

ZBERATEĽ

2000

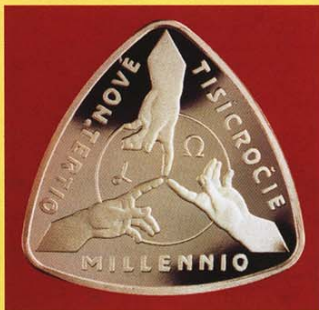
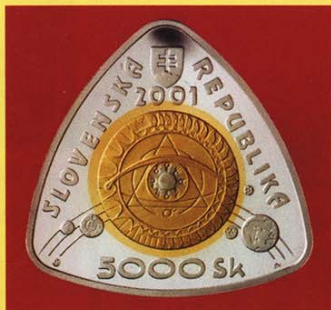
11

Ročník VI.
Cena 44 Sk

MESAČNÍK O FILATELII ★ NUMIZMATIKE ★ FILOKARTII ★ TELEFÓNNYCH KARTÁCH
INFORMÁCIE ★ ODBORNÉ ČLÁNKY ★ INZERCIA ★ PRÍLOHA SSOŠF SLOV-OLYMP

NA PRAHU NOVÉHO TISÍCROČIA

Pri príležitosti začiatku tretieho tisícročia Národná banka Slovenska vydáva pamätnú jednostranne trimetalovú mincu nominálnej hodnoty 5000 Sk.

*5,50 Sk

BRATISLAVA

PRVÁ SLOVENSKÁ AUTOMATOVÁ ZNÁMKA

Jedna z pracovných verzií návrhu na prvú slovenskú automatovú poštovú známku, ktorá má byť daná do užívania v Deň poštovej známky 18. decembra 2000. Tohtoročný sviatok poštarov a filatelistov sa bude niesť v znamenaní 50. výročia Poštovej filatelickej služby (POFIS).

Z PONUKY FIRMY ZBERATEĽ

Ukážka zo série motýľov Fujeira, ktorá má 27 známok. Firma Zberateľ ich ponúka v dvoch variantoch.

ZBERATEĽ

NOVINKY Z DOMOVA I ZO SVĚTA

Pre potešenie oka i povznesenie ducha vybrali sme niekoľko noviek z domácej produkcie i produkcie našich susedných krajín

(Zhora dole) • K OH v Sydneyi • Ukrajina vydala sériu štyroch známok • Slovenské CM so známkou Vianoco - Milenium 2000 • Majster Theodorik, Brandl a Mucha dominujú na nových českých známkach Umenie • Jedna z dvoch maďarských FDC venovaných významnému jubileu svojich dejín • Slovenské obehové mince v prevedení PROOF v luxusnej drevenej kazete

ZBERATEĽ

Ročník VI. - 2000 číslo 11 cena 44 Sk

Z OBSAHU

- Pre špecializovaných zberateľov nových slovenských známok píše M. Gerec o doskových vadách na výplatnej známke Prezident SR Rudolf Schuster a príležitostnej známke OH Sydney 2000 (strany 10-12)
- Pri príležitosti životného jubilea MVDr. Pavla Halona časopis pripravil s touto významnou osobnosťou slovenskej filatelie rozhovor pod názvom „Od KODEGÁMU po regionálneho historika“ (13-14)
- Rakúsko-Uhorské okupačné platidlá z prvej svetovej vojny pre Lombardsko a Benátsko je názov príspevku Z. Šusteka (15-17)
- V 16. časti Kapitól o zbieraní pohľadníc... A. Urminský píše o filatelickej hodnote pohľadníc a zásadách oceňovania pohľadníc (18-20)
- O poznatkoch zo Svetovej filatelickej výstavy v Španielsku píše doc. L. Floch, predseda ZSF (26-27)
- Seriál J. Čížka „Celistvosti rozprávajú“ zasväčuje filatelistu do problematiky použitia doplatných známok (30-31)
- V dnešnom čísle čitateľ nájde aj informácie o tom, ako bude časopis Zberateľ vychádzať v roku 2001 (40)

CONTENTS

- In his contribution for specialized collectors of new Slovak postage stamps, M. Gerec writes about plate flaws on postage stamps „Rudolf Schuster - President of the Slovak Republic“ as well as on commemorative stamp „Olympic Games, Sydney 2000“ (pages 10-12)
- „From Kodegám to regional historian“ is the title of an interview with dr. Pavol Halon prepared by our magazine on the occasion of the anniversary of this outstanding personality in Slovak philately (13-14)
- Austro-Hungarian occupation currency from World War I for Lombardia and Venice is the title of the interesting contribution by Z. Šustek (15-17)
- In the 16th part of the Chapters on Picture Postcard Collecting... A. Urminský writes about philatelic value of picture postcards and about picture postcard evaluating rules (18-20)
- L. Floch, the chairman of the Union of Slovak Philatelists, writes about his impressions from the World Stamp Exhibition in Spain (26-27)
- J. Čížek's serial „Entires Talk“ lets a collector into the problems of postage-due stamps usage (30-31)
- In the present issue, the reader can find information about magazine ZBERATEĽ releases in 2001 (40)

Vážení čitatelia, v ostatných rokoch ste sa na stránkach novembrových čísel Zberateľa vo zvýšenej miere stretávali s informáciami a úvahami o koncepcii vydávania časopisu v nasledujúcom roku. Tejto tradícii chceme zostať verní a aj tohto roku opäť venujeme niekoľko riadkov otázkam vydávania časopisu - dnes o tom, ako bude vychádzať v roku 2001.

Oproti vlnajšuku v niečom máme uľahčenú situáciu, ale z určitého hľadiska aj o niečo ťažšiu. Najprv začneme príjemnejšími vecami, o tom sa lepšie vravi. K tým najpríjemnejším rozhodne patrí konštatovanie zdanlivo jednoduchých skutočností, že časopis ZBERATEĽ máte v rukách, teda, že existuje, že sa udržal pri živote a úspešne prekonal hádam doteraz najväčšiu krízu jeho existencie. Načo tajiť, pred rokom sme mali veľké obavy, ako zberateľská obec prijme rozšírenie počtu strán a zvýšenie ceny časopisu a najmä aký to bude mať dopad na počet abonentov. Niekoľkých sme, ale sme aj vďaka Vašej pomoci získali nových - a nových abonentov bolo viac.

Máme z toho radosť. Celkový počet predplatiteľov časopisu sa zvýšil síce len veľmi skromne, ale dosť na to, aby sme časopis mohli v roku 2001 udržať na stávajúcej úrovni a nemuseli zvyšovať jeho cenu. Lebo pred rokom sme v našich kalkuláciách udržanie počtu predplatiteľov kvalifikovali už ako úspech a preto nárast abonentov nám v roku 2001 pomôže eliminovať medziročný nárast nákladov na vydávanie časopisu (o predplatnom informujeme na str. 40).

S nejakou väčšou inováciou alebo ďalšími zmenami nateraz nemôžeme uvažovať. Avšak na zvyšovaní úrovne časopisu budeme naďalej pracovať a usilovať o to, aby sme sa aj v priebehu budúceho roku stretávali s takou priaznivou odovzou čitateľov ako tohto roku, keď sa nám od viacerých čitateľov dostalo uznania, že sa časopis od jedného čísla k druhému stále zlepšuje. Lebo, a to máme stále na pamäti, je čo zlepšovať a neraz robíme aj zbytočné chyby, ktoré časopisu dobré meno nerobia.

Ako sme už naznačili, o niečom bude aj trochu nepríjemnejšie hovoriť. Napríklad o tom, že vlni v súvislosti s rozšírením počtu strán sme prisľúbili používanie väčších typov písma, aby texty boli čitateľnejšie. Redakcia sa však bránila, že tak môže urobiť len málinko, lebo inak by rozšírenie počtu strán neprinieslo efekt pre zlepšenie obsahu časopisu. Teda to nám celkom nevyšlo a zdá sa, že ešte ani na budúci rok v tomto smere nebudeme môcť urobiť výraznejší pokrok. Vlni sme prisľúbili aj vydanie osobitnej prílohy v podobe netto katalógu SLOVENSKO 1999 v čiernobielym prevedení. Sľub sme splnili, dokonca vo farebnom prevedení. Na budúci rok podobný príslub však nedávame - v dohľadnom čase vyjde katalóg ZSF SLOVENSKO 1939-1945 / 1993-2000, takže vydanie nášho katalógu by bolo duplicitnou záležitosťou. S vydáním osobitnej prílohy však rátať a dúfať, že ňou čitateľov príjemne prekvapíme.

Na záver chcem všetkým čitateľom úprimne poďakovať za doterajšiu priazeň a podporu a všetkým dopisovateľom a spolupracovníkom, redakčnej rade i redakcii, ale najmä šéfredaktorovi V. Kučerovi, poďakovať za vykonanú prácu v prospech časopisu.

Nech sa nám spoločne dielo darí aj v budúcom roku aspoň tak dobre, ako tomu bolo tento rok!

Anton Kulhánek st., vydavateľ

INFORMÁCIE KTO · ČO · KDE · KEDY · AKO

POŠTOVÉ ZNÁMKY

ZVRCHOVANÝ RÁD MALTÉZSKYCH RYTIEROV

SLOVENSKO

POŠTOVÁ DOHODA SO ZVRCHOVANÝM RÁDOM MALTÉZSKYCH RYTIEROV 15. 10. 1999.

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR vydalo dňa 13.10.2000 príležitostnú poštovú známku „Poštová dohoda so Zvrchovaným rádom Maltézskych rytierov“ s nominálnou hodnotou 4 Sk. Znáмка bola vydaná pri príležitosti 1.výročia podpísania dvojstrannej dohody oboch poštových správ. Na známke je zobrazený erb a dátum podpísania dohody, na FDC sv. Ján Krstiteľ, patrón Zvrchovaného rádu Maltézskych rytierov. Autorom výtvarných návrhov emisie je Dušan Kállay a autorom rytín je Bohumil Šneider. Tlač známky vyhotovila Poštová

tláčiareň cenín, a.s., Praha rotačnou oceľotlačou v kombinácii s hlbokotlačou na tlačových listoch po 50 známkach v náklade 1,1 miliónov kusov. Tlač FDC vyhotovila taktiež uvedená tlačiareň tlačou z plochých dosiek v náklade 6 tisíc kusov. Domicil FDC: Bratislava. Znáмка č. 220 □ vkn

datuje do obdobia roku 1400 až do prvej štvrtiny 15. storočia. Na FDC je výrez nástennej maľby zobrazujúci sv. Hieronyma. Autorom rytiny známky a FDC je R.Cigánik.

Známky a FDC boli vytlačené v PTC, a.s., Praha oceľotlačou z plochých dosiek - známky päťfarebnou, obálky jednofarebnou. Náklad známok je 240 tisíc, FDC 6 tisíc kusov. Známky č. 221 a 222. Domicil FDC: Spišská Stará Ves (221) a Rožňava (222). □ vkn

NOVÉ CELINY

CDV - XXVII OLYMPIJSKÉ HRY SYDNEY 2000

XXVII OLYMPIJSKÉ HRY SYDNEY 2000
15.9. - 1.10.2000
OLYMPHILEX 2000

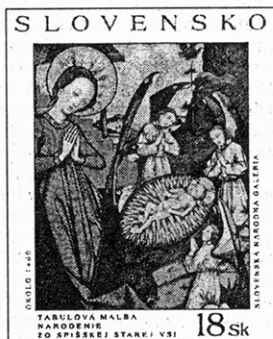

Slovenská pošta, š.p., OZ TÚP-POFIS vydala dňa 18. augusta 2000 príležitostnú poštovú známku s natlačenou známkou Bratislava v nominálnej hodnote 4 Sk (CDV 32) a s prítláčou k XXVII. olympijským hrám SYDNEY 2000 a filatelistickej výstavy OLYMPHILEX 2000. Obrazovú časť prítláče tvorí mapa Aus-

trálie a emblémy SP, SSOŠP a Slovenského olympijského tímu. Príležitostná poštová pečiatka ku dňu vydania sa nepoužívala. Poradové číslo vytláčene na lístku je 48. Prítláč vytláčila ofsetom tlačiareň Kníhtlač Gerthofer Zohor □ vkn

UMENIE 2000

MDPT SR vydalo 17.10.2000 dve príležitostné známky emisného radu Umenie. Na prvej známke nominálnej hodnoty 18 Sk je transkripcia časti tabuľovej maľby „Narodenie“ pochádzajúca z rímsko-katolíckeho farského kostola v Spišskej Starej Vsi. Maľba vznikla pravdepodobne okolo roku 1460 a pôvodne tvorila časť krídla hlavného oltára.

TABUĽOVÁ MAĽBA NARODENIE ZO SPIŠSKEJ STAREJ VSI

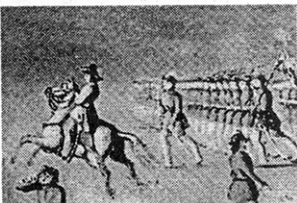
18sk

CDV - DEŇ ARMÁDY SR

„22. SEPTEMBER

DEŇ ARMÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY“

Slovenská pošta, š.p., OZ TÚP-POFIS vydalo príležitostnú poštovú známku s natlačenou známkou Bratislava v nominálnej hodnote 4 Sk (CDV 32) a prítláčovým motívom pripomínajúcim 22. september - Deň armády Slovenskej republiky. Na prítláčovej časti je obraz

„Výcvik slovenských dobrovoľníkov za revolúcie 1848-1849“

„Výcvik slovenských dobrovoľníkov za revolúcie 1848-1849“. V deň vydania lístka, 22. septembra 2000 sa používala príležitostná pečiatka na pošte Ružomberok 1 s textom „B. Bloudek veliteľ slovenských dobrovoľníkov za revolúcie 1848-49“. Obrazovú časť pečiatky tvorí portrét B.Bloudka. Poradové číslo vytláčene na lístku je 49.

Prítláčový motív realizovala ofsetovou technikou tlačiareň Kníhtlač Gerthofer Zohor. □ vkn

CDV - PODPIS DOHODY O POZVANÍ SR NA PRÍSTUP K DOHOVORU O OECD

Slovenská pošta, š.p., OZ TÚP-POFIS vydalo príležitostnú známku s natlačenou známkou Bratislava v nominálnej hodnote 4 Sk (CDV 32) a prítláčovým motívom dokumentujúcim

SLOVENSKO

NÁSTENNÁ MAĽBA ROCELOVCI
SNÍMANIE KRÍŽA
PRÁZDNOV 15. STOROČIA

20 Sk

chádzajúca z evanjelického kostola v Kočelovciach (okres Rožňava). Zobrazená maľba tvorí súčasť výzdoby presbyteriára ranogotickej jednolodovej stavby kostola a jeho vznik sa

podpis Dohody o pozvaní Slovenskej republiky na prístup k Dohovoru o Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD). Obrazovú časť príloha tvorí pohľad na zámok

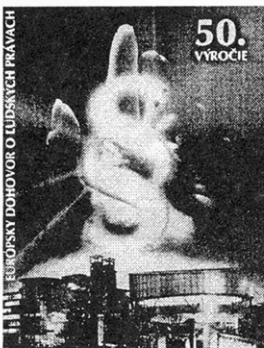
Podpis Dohody o pozvaní SR na prístup k Dohovoru o Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
Signature of the Agreement
on the invitation to the Slovak Republic to accede to the Convention on the OECD

"Château de la Muette"
Paríž, 28. september 2000

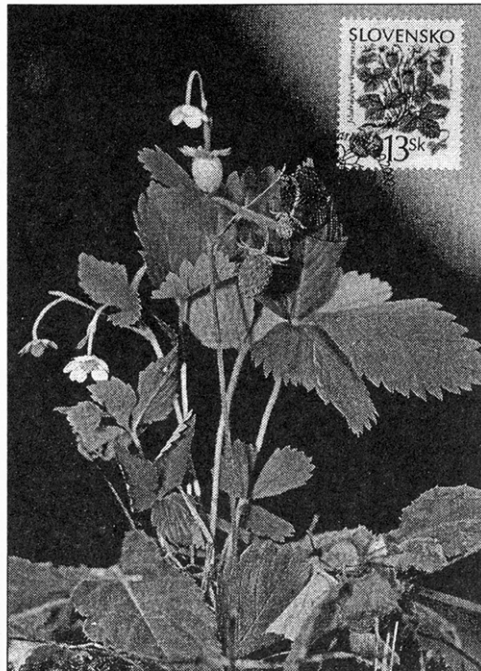
CDV - 50. VÝROČIE EURÓPSKEHO DOHOVORU O ĽUDSKÝCH PRÁVACH

Ministerstvo dopravy, pošt a telekomunikácií Slovenskej republiky 4. novembra vydalo príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou Bratislava v nominálnej hodnote 4 Sk (CDV 32) a prítačovým motívom pripomínajúcim 50. výročie Európskeho dohovoru o ľudských právach. V prítačovej časti je symbolická kompozícia (ruka s paragrafom, komplex budov Európskeho súdu pre ľudské práva). Autor prítače je Martin Činovský. Prítačový motív realizovala ofsetovou technikou tlačiareň Knihtlač Gerthofer Zohor □ vkn

noce - Jubileum 2000 nominálnej hodnoty 4 Sk. Na prednej strane obalu je použitá kresba z FDC, na zadnej strane je text o príležitosti vydania, ktorý je vytlačovaný na podtlačí detailu z líniovej rozkresby známky. Zošitok bol vydaný v náklade 7000 kusov □ vkn

Cartes maximum: OCHRANA PRÍRODY - LESNÉ PLODY a VIANOCE - JUBILEUM 2000

Slovenská pošta, š.p., OZ TÚP-POFIS vydala sériu analogických pohľadnic so známkami Lesné plody z emisného radu Ochrana prírody. CM sú vyhotovené so známkami Ostružina malinová (11 Sk,), Jahoda obyčajná (13 Sk, farebná fotografia pre obe pohľadnice J.Müller) a Čučoriedka obyčajná (15 Sk, farebná fotografia M.Horký). Na opečiatkovanie známok boli použité príležitostné pečiatky z obalok prvého dňa vydania 14.9.2000 s domicilom Donovaly, Biatnica pri Martine a Dobšíná.

Dňa 5.10.2000 bola vydaná analogická pohľadnica s tohtoročnou vianočnou známkou. Obrazovú časť pohľadnice tvorí reprodukcia návrhu na známku (Katarína Sevellová-Šuteková), nápis JUBILEUM 2000 a miesto pre nalepenie známky a pre odtlačok príležitostnej pečiatky z FDC (domicil Bratislava) □ vkn

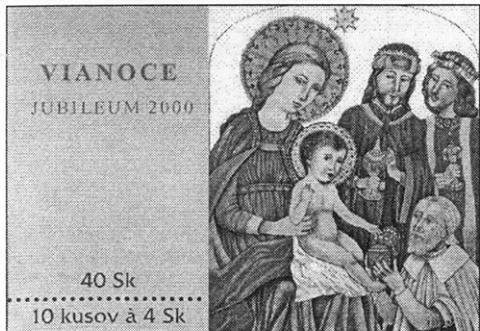
Nálepné listy: OH SYDNEY 2000, VIANOCE-JUBILEUM 2000 a ZVRCHOVANÝ RÁD MALTEZSKÝCH RYTIEROV

Slovenská pošta, š.p., OZ TÚP-POFIS vydala NL so známkou (a kupónom) vydanou 27.6.2000 k OH v Sydney. Obrazový motív a príležitostná pečiatka bola použitá z FDC.

Druhý NL bol vydaný so známkou Poštové dohoda so Zvrchovaným rádom Maltežských rytierov. Obrazový motív nálepného listu tvorí kompozícia historických máp a dobových kresieb. Príležitostná pečiatka použitá na NL bola z FDC (13.10.2000) □ vkn

NOVÉ ZZ, CM a NL

Známkový zošitok: VIANOCE - JUBILEUM 2000

Slovenská pošta, š.p., OZ TÚP-POFIS vydalo známokový zošitok s 10 kusmi príležitostných poštových známok Via

NOVÉ PEČIATKY

Uvádzame informácie o nových príležitostných poštových pečiatkach, ktoré sa budú používať na Slovensku od polovice novembra tohto roku podľa oficiálnych údajov Slovenskej pošty, š. p., získaných do 20.10. 2000.

- 26.10.2000 Levoča: **165 ROKOV POŠTY V LEVOČI**
- 14.11.2000 Vrábce: **735 ROKOV PRVEJ PÍSMOJNEJ ZMIENKY**
- 15.11.2000 Trenčín 1: **JÁN ÁMOS KOMENSKÝ - UČITEĽ NÁRODOV / 330. VÝROČIE ÚMRTIA**
- 17.11.2000 Trenčín 1: **FESTIVAL FRANCÚZSKÝCH FILMOV / TRENČÍN - CRAN-GEVRIER / FESTIVAL DU FILM FRANÇAIS / 17. -24. XI. 2000 TRENČÍN**
- 18.11.2000 Levice 1: **75 ROKOV TRVANIA KLUBU FILMATELISTOV V LEVICIACH** □ Pripravil J. Soukup

NOVINKY Z ČESKEJ REPUBLIKY

UMELECKÉ DIELA NA ZNÁMKACH ■ Ministerstvo dopravy a spojov ČR dňa 15.11.2000 vydáva tri príležitostné poštové známky v emisnom rade Umelecké diela na známkach (vyobrazenie na 2. strane obálky).

13 Kč - Majster Theodorik: Sv.Lukáš Evangelista, na FDC kresba sv.Petra. Rytecká transkripcia M.Ondráček.

17 Kč - Peter Jan Brandl: Simeon s Ježiškom, na FDC náčrt k portrétu muža. Rytecká transkripcia V.Fajt.

26 Kč - Alfons Mucha: Brunetka, na FDC štúdia ženy s brečtanovými listami. Rytecká transkripcia B.Housa.

Tlač známok 5-farebnou ocefotlačou z plochých dosiek (13 a 17 Kč) a jednofarebnou ocefotlačou z plochých dosiek

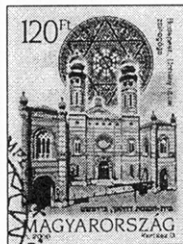
kombinovaný viacfarebným ofsetom (26 Kč), tlač FDC jednofarebnou ocefotlačou z plochých dosiek. Katalógové čísla známkov sú 0275 až 0277 □ vkn

VIANOCE ■ Ten istý deň vydalo MDS ČR príležitostnú známku „Vianoce“ s nominálnou hodnotou 5 Kč. Obrazovú časť známky tvorí motív svätej rodiny z ľudového betlehema v kostole na Broumovsku. Motív na FDC taktiež pochádza z ľudového betlehema - predstavuje pastiera s ovečkami. Autorom výtvarných návrhov emisie je V.Suchánek a autorom rytín je M.Ondráček. Znáмка bola vytlačená rotačnou ocefotlačou (čierna) kombinovaná štvorfarebnou hĺbkotlačou (červená, modrozelená, okrová a zlatá) v TL s 50 ks známok. FDC bola vytlačená ocefotlačou z plochých dosiek (tmavozelená). Katalóg. číslo 0278 □ vkn

NOVINKY Z MAĎARSKA

MAĎARSKÉ MILÉNIUM ■ Maďarská poštová správa vydala 18. augusta tohto roku ďalšiu emisiu s názvom Maďarské milénium. Sú to dva hárčeky-súťače, každá s piatimi príležitostnými známkami nominálnej hodnoty 50 Ft, rozmerov cca 215 x 50 mm. Na známkach sú zobrazené významné výjavy z histórie Maďarov vo výtvarnom prevedení, ktorých autorom je F.Svindt. Ofsetová tlač (vyobrazenie jedného hárčeka je na 2.strane obálky).

HISTÓRIA NÁBOŽENSTVA - KOSTOLY ■ Po prvých štyroch známkach nového emisného radu, vydaných 30. júna tohto roku, Maďarská poštová správa vydala dňa 19. septembra 2000 ďalšiu známku s námietom kostola. Na známke nominálnej hodnoty 120 Ft je zobrazená Židovská synagoga v Budapešti (Dohány utca). K známke bola vydaná FDC s vyobrazením architektonického detailu kostola □ vkn

NOVINKY Z RAKÚSKA

Jesennú emisiu poštových známkov začala rakúska poštová správa tromi známkami. Je to **100. výročie založenia** a úspešného pôsobenia slávneho rakúskeho orchestra s názvom **Viedenský filharmonici**. Prof.O.

Stefferi, tvorca mnohých rakúskych a lichtenštajnských známkov, k jubileu zvolil jednoduchý symbolický motív: Emblém hudobného telesa - hudobný kľúč a literu W s časťou violončela v pozadí. V kombinácii štvorfarebné hĺbkotlače s ocefotlačou z rytiny (tmavomodrá farba) známku v hodnote 7 šillingov vytlačila Rakúska štátna tlačiareň vo Viedni.

Rakúske mesto Hallstatt v severozápadnej časti Alp, jeho prekrásne horské scenérie s vysokohorským masívom Dachsteinu a jazerom patrí, k prírodným perlam krajiny.

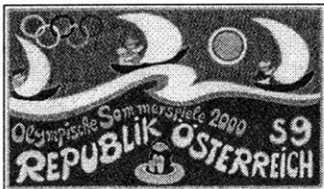

Okrem toho sa preslávilo svojim bohatým ložiskom soli a svetoznámymi pravekými vykopávkami. Celé jeho okolie vyhlásila UNESCO pred nedávnom za svetové kultúrne dedičstvo. Túto okolnosť zaznamenala poštová

správa v polovici septembra príležitostnou známkou s podmaňujúcim pohľadom na dominanty mesta s Dachsteinom v pozadí. Podľa návrhu P.Sinavehla vyrýl kresbu W.Seidl. Rytina kontúr krajiny je vytlačaná tmavozelenou farbou a ostatné časti obrazu päťfarebnou hlbokotlačou. Nominálna hodnota 7 šillingov.

Zatiaľ, čo väčšina štátov, ktoré plánovali vydanie známok k XVIII. OH v Sydney, vydali ich už niekoľko mesiacov pred touto svetovou športovou udalosťou, Rakúsko vydalo jedinú známku až v prvý deň hier, tzn. 15.septembra. Prof. G.Kumpf kresbe neadviazal pri tejto známke na svoj výtvarný štýl známok z predchádzajúcich troch olympiád. Zvolil štylizovaný motív troch jachtárov na morských vlnách. Štylizovaný jednoduchý motív sperešlo polygrafické vyhotovenie: Kresba rytiny je vytlačaná hnedofialovo, nápisy, olympijské kruhy i nominálna hodnota (9 šillingov) sú vytlačené osemfarebnou hlbokotlačou □ Zc

(40 K) a fregatu SV.NIKOLAJ (70 K) ■ Emisia Maľby Tetjany Pataovej, ľudovej maliarky (1884-1976), má deň vydania 21.júla. Jej dve maľby - Kytica poľných kvetov (40 K) a Kalina a vták (40 K) - sú spojené kupónom s autorkiným portrétom. Známky sú vytlačené ofsetom v náklade 200 tis. kusov. Katal. č. Mi.390-01 □ ilk

NOVÉ MINCE

Pamätná jednostranne trimetalová minca k začiatku tretieho tisícročia

Národná banka Slovenska vstup do roku 2001 pripomenie vydaním netradičnej pamätnej 5000-korunovej mince. Významný časový medzník - prvý rok 21. storočia a zároveň aj prvý rok tretieho tisícročia, bude pripomínať jednostranne trimetalová minca razená v tvare trojuholníka so zaoblenými hladkými hranami (vyobrazenie na 1 strane obálky).

Na líci päťtisícokorunáka je do stredu vložená zlatá a do jej stredu platinová platnička. Minca je razená zo striebra, zlata a platiny o rýzdosti 999. Hmotnosť pamätnej mince je 37,63 g, z toho strieborná platnička 31,10 g, zlatá platnička 6,22 g a platinová platnička 0,31 g. Opísaný priemer mince cez vrcholy je 50 mm a hrúbka 3,2 mm. Priemer zlatej platničky je 24 mm a platinovej platničky 5 mm.

Na zlatej platničke uprostred líčnej strane mincového poľa sú vyobrazené kruhy znázorňujúce vesmír s trojuholníkom vo vnútri. V centrálnej časti znázorneného vesmíru je umiestnené štylizované Sinko a linkami vytvorené štylizované oko s astrologickými symbolmi planét na dúhovke. Dúhovka oka a astrologické symboly planét sú umiestnené na platinovej platničke. Smerom k spodnej časti päťtisícokorunáka sú vyobrazené časti obežných dráh s hviezdami a planetami. Ďalej na líčnej strane je uvedený názov štátu SLOVENSKÁ REPUBLIKA, štátny znak a letočopce 2001. V spodnej časti mince je označenie nominálnej hodnoty mince 5000 Sk, vpravo od nej iniciály autora výtvarných návrhov Patrika Kovačovského „PK“ a vlavo značka Mincovne Kremnica „MK“.

Na rube päťtisícokorunáka je vyobrazená kompozícia troch rúk, ktoré vychádzajú z vrcholov mince a ukazovákmi sa spájajú v jej strede. Na ich pozadí je umiestnená kružnica, vo vnútri ktorej sú písmená gréckej abecedy „α“ a „Ω“. Po stranách je umiestnený slovenský nápis NOVÉ TISÍCROČIE a latinský nápis TERTIO MILLENNIO.

Hrany päťtisícokorunáka sú hladké. Ich náklad je 8000 kusov. Do obehu by sa mali dostať v decembri. □ vkn

NOVINKY Z UKRAJINY

Ukrajinská pošta vydala dňa 16.6.2000 príležitostnú poštovú známku k 900. výročiu založenia mesta Ostrog. Znáмка (30 K) zobrazuje pohľad na stredoveké mesto a erb mesta ■ Dňa 26. júna nasledovala

štvorznamková emisia k LOH Sydney 2000. Na štyroch známkach (30, 30, 70 K a 1 G) vidíme skok do výšky, box, jachting a umeleckú gymnastiku, ktoré dopĺňa päť olympijských kruhov a štátny znak Ukrajiny (vyobrazené

na 2 strane obálky) ■ Dňa 12. júla bola vydaná známka (30 K) k 225.výročiu narodenia Petra Prokopoviča (1775-1850), významného včelára, ktorý v roku 1814 vynášiel rámk včelieho úľa ■ Stavbe loď je venovaná súťaž dvoch známok, vydaná 14. júla. Znáмки zobrazujú líniový loď SV.PAVLO

NEÚRADNÉ PRÍTLAČE

Košický medzinárodný maratón

Pri príležitosti jubilejného 70. Medzinárodného maratónu mieru pošta Košice 1 v spolupráci s organizačným výborom MMM a miestnymi filatelistickými organizáciami nechala vyhotoviť poštové obálky (400 ks, tmavomodré) a lístky (400 ks, svetlooranžové) s prítláčami ako aj pamätné listy (350 ks, zlaté). Námetom prítláčí sú pohľady na maratónskych bežcov v uliciach Košíc a na pamätnom liste známa socha Maratóncu. Prítláče vytlačili ofsetom Východoslovenské tlačiarne Košice. Používala sa aj príležitostná poštová pečiatka. Návrhy na prítláče, nálepny list a príležitostnú poštovú pečiatku vyhotovil V.Gaďl □ vg

Július Trnka - veliteľ leteckej školy v Trenčíne

VELITEĽ LETECKEJ ŠKOLY

stotník leteckva Július Trnka
* 29. 9. 1910 Zvolen
† 24. 6. 1989 Bratislava
Trenčín 1. 10. 2000 odhalenia tabule

Pri príležitosti 90. výročia narodenia a odhalenia pamätnej tabule veliteľovi Leteckej školy v Trenčíne Júliuovi Trnkovi, Slovenský letecký zväz M. R. Štefánika, pobočka Trenčín, pre pozvaných hostí vyhotovil prítače na poštové lístky (so známkou Štátny znak 3 Sk 70 ks, so známkou Bratislava 4 Sk 30 ks). Obrazovú časť prítače tvorí fotografia J. Trnku (★ 29.9.1910 Zvolen, † 24.6.1989 Bratislava). Prítače sú čiernej (3 Sk) a čiernozelenej farby (4 Sk). V roku 1940,

keď bola Letecká škola v Trenčíne zriadená, bol stotník leteckva J. Trnka 31. 7. 1940 výnosom MNO ustanovený za jej veliteľa. Po vypuknutí SNP 31.8.1944 preletel do ZSSR, kde zo slovenských letcov zorganizoval „kombinovanú peruf v ZSSR“, riadil letecké výcvikové stredisko v Przemysli a po jeho zrušení pôsobil vo funkcii leteckého dôstojníka v 1. čs. armádnom zbore v ZSSR. Po skončení pôsobil vo viacerých významných funkciách a pričínal sa o obnovu branných leteckých síl štátu. V roku 1951 bol pozbavený funkcie veliteľa 3. stíhacej leteckej divízie v rámci diskriminačných opatrení vládnúceho režimu podobne, ako sa postupovalo voči prevažnej väčšine niekdajších slovenských letcov.

Táto krivda vyvrcholila v roku 1958, keď bol predčasne prepustený do zálohy □ iik,ky

CELOŠTÁTNE A REGIONÁLNE BURZY A AUKCIE

→ 18.11.2000 KRAKOVANY

HOBBY STRETNUTIE sa uskutoční dňa 18. novembra 2000 v Kultúrnom stredisku obce Krakovany so začiatkom o 7.00 hod. Kontakt: ☎ 0838 / 7798 490 (po-pi) alebo Peter Kvasnica, 92 202 Krakovany č.286, ☎ 0905 267519 ■ Ďalšie stretnutie sa uskutoční 16. decembra 2000.

→ 25.11.2000 SUCHÁ nad PARNOU

HOBBY STRETNUTIE A VÝMENNÁ BURZA ZBERATEĽOV starožitností, militárií, mincí, známok, poľovníckych a rybárskych potrieb a iných kuriozít sa uskutoční 25. novembra 2000 v Kultúrnom dome Suchá nad Parnou (len 5 km od Trnavy). Rezervácia stolov a informácie: Dr. Hodulík ☎ 0905 / 645 907 ■ Ďalšie stretnutie sa v tomto roku uskutoční 23. decembra.

→ 26.11.2000 LUČENEC

BURZA - HOBBY STRETNUTIE v Lučenci sa uskutoční v hoteli PELIKÁN (Adyho ulica, pri tržnici) dňa 26. novembra 2000 so začiatkom o 8.00 hod. Organizátori pozývajú zberateľov mincí, známok, starožitností, militárií, pohľadníc, porcelánu, skla, hodín, TK a i. Kontakt na ☎ 0863 / 43 292 66

Pravidelné výmenné schôdzky v kaviarni METROPOL v Bratislave

V kaviarni **Metropol** v Bratislave na Mickiewiczovej ulici (oproti Štátnej nemocnici, resp. v blízkosti Avionu), e-lektrický č. 2, 3, 5, 7, 9 a 12, trolejbusy 207, 212, 208 sa konajú pravidelné výmenné schôdzky nasledovných zberateľských odborov:

■ NUMIZMATIKA

Výmenné schôdzky numizmatikov sa konajú každú **nedelu** od 7.00 do 12.00 hod. Vstupné pre členov SNS, ktorí sa preukážu legitimáciou so zaplatenou členskou známku na príslušný rok, je 10,- Sk. Pre ostatných záujemcov 20,- Sk. Členovia SNS, ktorí sa obsluhujúcemu personálu pri objednávkach občerstvenia preukážu členskou legitimáciou, majú pri konzumácii nárok na 10% zľavu.

■ FILATELIA, TK a ODZNAKY

Pravidelné výmenné schôdzky filatelistov, zberateľov telefónnych kariet a odznakov sa konajú každú **nedelu** od 16.00 do 20.00 hod.

■ FILOKARTIA

Stretnutie zberateľov starých pohľadníc sa konajú každú **stredu** od 16.00 do 20.00 hod. Vstupné sa neplatí, poplatok za stôl je 20 Sk.

■ STAROŽITNOSTI a OBRAZY

Pravidelné stretnutie zberateľov starožitností a obrazov sa konajú každý **piatok** od 16.00 do 20.00 hod.

■ ŠPERKY a DRAHÉ KOVY

Výmenné schôdzky zberateľov drahých kovov a šperkov sa konajú každú **sobotu** od 8.00 do 12.00 hod.

→ 3.12.2000 ŽILINA - RADOLA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE v Radoli 10 km od Žiliny priadi Galéria Mlyn - Antik (oproti čerpacej stanici Benzinol) každú prvú nedeľu v mesiaci pre zberateľov všetkých zberateľských odborov. Najbližšie stretnutie sa uskutoční 3. decembra 2000. V máji a novembri 2001 sa uskutočnia aukcie starožitností. Kontakt: Galéria Mlyn-Antik, 023 36 Radola 133, ☎ 0826 / 421 4026, 0903 / 175076.

→ 9.12.2000 TRSTIN

BURZA PRE FILATELISTOV, NUMIZMATIKOV, poľovníkov, rybárov, zberateľov starožitností, militárií a rôznych kuriozít sa uskutoční 9. decembra 2000 od 7 do 12 hod. v Kultúrnom dome v Trstine (spoj od Trnavy 18 km, Piešťan 35 km, Senica 20 km, Modry 30 km). Možnosť objednávky predajného miesta. INFO: 0805 / 557 9409

→ 19.11.2000 ŽILINA

CELOŠTÁTNA VÝMENNÁ SCHÔDZA a jubilejná X. MEDZINÁRODNÁ AUKCIA ZNÁMOK, POHĽADNÍC A CELISTVOSTÍ sa uskutoční dňa 19. novembra 2000 v Žiline - ZK Slovensa Rosea (vedľa futbalového ihriska, 300 m od železničnej stanice) od 7.00 do 13.00 hod. Prihlášky do aukcie, objednávky stolov a iné možno adresovať na predajňu TEMAFILE, Hviezdoslavova 16, 010 01 Žilina, informácie ☎ 089 / 5624 958

→ 2.12.2000 BRATISLAVA

BURZA ODZNAKOV, MEDIÁLÍ, MINCÍ a VYZNAMENANÍ sa uskutoční dňa 2. decembra 2000 v Spoločenskej sále Strediska kultúry Bratislava - Nové Mesto, Vajnorská ulica 21, od 8.00 do 12.00 hod. V roku 2001 sa burzy uskutočnia v termínoch: 13.január, 3.marec, 5.máj, 2.jún, 8.september, 6.október, 3.november a 1.december 2001.

→ 26.11.2000 TRENČÍN

KLUB FILATELISTOV 52-10 v Trenčíne usporiada tradičnú celoslovenskú filatelistickú burzu dňa 26. novembra 2000 v Mestskom kultúrnom stredisku Dlhé hony.

→ 2.12.2000 BRATISLAVA

CELOSLOVENSKÁ VÝMENNÁ SCHŔDZKA FILUMENISTOV - zberateľov zápaľkových nálepiek a obalov, sa uskutoční v sobotu 2.12.2000 v dobe od 8.00 do 12.00 hod. v Bratislave, v reštaurácii MALÝ BAJKAL na Račianskom myte. Spojenie z vlakovkej a autobusovej stanice trolejbusom č.210, zastávka Račianske myto. Vstup zdarma, objednávky a rezervácie stolov

na adrese: JUDr. Ivan Hodža, Pražská 35, 811 04 Bratislava ■
Ďalšia celoslovenská burza sa uskutoční 19.5.2001.

→ 10.12.2000 HANDLOVÁ

HOBBY STRETNUTIE ZBERATEĽOV VŠETKÝCH ODBOROV sa uskutoční v Handlovej v Dome kultúry 10. decembra 2000 od 8.00 do 12.00 hod. DK v spolupráci so SNS, pobočka Prievdza, na stretnutie pozývajú zberateľov mincí, medailí, bankoviek, známok, pohľadníc, nálepiek, etikiet, odznakov, vložčiek, kníh, obrazov, grafiky, porcelánu, gramoplatní, autičok, mincí, motýľov a všetkých iných zberateľských zaujímavostí. Rezervácia stolov nie je potrebná, stolov bude dost. O občerstvenie je postarané. Vstupné: dospelí 20 Sk, deti 5 Sk.

PRAVIDELNÉ KLUBOVÉ A MIESTNE BURZY

(miesto konania, zastúpené zberateľské odbory, miesto a čas konania, prípadne ďalšie informácie)

BRATISLAVA · FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY · Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) · Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **BRATISLAVA** · TELEFÓNNE KARTY, FILOKARTIA · Kláštorňa reštaurácia, vchod z Františkánskej ul. 2 · Každú stredu od 16.00 do 18.00 hod. ■ **BRATISLAVA** · NUMIZMATIKA · Výmenné schôdzky bratislavskej pobočky SNS · Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) · Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. · Vstupné 10 Sk ■ **BANSKÁ BYSTRICA** · FILATELIA · Budova Elektroprojektu, Partizánska cesta · Každú druhú a poslednú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** · NUMIZMATIKA, NOTAFILIA · Skuteckého 36 · Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **KEZMAROK** · FILATELIA · Dom detí a mládeže, Starý trh č. 25 · Každú prvú nedeľu v mesiaci od 10.00 hod. ■ **KOŠICE** · FILATELIA · Posádkový klub armády, Masarykova 17 · Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **KOŠICE** · NUMIZMATIKA, NOTAFILIA · Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 · Každú druhú od 9 do 12 hod. ■ **LEVIČE** · FILATELIA · CK Junior, Sládkovičova ulica · Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **LUČENEC** · NUMIZMATIKA · Bufet Malá ryba, L.Štúra 6 (pri Lekárni) · Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MARTIN** · FILATELIA · Pravidelné výmenné schôdzky s odbornými prednáškami · Dom kultúry Strojár, Vajanského nám. 2 · Každý pondelok od 18.00 hod. ■ **MARTIN** · TELEFÓNNE KARTY · TELECARD CLUB pri Posádkovom klube armády, Šoltésovej 3 · Každú druhú stredu (párny týždeň) okrem sviatkov od 16.00 hod. ■ **MICHALOVCE** · FILATELIA · Mestské kultúrne stredisko, malá zasadačka (l.p.) · Každý druhý pondelok v mesiaci od 17.00 hod. ■ **NITRA** · FILATELIA, FILOKARTIA · Centrum voľného času Domino, Štefánikova trieda · Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** · FILATELIA, NUMIZMATIKA · Mestský úrad, Knížnica · Každú 2. a 4. nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PIEŠŤANY** · FILATELIA, FILOKARTIA, NUMIZMATIKA · Centrum voľného času „Ahoj“, Teplická 83 (pri Vojenskom kúpeľnom ústave), Piešťany · Každú nedeľu od 8.30 do 10.30 hod. ■ **POPRAD** · FILATELIA · Hotel Satel · Každú prvú a tretiu stredu v mesiaci od 17.00 hod. ■ **POPRAD** · NUMIZMATIKA, FILATELIA · Podtatranské múzeum Poprad · Každú prvú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PREŠOV** · FILATELIA · Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č.50/a (l.poschodie, miestnosť nad vchodom) · Každú nedeľu (okrem sviatkov a prázdnin) od 10.00 do 12.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** · FILATELIA · Kavarierní hotela Magura · Každú nedeľu (okrem sviatkov) od 8.00 do 10.30 hod. ■ **PRIEVIDZA** · NUMIZMATIKA · schôdzky pobočky SNS · Hornonitrianske múzeum · Každý prvý štvrtok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** · FILATELIA · Klubovňa Kalvárska 8 · Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** · NUMIZMATIKA · Liptovské múzeum · Každú poslednú nedeľu v mesiaci (okrem júla) od 9.15 hod. ■ **SPÍŠSKÁ NOVÁ VES** · FILATELIA · Centrum voľného času, Levočská 14 · Každý párny týždeň vo štvrtok od 16.00 hod. ■ **TRENČÍN** · FILATELIA · Kultúrne stredisko, Dlhé hony · Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod. ■ **TRENČÍN** · NUMIZMATIKA · Dom armády · Každú druhú sobotu v mesiaci od 7.00 do 12.00 hod. ■ **TRNAVA** · KALOKAGATIA · Centrum voľného času, Strelecká 1 · Každý štvrtok od 16.00 do 18.00 hod. (TIRNAVIA) ■ **VRANOV N/Topľou** · VŠETKY ZBERATEĽSKÉ ODBORY · Mestský dom kultúry, M. R. Štefánika 875 / 200 · Každú prvú nedeľu po 15-tom v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov ■ **ŽILINA** · FILATELIA · Budova Matice slovenskej, Hollého ulica · Každú stredu od 16.30 do 19 hod. a v nedeľu od 9.30 hod.

Plán českých známok na rok 2001

Vydavateľ českých poštových známok oznámil emisný plán na rok 2001, ktorý je nasledovný (uvádzame v podobe s dátumom vydania emisii, ich názvami a nominálnymi hodnotami známok):

- 2.január ■ Prvá známka tretieho tisícročia, 9 Kč
- 20.január ■ Tradícia českej známky tvorby, 5,40 + ZZ
- 14.marec ■ Česi v Európe - J.A.Komenský, 9
- 28.marec ■ 1000 rokov architektúry na území ČR, 3 H, 13, 17 a 31 (OTp)
- 28.marec ■ Veľká noc, 5 + ZZ
- 18.apríl ■ České barokové umenie, H, 50 (OTp)
- 9.máj ■ EUROPA - České rybníkářstvo, 9
- 9.máj ■ ME vo volejbale mužov v Ostrave, 7
- 30.máj ■ Defom, 5,40 + ZZ
- 30.máj ■ Osobnosti - F.Škroup, F.Halas, 5,40 a 16

- 20.jún ■ Blahoprajná známka, 5 + ZZ
- 20.jún ■ Chovateľstvo - psi, 5, 5, 5,40 a 5,40 + ZZ
- 5.september ■ Och. prírody - ZOO, 5, 5, 5,40 a 5,40 + ZZ
- 9.október ■ Krásy našej vlasti - Kroměříž, Hološovice (UNESCO), 11 a 13 (OTp)
- 9.október ■ Technické pamiatky - veterný mlyn a vodný mlyn, 7 a 8
- 9.október ■ Dialóg medzi civilizáciami, 9
- 14.november ■ Umelecké diela na známkach - J.M.Rentz, C.Bouda a V.Brožík, 11, 17 a 26 (OTp)
- 14.november ■ Vianoce, 5

Zberatelia českých poštových známok sa na budúci rok môžu tešiť na 18 emisii s 31 známkami, z toho 4 v hářekovo-vo prevedení (H) i na 5 známokových zořtkov (ZZ). Štyri emisie budú vydané ocelotlačou s plochých dosiek (OTp) na stroji Waite, ostatné emisie rotačnou ocelotlačou v kombinácii s hřbkotlačou na stroji Wifag □ vkn

EMISNÝ PLÁN SLOVENSKÝCH POŠTOVÝCH ZNÁMOK NA ROK 2001

P. č.	Dátum	Názov emisie	Nom.hod.	Formát	Tlač	FDC	Náklad
01	01. 01.	Historické hodiny	13 Sk	40 x 23	OTr	1	2,0 mil.
02	15. 01.	Osobnosti: Janko Blaho	5,50	23 x 30	OTr	1	5,0 mil.
03	16. 01.	ME v krasokorčuľovaní	16	40 x 23	OTr	1	1,0 mil.
04	22. 02.	Ľudové zvyky: Detviarsky kroj ženský	6	23 x 30	OTr	1	5,0 mil.
05	22. 02.	Detviarsky kroj mužský	5,50	23 x 30	OTr	1	5,0 mil.
06	22. 02.	Kontrol. a skúšobný ústav poľnohospodársky	12	40 x 23	OTr	1	1,0 mil.
07	26. 04.	Komárno - výplatná	50	19 x 23	OTr	1	
08	10. 04.	Krásy našej vlasti: Liptovská Mara	12	40 x 23	OTp	1	0,1 mil.
09	10. 04.	Ducové - Kostelec	15	40 x 23	OTp	1	0,1 mil.
10	05. 05.	EUROPA: Studenovodský vodopád	18	40 x 23	OTp	1	0,1 mil.
11	25. 05.	Piešťany . výplatná	40	19 x 23	OTr	1	
12	05. 06.	Osobnosti Veľkej Moravy: Pribina	6	40 x 23	OTp/Of	1	0,1 mil.
13	05. 06.	Rastislav	9	40 x 23	OTp/Of	1	0,1 mil.
14	05. 06.	Kocel	11	40 x 23	OTp/Of	1	0,1 mil.
15	05. 06.	Svätopluk	14	40 x 23	OTp/Of	1	0,1 mil.
16	10. 07.	Ochrana prírody: Medveď	14	26 x 23	OTp/Of	1	0,1 mil.
17	10. 07.	Vlk	15	26 x 23	OTp/Of	1	0,1 mil.
18	10.07.	Rys	16	26 x 23	OTp/Of	1	0,1 mil.
19	01. 08.	Gítara Dobro	19	40 x 23	OTr	1	1,0 mil.
20	15. 08.	Bienale ilustrácií Bratislava	7	30 x 23	OTr	1	3,0 mil.
21	09. 10.	Obetiam politických procesov	10	23 x 30	OTr	1	5,0 mil.
22	09. 10.	Poštové múzeum	6	30 x 23	OTr	1	5,0 mil.
23	15.10.	Umenie: Imrich Weiner Kráľ	16	40 x 50	OTp	1	0,1 mil.
24	15.10.	Albín Brunovský	18	40 x 50	OTp	1	0,1 mil.
25	15.10.	Spoločné ukrajinsko-slovenské vydanie	20	40 x 50	OTp	1	0,1 mil.
26	15.10.	Vianočná známka . Rokokový betlehem	5,50	30 x 23	OTr	1	10,0 mil.

Vysvetlivky:

Formát známok je uvedený v mm, náklad známok v miliónoch kusov

Použitie skratky:

OTr - Ocelotlač rotačná kombinovaná hĺbkotlačou, OTp - Ocelotlač z plochých dosiek, Of - Ofset

Poznámka:

Vydavateľ - MDPT SR si vyhradzuje právo na zmeny v emisnom pláne.

KRÁTKE ZVESTI

■ **DVOMI POZLÁTENÝMI A JEDNOU STRIEBORNOU MEDAILOU BOLI OCENENÉ SLOVENSKÉ EXPONÁTY NA VÝSTAVE HUNPHILEX 2000 V BUDAPEŠTI.** Zväz slovenských reprezentoval Dr.P.Osuský exponátom „Československo po roku 1944“ (VPZ), Ing.J.Tekel exponátom „Československá poľná pošta 1918-1920 (PZ) a Dr.D.Kuča exponátom „Slovensko 1939-1945 celiny“ (VS). Srdečne blahoželáme! - (R)

■ **SLÁVNOSTNÉ UVEDENIE POŠTOVEJ ZNÁMKY VIANOCE - JUBILEUM 2000** sa uskutočnilo 5.októbra 2000 v priestoroch Galérie ARIAS & VANDA v Modre za účasti tvorcov známky - autorky výtvarných návrhov emisie Kataríny Ševelovej-Šutekovej, rytača známky Martina Činovského a rytača FDC Rudolfa Cigánika, ako i predstaviteľov MDPT SR, Slovenskej pošty, filatelistov a ďalších hostí - (vkn)

■ **VÝSTAVA SLOVENSKÝCH POŠTOVÝCH ZNÁMOK EMISNÉHO RADU UMENIE A OCHRANA PRÍRODY** sa uskutočnila v Prahe v dňoch 10.októbra až 5.novembra 2000. Usporiadateľom výstavy bol Slovenský inštitút v Prahe a Slovenská pošta, š.p. Výstava sa uskutočnila v Koncertnej sále Sloven-

ského inštitútu. Vernisáž výstavy (10.10.2000 o 17.00 hod.) bola spojená s autogramiádou tvorcov slovenských poštových známok M.Činovského, F. Horniaka a R.Cigánika. Kurátorkou výstavy bola M.Juricová - (vkn)

■ **DOHODA O SPOLUPRÁCI MEDZI ARGE MILITARIA AUSTRIACA PHILATELIA A KLUBOM FILATELISTOV 52-19 TREŇČÍN** bola podpísaná 23.10.2000 vo Viedni v rámci výstavy filatelistickej literatúry MILPHILA 2000, ktorá sa konala od 21. do 29.10.2000 v kasárňach M.Terézie - (ký)

■ **SLÁVNOSTNÉ UVEDENIE ZNÁMKY POŠTOVÁ DOHODA ZO ZVRCHOVANÝM RÁDOM MALTÉZSKYCH RYTIEROV** sa uskutočnilo 24.októbra 2000 v priestoroch Galérie ARIAS & VANDA v Modre za účasti tvorcov známky - autora výtvarných návrhov emisie Dušana Kállaya a rytača B.Šneidera, predstaviteľov vydavateľa známky a mnohých významných hostí - (vkn)

■ **O ŽIVOTE A DIELE J. A. KOMENSKÉHO KF 52-19 USPORIADÁ PROPAGAČNÚ FILATELISTICKÚ VÝSTAVU** vo vestibule Domu armády v Trenčíne. Vernisáž sa uskutoční v stredu 15. novembra 2000 o 16.00 hod. a otvorená bude denne od 9 do 18 hod. a výstava potrvá až do 26.11.2000 - (iik)

50. výročie založenia POFIS-u

Poštová filatelistická služba, medzi filatelistami dôverne známa pod jej skratkou POFIS, si v tomto roku pripomína svoje päťdesiate narodeniny. Ako sme sa dozvedeli z Marketingu Slovenskej pošty, pripomenutie jubilea bude vrcholiť 18. decembra tohto roku.

Inaugurácia poštovej známky

Tradične vydávaná známka ku Dňu poštovej známky bude tohto roku tematicky zameraná na 50. výročie POFIS-u. Jej slávnostná inaugurácia sa uskutoční v Bratislave v priestoroch Mirbachovho paláca a bude spojená aj s ocenením tvorcov slovenskej poštovej známok a dlhoročných zamestnancov POFIS-u. Tohtoročný deň známky sa zapíše do histórie aj tým, že tento deň bude vydaná aj posledná slovenská poštová známka v tomto storočí - známka Dejiny postového práva (vyobr. Zberateľ č. 9/2000, 1. str. obálky).

Príležitostná vlaková pošta - putovná výstava

V rámci jubilea POFIS-u bude 18. decembra 2000 k vlakovým spojom ŽSR č. 603 Čingov Bratislava-Košice a č. 810 Horehronec Košice-Bratislava pripojený príležitostný železničný poštový vozeň (odchod vlaku č. 603 z Bratislavy o 7.42 hod., príchod do Košíc o 14.00 hod. a odchod vlaku č. 810 z Košíc o 14.57 hod., príchod v Bratislave o 22.38 hod.). Vo vozni bude inštalovaná propagačná filatelistická výstava a bude v ňom fungovať príležitostná vlaková pošta. Vozň bude pripojený na konci vlakovej súpravy a cestujúci počas jazdy budú môcť navštíviť výstavku, zakúpiť si známky, poštové lístky a svoje zásielky si dať opečiatkovať príležitostnými vlakovými a staničnými pečiatkami.

Vlakové pečiatky budú dve, jedna s textom BRATISLAVA-KOŠICE / 603 ČINGOV / POFIS - 18.12.2000 a KOŠICE-BRATISLAVA / 810 HOREHRONEC / POFIS - 18.12.2000.

Staničné pečiatky budú pripravené pre každú stanicu, kde vlaky č. 603 a 810 majú zastávku. Sú to tieto:

Severná trasa (č. 603 Čingov) - Bratislava, Trnava, Leopoldov, Piešťany, Nové Mesto nad Váhom, Trenčín, Trenšianska Teplá, Púchov, Považská Bystrica, Žilina, Vrútky, Kráľovany, Ruťomberok, Liptovský Mikuláš, Štrba, Poprad-Tatry, Spišská Nová Ves, Kysak, Košice.

Južná trasa (č. 810 Horehronec) - Košice, Kysak, Margecany, Mníšek nad Hnilcom, Nálepkovo, Hnilec, Mlynsky, Dedinky, Stratená, Dobšinská ľadová jaskyňa, Telgárt, Červená skala, Hľpa, Brezno, Chvatimech, Podbrezová, Kozárovce, Banská Bystrica, Sliach, Zvolen, Hronská Dúbrava, Kráľovce, Levice, Šurany, Galanta, Bratislava.

Zásielky bude možné podať do vozňa na každej zastávke vlaku a cestujúci aj počas jazdy. K preprave sa budú prijímať len obyčajné zásielky. Rada pre tých, ktorí budú podávať zásielky na stanici - majte zásielky vopred pripravené a správne vyfrankované. Niekde stoja vlaky len pár minút... □ vkn

Opäť je tu VIANOČNÁ POŠTA

K tohtoročným Vianociam Slovenská pošta opäť zabezpečí osobitnú službu pre verejnosť. Bude to VIANOČNÁ POŠTA. Tak, ako vlni, stačí pri podaní vianočného pozdravu na pošte zakúpiť si vianočný nálepku, nalepiť ju na zásielku a k adresátovi bude váš pozdrav dopravený cez Rajceku Lesnú, kde bude opečiatkovaný vianočnou príležitostnou pečiatkou. Tohto roku sa bude používať iba jedna pečiatka, ktorej autorom je Štefan Kubovíč a má sa používať od 27.11.2000.

Rovnako, ako vlni, deti aj v tomto roku budú môcť poslať list (pohľadnicu, poštový lístok) Ježiškovi prostredníctvom akcie Slovenskej pošty POŠTA JEŽIŠKOVI. Stačí napísať svoje želanie, na zásielku napísať adresu 999 99 Ježiško a podať ju do 15.12.2000. Každý pisateľ za nejaký čas dostane odpoveď v podobe malého prekvepenia a bude zaradený aj do januárového zlosovania o vecné ceny (preto nezabudnúť uviesť svoju spätičnú adresu!). Novinkou tohto roka je odpoveď Ježiška pre deti slabozraké a nevidiace.

Ešte niekoľko zaujímavostí z minulého roka: Akcia VIANOČNÁ POŠTA bola použitá 51 120-krát. V rámci vianočnej akcie celkovo „Ježiško“ obdržal a odpovedal na 104 085 listov, z toho bolo 43 630 od chlapcov, 53 516 od dievčat, 6 276 od skupín a 663 od organizácií □ su/vkn

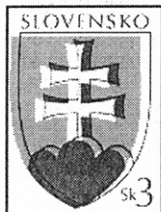
BLAHOŽELÁME

Jubileum Karola Franeka

Významného životného jubilea - 50 rokov sa v týchto dňoch dožil Karol Franek zo Žiliny. S jeho menom sú spojené mnohé aktivity žilinských filatelistov, ktorým venuje veľa svojho voľného času. Svoje bohaté skúsenosti využíva pri organizovaní výmenných schôdzok, aukcií a s nevšedným zariadením sa podieľa na príprave celoslovenskej výstavy s medzinárodnou účasťou ŽILINFILA 2001. Jeho veľké filatelistické srdce bije za zachranu aj iných klubov filatelistov na Slovensku, ktoré pomáhajú oživovať. Zo všetkých koníčkov

mu najviac prirástla k srdcu filatelia. Už od mladosti jeho zberateľskou oblasťou sú anglické kolónie. Okrem toho svoj zberateľský záujem rozšíril aj o mince, celistosity a pohľadnice z celého sveta. Do ďalších rokov mu prajeme veľa zdravia pri plnení svojich ďalších plánov v budúcej päťdesiatročnici □ TEMAFILA ŽILINA

OKIENKO ŠPECIALISTU

RUBRIKA PRE ŠPECIALIZOVANÝCH ZBERATEĽOV SLOVENSKÝCH POŠTOVÝCH ZNÁMOK

PREZIDENT SLOVENSKEJ REPUBLIKY RUDOLF SCHUSTER, 5.50 SK

Dlho očakávaná výplatná známka s portrétom prezidenta Slovenskej republiky Rudolfa Schustera vyšla 15. júna 2000, presne k 1. výročiu jeho inaugurácie. V roku 1993 pripravil vydavateľ obdobnú známku s Michalom Kováčom už k jeho inaugurácii, za dva týždne od zvo-

lno snáď by bolo lepšie dať posúdiť najprv návrh alebo rozkresbu, a až po ich schválení sa pustí do ryteckej práce. Tak či tak, pre filatelistické zbierky sú dochované skúšobné odtačky obidvoch neprijatých návrhov. Vydaná známka (na obr. vľavo hore) je ryteckou transkripciou fotografie P. Kastla.

Znáмка je jednofarebná, čo je možno na škodu, pretože keby nominálna hodnota bola tlačena inou farbou, mohol by sa ocelový valec (s rytinou portrétu) použiť aj pre tlač prípadne neskôr vydané známky s inou nominálnou hodnotou. Použitý bol obvyklý španielsky luminescenčne-fosforescenčný papier s pololesklým leptom. Tlačová forma má 2x100 známkov. Perforačná zostava je s malým priemerom otvorov. Podľa údajov z emisného plánu je na tento rok objednaných 20 miliónov kusov tejto praktickej výplatnej známky.

Doteraz evidujeme tieto dátumy tlače: 26. a 29. máj, 1. a 2. jún a najnovšie sa objavil dátum 6.9.2000, všetko zo stroja WIFAG 2. Zo dňa 30. mája je známa dotiaľ českej výplatnej známky „Škorpion“ 5,50 Kč, teda júnové dátumy tlače známky s prezidentom sú už z do-tlače.

Prehľadnú boli listy z 26. mája (č. PL 1 18445) a z 1. júna (č. PL 1 30398). Malých doskových chýb je mnoho, uvidíme, ako sa budú meniť pri ďalších dotlačiach. Výrazné doskové vady nie sú, avšak pri výplat-

Prvý (obr. vľavo) a druhý neprijatý návrh na známku

ných známkach, ktoré bývajú podľa potrieb poštovej prevádzky dotlačané, uplatňujeme trochu jemnejšie kritériá. Preto upozorňujeme a vyobrazujeme dve doskové vady: ZP 1/34 a 1/91 - sú vysádzané silnejšími písmenami a označené hviezdikou (*). Zaujímavé sú aj doskové chyby vzniknuté nepresnou moletážou - čiarky v prvom písmene „O“ nápisu „SLOVENSKO“ a čiarky alebo body pod pravým uchom na viacerých ZP: 1/65, 1/66, 1/96, 2/83, 2/97, 2/98 a 2/99.

Priehradkový list 1

Nová AZ. Tenké vodorovné hnedočervené čiary na ľavom okraji (stopy rozmeriavacej siete) vľavo od ZP 1/41, 51 a 91. Tenká zvislá hnedočervená čiarka vľavo od ZP 1/51 a 1/81, tenké zvislé a šikmé hnedočervené čiarky pod ZP 1/98.

DV ZP 1 / 2 • Krátka tenká šikmá hnedočervená čiarka vľavo od kravaty.

DV ZP 1 / 16 • Krátka tenká šikmá hnedočervená čiarka vľavo od kravaty.

DV ZP 1 / 12 • Krátka tenká zvislá hnedočervená čiarka nad ľavým horným rohom známky (v perforácii).

DV ZP 1 / 13 • Dve krátke tenké šikmé hnedočervené čiarky pod pravým uchom.

DV ZP 1 / 17 • Tenká zvislá hnedočervená čiarka nad a krátka tenká šikmá hnedočervená čiarka pod „O“ hodnotového údaja „5,50“.

DV ZP 1 / 18 • Krátka tenká šikmá hnedočervená čiarka vľavo od kravaty.

DV ZP 1 / 20 • Krátka tenká zvislá hnedočervená čiarka nad „O“ hodnotového údaja „5,50“.

DV ZP 1 / 29 • Krátka šikmá hnedočervená čiarka vpravo od druhého písmena „S“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1 / 31 • Krátka šikmá hnedočervená čiarka pod prvým písmenom „S“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1 / 32 • Krátka tenká zvislá hnedočervená čiarka vpravo od kravaty.

DV ZP 1 / 34 (*) • Krátka zvislá hnedočervená čiarka vľavo od prvého písmena „S“ nápisu „SLOVENSKO“ (v perforácii).

DV ZP 1 / 35 • Krátka tenká šikmá hnedočervená čiarka vpravo od písmen „SK“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1 / 39 • Tenká šikmá hnedočervená čiarka vpravo od prvého písmena „S“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1 / 42 • Tenká šikmá hnedočervená čiarka nad druhým písmenom „O“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1 / 48 • Tenká šikmá hnedočervená čiarka vľavo od kravaty.

DV ZP 1 / 49 • Dve krátke tenké šikmé hnedočervené čiarky vľavo od kravaty.

DV ZP 1 / 59 • Krátka tenká šikmá hnedočervená čiarka v písmene „S“ skratky meny „Sk“.

DV ZP 1 / 68 • Tenká šikmá hnedočervená čiarka vpravo od písmena „E“ nápisu „SLOVENSKO“, tenká šikmá hnedočervená čiarka vpravo dole od skratky meny „Sk“.

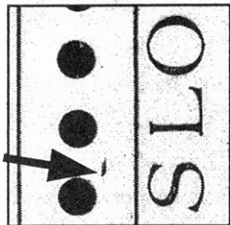
DV ZP 1 / 69 • Krátka tenká šikmá hnedočervená čiarka v ľavom hornom rohu známky.

DV ZP 1 / 70 • Dve tenké šikmé hnedočervené čiarky vpravo od kravaty.

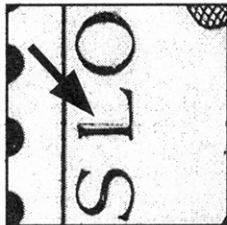
DV ZP 1 / 71 • Krátka tenká šikmá hnedočervená čiarka vľavo od kravaty.

DV ZP 1 / 75 • Tenká šikmá hnedočervená čiarka na pravom okraji známky vpravo od skratky meny „Sk“ (v perforácii).

DV ZP 1 / 79 • Krátka tenká šikmá hnedočervená čiarka v písmene „S“ skratky meny „Sk“ a pod väčšou hodnotovou číslicou „5“.

DV ZP 1 / 34

DV ZP 1 / 91

DV ZP 1 / 91(*) • Tenká vodorovná hnedočervená čiarka v písmene „L“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1 / 93 • Krátka tenká šikmá hnedočervená čiarka v druhom písmene „O“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1 / 98 • Krátka tenká šikmá hnedočervená čiarka nad ľavým horným rohom známky (v perforácii).

Priehradkový list 2

Tenká šikmá hnedočervená čiarka vľavo hore od ZP 2/1.

DV ZP 2 / 10 • Tenká oblúkovitá hnedočervená čiarka v pravom hornom rohu známky.

DV ZP 2 / 13 • Krátka tenká zvislá hnedočervená čiarka v pravom dolnom rohu známky (v perforácii).

DV ZP 2 / 14 • Tenká krátka šikmá hnedočervená čiarka medzi pätkami nominálnej hodnoty „5,50“.

DV ZP 2 / 20 • Krátka tenká zvislá hnedočervená čiarka v pravom hornom rohu známky.

DV ZP 2 / 32 • Tenká šikmá hnedočervená čiarka cez ľavý horný roh známky (v perforácii).

DV ZP 2 / 33 • Tenká šikmá hnedočervená čiarka vpravo od tváre nad nominálnou hodnotou „5,50“, tenká krátka šikmá hnedočervená čiarka na čele portrétu.

DV ZP 2 / 36 • Krátka tenká zvislá hnedočervená čiarka medzi písmenami „NS“ nápisu „SLOVENSKO“, krátka tenká šikmá hnedočervená čiarka pod skratkou meny „Sk“.

DV ZP 2 / 37 • Krátka tenká šikmá hnedočervená čiarka vpravo od prvého písmena „O“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2 / 49 • Krátka tenká šikmá hnedočervená čiarka v druhom písmene „O“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2 / 50 • Krátka tenká zvislá hnedočervená čiarka pod iniciálami ryčca „MC“.

DV ZP 2 / 51 • Dlhá tenká šikmá hnedočervená čiarka cez ľavý horný roh známky (do perforácii).

DV ZP 2 / 52 • Krátka tenká zvislá hnedočervená čiarka na čele.

DV ZP 2 / 56 • Krátka tenká zvislá hnedočervená čiarka cez písmeno „N“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/58 • Tenká šikmá hnedočervená čiarka medzi písmenami „KO“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/60 • Dlhá tenká šikmá hnedočervená čiarka cez horný rámček známky smerujúca do vlasov.

DV ZP 2/88 • Tenká šikmá prerušená hnedočervená čiarka vpravo od kravaty.

DV ZP 2/95 • Tenká zvislá hnedočervená čiarka pod kravatou (v perforácii).

DV ZP 2/100 • Veľmi krátka tenká zvislá hnedočervená čiarka na čele.

Zaujímavosťou emisie je aj obálka prvého dňa vydania, ktorá bola ako prvá tlačena ocelotlačou z plochy na Slovensku firmou TAB Bratislava na anglickom stroji Waite.

Pretože ide o zobrazenie hlavy štátu, asi neprekvapí, že o prípravu tejto známky sa zaujímal aj nefilatelistický tlač. Zaznamenajme pre úplnosť aj tieto ohlasy, obidva z denníka „Nový čas“:

V prvom článku upozorňuje Rudolf Fischer, dlhoročný vedúci československej známkovej tvorby na nevyráznu tvár prezidenta Schustera. Nemá ani jednu výraznejšiu čiaru, o ktorú by sa dalo oprieť. Na rozdiel od exprezidenta Kováča si však R.Schuster svoj portrét na známke stráži a z predložení grafických návrhov vyberie najlepšie. Počas jeho pôsobenia v známkovej tvorbe ani jeden štátnik nevrátil predlohu na prepracovanie. U známky s prezidentom M.Kováčom považuje za chybu, že je zobrazený z pohľadu, čím sa zvýraznil podbradok na úkor iných momentov tváre (Jozef Kollár: Český výtvarník vystríha slovenského prezidenta!, Nový čas 28.08.1999).

V druhom článku sa verejnosti oznamuje, že prezident už vybral svoj portrét na známku a teraz ho spracúva rytec. Po vyrytí prezident bude schvaľovať kovorytecký portrét. Pokiaľ známka vyjde ešte v decembri bude stáť 5 Sk, v novom roku 5,50 Sk (Robert Čulen: Rudolf Schuster bude stáť 5 alebo 5,50 Sk, Nový čas 26.10.1999).

■ OLYMPIJSKÉ HRY SYDNEY 2000, 18 Sk

Táto príležitostná známka vyšla 27.6.2000. Vytláčaná je na obvyklom španielskom luminiscenčne-fosforescenčnom papieri s pololesklým lepom. Priehradkové listy majú široké okraje. TF obsahuje 50 poľí, na ktorých sa šachovnicovito striedajú známky a kupóny (25 ZP + 25 K), takže kto sa zameriava na zbieranie kupónových kombinácií „si príde na svoje“ (dodajme, že pri nominále 18 Sk aj pošta). Pre zjednodušenie orientácie číslujeme známky a kupóny spoločne s použitím skratiek „z“ a „k“. Perforácia zostáva je s veľkým priemerom otvorov. Doteraz sú známe dva dátumy tlače na stroji WIFAG 3: 8. a 9. jún 2000 (prvý dátum zatiaľ len z

Poštového múzea). Prehliadnuté boli listy zo dňa 9.6. 2000 (čísla listov s autotronovými značkami 14858 a 15262).

Na známkach a kupónoch je pomerne veľa doskových väd - šikmých vlnových čiar, spôsobených poškrabáním povrchu ocelotlačového valca. Za výraznejšiu môžeme považovať DV na ZP 2 / 3 (v texte označená hviezdičkou). Omnoho podstatnejšie a z hľadiska technológie výroby zaujímavejšie sú kontúry písmen „SLOVEN“ nápisu „SLOVENSKO“ v čiernej ocelotlačovej farbe. Tieto doskové chyby sa vyskytujú sa na viacerých ZP, najvýraznejšie na ľavej polovici PL 1 (ZP 1 / 1, 3, 5, 12, 14, 16, 21, 23, 25, 32, 34, 36, 41, 43, 45). Chyba vznikla pravdepodobne v dôsledku použitia chybného modelu, postup vzniku hneď vysvetlíme: Na originálnej rytine toto písmo nebolo ryté (pretože je v inej farbe), ale priehlbina mohla vzniknúť jeho nedokonalým zakrytím pri zaleptaní kresby (pred rytím sa na ryteckú dosičku v tmavej komore naniesie fotocitlivá vrstva, kresba sa fotograficky nakopíruje a žieravinou vlepá do kovu, rytec potom takto naznačenú kresbu rydlami prehľbuje). Po vyhotovení rytiny sa mechanickým tlakom preniesla vyrytá kresba z rytiny na moletu (priehlbiny sa zmenili na výstupky). Na moletu sa ocitli aj tieto nežiadúce kontúry a mali byť odstránené (odbrúsené). Až z takto upravenej molety mali byť rozmnožené jednotlivé známkové polia na tlačovom valci.

Analogický prípad sme tohto roku zaznamenali aj na českej známke „Panna“ 2 Kč z výplatnej emisie „Znaky zverokruhu“. V základnej tlačí sú zreteľné kontúry hodnotovej číslice „2“, na neskoršej dotlačí bola chyba odstránená. V našom prípade ide o jednorazový náklad príležitostnej známky, navyše s pomerne nízkym nákladom, preto asi tlačiareň nepristúpila k náprave. Doplníme ešte, že pri presnej sýtlačí farieb sú čierne kontúry menej výrazné.

Priehradkový list 1

Nové AZ. FTS štvorcová s číslami pre modrú farbu na hornom okraji vľavo. Dve tenké vodorovné čierne čiarky nad ZP 1 / 9 (z). Modrá a svetlozelená škvrna vľavo dole od ZP 1 / 41 (z) (v reze), tmavozelený bod pod ZP 1 / 44 (k).

DV ZP 1 / 6 (k), 7 (z) • Tenká vodorovná čierne čiarka spájajúca kupón a známku vo výške ruky strelca (v perforácii).

DV ZP 1 / 19 (k) • Dlhá tenká šikmá čierne čiarka cez celý kupón nad slnkom a kratšia vpravo nad mostom.

DV ZP 1 / 24 (k) • Dlhá tenká šikmá čierne čiarka v pravom dolnom rohu kupónu.

DV ZP 1 / 26 (k) • Krátka šikmá čierne čiarka v pravom hornom rohu kupónu, dlhá tenká šikmá čierne čiarka vpravo dole od slnka, tenké šikmé čierne čiarky pod kresbou vpravo dole.

DCH ZP 1 / 29 (z) • Čierne čiarky v nápisoch „SYDNEY 2000“ a medzi nominálnou hodnotou „18“ a skratkou meny „Sk“ (stopy nepresnej moletáže).

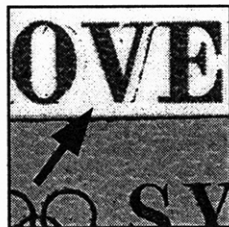
DV ZP 1 / 31 (k) • Dlhá tenká vodorovná čierne čiarka v pravom hornom rohu kupónu.

DV ZP 1 / 39 (k) • Dlhá tenká šikmá čierne čiarka tesne vpravo nad slnkom.

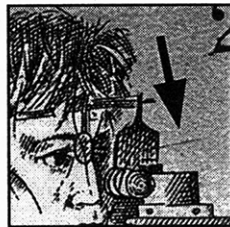
DV ZP 1 / 39 (z) • Tenká vodorovná čierne čiarka na ľavom okraji známky vo výške horného rámečka (v perforácii).

DV ZP 1 / 44 (k) • Krátka tenká vodorovná čierne čiarka nad mostom vpravo.

DV ZP 1 / 47 (z) • Tenká šikmá čierne čiarka nad hlavou strelca, vodorovná čierne čiarka v rukáve.

DCH ZP 1 / 49 (k)

DV ZP 2 / 3 (z)

DCH ZP 1 / 49 (z) • Čierne čiarky v nápisoch „SYDNEY 2000“ a medzi nominálnou hodnotou „18“ a skratkou meny „Sk“ (stopy nepresnej moletáže), krátka tenká šikmá čierne čiarka medzi písmenami „EN“, „SLOVENSKO“.

Priehradkový list 2

FTS štvorcová s číslami pre svetlozelenú farbu na hornom okraji vľavo. Svetlozelená škvrna vpravo dole od ZP 2 / 50 (k) (v reze), svetlozelené body nad ZP 2 / 6 (k), 2 / 7 (z), pod ZP 2 / 46 (k), modrý bod vpravo od ZP 2 / 40 (z), tenká vodorovná čierne čiarka nad ZP 2 / 4 (k), 2 / 5 (z) a pod ZP 2 / 41 (z).

DV ZP 2 / 3 (z) (*) • Tenká šikmá čierne čiarka smerujúca do tváre strelca.

DV ZP 2 / 4 (k) • Slabá svetlozelená škvrna v ľavom hornom rohu kupónu.

DV ZP 2 / 11 (k) • Tenká šikmá čierne čiarka vľavo dole od kresby kupónu.

DV ZP 2 / 12 (z) • Krátka tenká vodorovná čierne čiarka na dolnom okraji známky pod písmenom „S“ skratky meny „SK“ (v perforácii).

DV ZP 2 / 19 (k) • Krátka tenká šikmá čierne čiarka vpravo dole od slnka.

DV ZP 2 / 20 (z) • Krátka tenká vodorovná čierne čiarka medzi písmenami „SY“ nápisu „SYDNEY“.

DV ZP 2 / 22 (k) • Dlhé tenké šikmé čierne čiary pod kresbou kupónu a vľavo od mosta.

DV ZP 2 / 25 (z) • Krátka tenká vodorovná čierne čiarka na ľavom okraji známky nad menom autora „I. SCHURMANN“.

DV ZP 2 / 28 (k) • Tenká šikmá prerušovaná čierne čiarka nad slnkom.

DV ZP 2 / 31 (k) • Dlhé tenké šikmé čierne čiary nad slnkom a vľavo a vpravo od mosta.

Poznatkami o doskových vadách prispel Ing. M. Kulič z Trenčína. □ Miroslav Gerec

OD „KODEGÁMA“ PO REGIONÁLNEHO HISTORIKA

Filatelistickej verejnosti jeho meno nie je potrebné osobitne predstavovať. Dlhé roky je jeho meno spojené s mnohými aktivitami od klubovej úrovne počnúc až po prácu v najvyšších orgánoch ZČSF a ZSF, s jeho činnosťou ako znalca a jurymana, úspešného vystavovateľa i agilného publicistu. Oveňený mnohými trofejami a najvyššími filatelistickými vyznamenaniami, aj dnes zostáva predovšetkým nadšeným zberateľom. Pri príležitosti 75. narodenín MVDr. Pavla Hallona, ktorých sa pred nedávnom dožil v plnom zdraví (* 4.9.1925), sme požiadali jubilanta o rozhovor.

■ **Náš rozhovor, pán doktor, by bolo vhodné uviesť zmienkou o Vašich filatelistických začiatkoch, o prvých dotykoch s filateliou. Kedy a ako sa začali naplňovať prvé stránky Vášho curriculum vitae filatelickej?**

Na začiatku mojej filatelistickej záľuby stálo slovo „KODEGÁMA“. To slovo vám nič nehovorí, však? Ani nemôže. Za prvej republiky sa švajčiarska firma Béla Sekula zmocnila adries vidieckych filatelistov a niekoľkokrát do roka im posielala kolekcie rôznych atraktívnych obrázkových známok. Boli to najmä známky Libérie a portugalskej kolónie Nyassa. Týmito známkami Sekula zásoboval aj môjho otca, ktorý ich potom vlepoval do albumu Schaubeck. Ako malý chlapec som otcovi sedával na kolenách a so záujmom si ich prezeral. Medzi známkami so žirafami a zebami boli aj pekné podobizne cestovateľa Vasco de Gama. Keďže sa mi veľmi páčili, často som prosil otca, aby mi ukázal „KODEGÁMU“ - toľko som si z mena slávneho cestovateľa zapamätal. Túto známku som si po otcovej smrti z jeho zbierky zobral, zapaspartoval a pieteju ju opatrujem vo vitríne medzi mnohými mojimi filatelistickými trofejami.

■ **Nie je ťažké domyslieť, že v takomto priaznivom rodinnom ovzduší objavený čarovný svet poštových známok prerástol do trvalého záujmu o ich zbieranie. Ako to pokračovalo?**

Neskôr sa môj záujem sústredil na prvý otcov album, ktorý mal v triede, kde učil. Po vyučovaní som v ňom často listoval. Fascinovali ma hlavne anglické známky s kráľovými portrétom, nad ktorým bola korunka. Postupne sme začali spolu s mojimi dvomi mladšími bratmi zbierať známky samostatne. Otec nám kúpil malé albumy s predtlačnými známkami (boli v troch vekových veľkostiach), do ktorých sme začali „lepíť“. Otec v tom čase už bol členom dvoch filatelistických výmenných organizácií ESTONIA a BALTICA, v ktorých bolo viac členov aj zo Slovenska. Začal korešpondovať so severom Európy a s Poľskom. Z duplikátov, ktoré nám dával (vtedy sa menilo kus za kus) ako najstarší z bratov som si vyberal prvý. Už v ľudovej škole som vlastnil peknú zbierku Estónska a Litvy.

Nuž, také boli moje filatelistické začiatky.

■ **Opustili ste „detské topánky“, prišli roky štúdiá a s nimi zrejme pribúdali vo Vašom živote mnohé iné priority. Napriek tomu filatelii ste ostali verný, stala sa Vašou celoživotnou „veľkou láskou“, ako sa hovorí. Už v ľudovej škole sa Vám tento filatelistický prered, povedané súčasnou terminológiou, z mládežníka na dospelého, zo začiatočníka na pokročilého zberateľa - filatelistu?**

Z korešpondencie s Poliakmi otec nadobudol peknú zbierku Poľska. Keď som potom už ako vysokoškôlak v Brne v klube filatelistov prezeral katalógy Lipsia a videl to množstvo variant zúbkovania a druhu papiera starých poľských známok, skrslo vo mne rozhodnutie zbierať poľské známky špecializovane. Otec mi podaroval svoju

zbierku Poľska, ktorá sa stalo dobrým základom pre moje špecializované zbieranie. Prostredníctvom Kollárovoho časopisu ZBERATEL som si v Poľsku našiel výmenného partnera - pána Szmidta z Radomska. Odpísal som mu na jeho inzerát a korešpondoval s ním plných 45 rokov až do jeho smrti. Vzniklo medzi nami aj osobné priateľstvo. Viackrát sme sa navzájom navštívili a podnes sa navštevujú i naše deti. Bolo to krásne priateľstvo. Vymieňali sme si všetko, čo vyšlo bez akéhokoľvek vyúčtovania.

Ako som už povedal v úvode, všetko to začalo filatelisticou výchovou otca a jeho priateľa a kolegu Štefana Pliška, kde priateľstvo takže pokračuje i v dnešnej generácii.

■ **Filatelistickej verejnosti je známy Váš blízky vzťah k Poľsku a poľskej filatelii okrem iného aj z mnohých výstav, na ktorých ste prezentovali svoje exponáty Poľska. Priblížite nám Vašu cestu k vystavovateľskej činnosti?**

Keď ste už raz „filatelistom“, nedá vám, aby ste nevníkali stále hlbšie a hlbšie do problematiky zbierania danej krajiny, pripájate do zbierky i celistvosti a dokumentujete skutočnú použiteľnosť známok. Začal som budovať Poľsko i Estónsko so snahou v niečom vyniknúť. Po návšteve niekoľkých výstav v Brne som zistil, že moja kolekcia Poľska je lepšia ako tie, čo sa tam boli vystavené a boli hodnotené striebornými medailami. Začal som svoju zbierku dopĺňať i okrajovými oblasťami a zbierať všetok dostupný materiál, ktorý sa týkal poľského územia.

Svoju výstavnícku činnosť som začal exponátom Poľska na prvej slovenskej výstave vo Zvolene. Povzbudený striebornou plaketou, začal som potom vystavovať už aj

v Bratislave, kde som získal dve bronzové medaily. Takto to pokračovalo ďalej, zbierku som stále vylepšoval a zúčastnil sa s ňou na rade výstav doma i v Poľsku. Medailové ohodnotenia sa zlepšovali a v Poľsku som niekoľkokrát vystavoval v Cestnej triede.

Na prvej Svetovej výstave poštových známok v Prahe som získal postriebrenú, na druhej už veľkú postriebrenú medailu, podobne i na Svetovej výstave v Poznani. Tým som dosiahol so svojimi možnosťami „v Poľsku“ maximum - a bol som veľmi spokojný. Okrem toho som začal o zbieraní poľských známok aj publikovať a zdá sa, že úspešne, keďže som za túto činnosť bol Poľským zväzom filatelistov v roku 1975 ako prvý cudzinec vyznamenaný peknou medailou. Z poľského územia som vybuodoval aj interesantnú kolekciu Galicie-Haliča, militária z prvej svetovej vojny, takmer kompletnú špecializovanú zostavu poľských celín, menové reformy, balonový i vetroňový poštu, raketové experimenty a iné.

Keď som sa už stal „vážnym filatelistom“, veľa som študoval, vybuodoval bohatú knižnicu poľskej odbornej literatúry a usiloval sa získať čo najviac poznatkov. Po zložení patričných skúšok stal som členom Komisie znalcov Zväzu československých filatelistov pre poľské známky.

Estónska so špecializáciou na obdobie prechodu od sovietskej moci k samostatnému štátu. Staré Estónsko som vystavoval na rade výstav a vždy aspoň so striedoborným ohodnotením. Pre nové Estónsko nebolo medzi jurymanmi pochopenia - viď rozhovor so Štefanom Plškom o Moderne (Zberateľ 2000, č. 4 a 5 - pozn.red.).

■ Žijete na Záhorí a s týmto krásnym kútom Slovenska sú spojené nielen dlhé desaťročia Vašej práce veterinárneho lekára, ale aj Vaše zberateľské úsilie. Môžete nám o tomto Vašom zameraní, ktoré bolo korunované mnohými úspechmi, povedať niečo bližšieho?

Áno, „najväznejším“ filatelistom som sa stal pri zbieraní regiónu Záhorie, s ktorým som dosiahol najväčšie vystavovateľské úspechy. Dostal som sa k nemu zaujímavým spôsobom. Na jednej výstave v Martine, kde dr. Gáta vystavoval Turiec, juroval som s nebohým dr. Čelkom. Stáli sme pred týmto exponátom, keď sa k nám pripojil predseda jury dr. Zubec. Chvilu prezeral exponát, potom sa obrátil na mňa vážnym pohľadom, pichol prstom do prs a povedal: „Takyto exponát chcem mať i zo Záhoria“.

Dictum-factum, pomyslel som si, prečo nie? Po otcovi som mal celý kufor starých celistvostí zo Záhoria z predznámkového obdobia, ktoré dostával od istého notára za vyhnané partie mariáša a preferenca (nadarmo nebol štyri roky v légii). Vytriedil som všetko, čo sa dalo, začal študovať patričnú literatúru a budovať zbierku regiónu Záhorie. Tak ma to „chytilo“, že som začal spracovávať históriu jednej pošty za druhou tak, aby som čo najkompletnejšie zachytil celý región. Na burzách som sa prehrabával v hromadách pohľadníc, ktoré vtedy boli za bagateľ a hľadal všetko, čo malo so Záhorím nejakú súvislosť. Zo zbierky som utvoril exponát, ktorý som stále dopĺňoval a zlepšoval a prišli prvé výstavy so striedobornými medailami.

Jeden zo zachovalých listov z otcovej korešpondencie zaslaný z výmennej kancelárie spoločnosti Estonia

■ Na stránkach Zberateľa aj v súčasnosti často píšete o filatelistických novinkách Estónska. Aké bolo pokračovanie Vášho zbierania známok tejto krajiny?

Popri zbieraní Poľska nezanedbal som ani Estónsko, ktoré som zdedil po otcovej smrti. Vybuodoval som kompletnú špecializovanú zbierku starého Estónska a peknú kolekciu sovietskeho Estónska. V tom čase vydávali rôzne dvojazyčné estónsko-ruské celiny, používali dvojazyčné pečiatky, tlačivá a pod. Do časopisu Filatelie som písal už nielen o Poľsku, ale i o tejto malej sympatickej republike.

Po prevrate na Baltiku v roku 1991 som nadviazal styky s mojimi starými korešpondentmi z čias sovietskej éry a vybuodoval som kompletnú kolekciu samostatného

■ Vaším priateľom sú známe Vaše „expedície“ za spoznávaním poštovej histórie Záhoria i získania prírastkov do zbierky. Ako ste na to išli, pán doktor?

Nakoľko som mával 5 týždňov dovolenky, vždy som aspoň 2-3 z nich venoval starým poštám a poštovním. Rad radom som systematicky navštevoval všetky obce na Záhorí, vyhľadával starých poštárov, doručovateľov, telegrafistov, vypytoval sa a hľadal. Občyčajne ma správdzala aj manželka, takže to boli celkom pekné výlety.

Vždy som sa vracal s nejakým úlovkom. Z jednej takejto „expedície“, ako ste to nazvali, priviezol som si aj starú richtárovu truhlicu, plnú pekného materiálu. V tom čase prišlo do módy zbieranie poštovní a práve im som pri hľadaní venoval najväčšiu pozornosť. Husársky kúsok sa mi podaril pri pátraní po poštovní v Plaveckom Štvrtku, ktorý som mal vtedy v obvode.

(pokračovanie v budúcom čísle)

RAKÚSKO-UHORSKÉ OKUPAČNÉ PLATIDLÁ Z PRVEJ SVETOVEJ VOJNY PRE LOMBARDSKO A BENÁTSKO

Takmer v každom konvolute starých papierových platidiel sa stretávame s nízkymi hodnotami pokladničných poukázok (buoni di casa), vydaných koncom 1.svetovej vojny v mene Casa Veneta dei Prestiti (Benátska pôžičková pokladnica, tal.) rakúsko-uhorskou okupačnou správou v severnom Taliansku. Zatiaľ, čo drobné denominácie od 5 centov do 2 lír sú naozaj veľmi hojné a 10 a 20 líry tiež nie je väčší problém získať, 100-lira je už, aspoň u nás, vzácna, no a vzácnosť 1000-lírovky aj v Taliansku hraníči doslova so zberateľskou nedostupnosťou. Číslovače na týchto platidlách prezrádzajú, že ich vytlačila štátna tlačiareň vo Viedni. Grafické riešenie, použité ornamenty a monogramy naznačujú, že ich navrhol pravdepodobne ten istý autor, ktorý navrhol červenú rakúsko-uhorskú dvojkorunáčku tvaru II z roku 1917, tzn. Rudolf Rössler. Použitie knihtače i na vysokých denomináciách odráža hospodárske ťažkosti konca vojny i samotnú povahu okupačných platidiel. Dátum na poukážkach je 2.január 1918, čo je takmer tradičný dátum, v ktorom sa v Rakúsku vydávajú bankovky. A to je tak asi všetko, čo sa o týchto platidlách u nás vie, resp. čo sa dá zistiť priamo z nich. Aká je teda ich história a akú úlohu v dejinách peňazí zohrali?

Ako vieme, pred začiatkom 1.svetovej vojny Nemecko, Rakúsko-Uhorsko a Taliansko vytvorilo obrannú vojenskú alianciu známu ako Trojspolok. Na začiatku prvej svetovej vojny však Taliansko po boku svojich spojencov do vojny nevstúpilo a zaujalo pozíciu neutrálneho štátu. Okrem skrývaných územných ambícií ho k tomu viazala tajná zmluva s Francúzskom z novembra 1902. Ďalší postup Talianska však bol navonok plný otáznikov. Rakúsko, podporované Vatikánom, očakávalo, že sa Taliansko pripojí k Centrálnym mocnostiam, tzn. Rakúsko-Uhorsku, Nemecku, Turecku a Bulharsku. Nemecko, ktoré asi dobre vycítilo, čo sa za talianskou zdržanlivosťou asi skrýva, dokonca diplomatickými cestami (ako spojenec Rakúska-Uhorska!!!) ponúkalo Taliansku za vstup do vojny časť rakúskeho územia obývaného talianskou menšinou (sic!). Neskôr, keď sa čoraz viac ukazovalo, že Taliansko nie je ochotné do vojny po boku svojich spojencov vstúpiť a keď sa vo vnútornom živote monarchie čoraz ťaživejšie prejavovali následky vojny, ponúko územné ústupky v Tirolsku nakoniec aj samotné Rakúsko-Uhorsko a pokúšalo sa kúpiť si za takú vysokú cenu od svojho suseda aspoň neutralitu. Talianske územné nároky voči Rakúsku však v tom čase už prekročili pre Rakúsko únosnú hranicu a tak rokovania stroskotali. Nakoniec Taliansko 4.mája 1915 vystúpilo z Trojspolku a 26.mája 1915 Rakúsko-Uhorsku vyhlásilo vojnu. Približne o rok a štvrt neskôr, 28.augusta 1916 ju vyhlásilo aj Nemecko.

Taliansky front sa po vyhlásení vojny pomerne dlho pohyboval v blízkosti hraníc. Až 24.októbra 1917 sa Rakúsko-Uhorským a Nemeckým vojskám podarilo taliansky front prelomiť a postúpili hlboko do talianskeho vnútrozemia, kde sa frontová línia ustálila na čiare medzi riekami Piava a Grappa. Krátko po prielome frontu, 13. a 14. decembra 1917 sa vo Viedni stretli rakúsko-uhorskí a nemeckí zástupcovia a rokovali o zriadení osobitnej meny na okupovanom talianskom území. Na základe týchto rokovaní bolo dekrétmi z 3.marca a 28.apríla

Obr. 1 - Líce 50-centovej pokladničnej poukážky Casa Veneta dei Prestiti z r.2.1.1918. Rovnaký vzhľad i rozmery mali aj nižšie denominácie 5 a 10 centov. Odlišujú sa len farebne, 5-cent modrý, 10-cent žltý, 50-cent červený.

1918 zriadené spoločné rakúsko-uhorské a nemecké konzorcium nazvané Casa Veneta dei Prestiti so sídlom v Udine. Názov tejto ustanovizne (Benátska pôžičková pokladnica, slov.) si jej tvorcovia vypožičali od podobných inštitúcií zriadených už dávnejšie na území ruského záboru v Poľsku (Poľska krajowa kasa pożyczkowa) a na Pobaltsku a ostatných okupovaných územiach Ruska (Darlehenskasse Ost). Jej úradovne boli otvorené 20.6. 1918 a to, s istou drzosťou, dokonca priamo v budove, ktorá pred okupáciou patrila Banca d'Italia. Úlohou Casa Veneta dei Prestiti bolo vydávať platidlá umožňujúce uhrádzať vojenské výdavky na okupovanom území. Kurz líry v okupačných platidlách, vydávaných prostredníctvom Casa Veneta dei Prestiti, bol stanovený podľa predvojnového kurzu rakúsko-uhorskej koruny a talianskej líry, t.j. 100 lír za 95 korún. Po vydaní týchto platidiel bolo 26.5.1918 vyhlásené, že od 1.6.1918 na okupovanom území prestáva byť rakúsko-uhorská koruna zákonným obeživom a všetky osoby, ktoré rakúsko-uhorské koruny vlastnili, boli povinné zameniť ich za pokladničné poukážky.

Rakúsko-Uhorsko zriadením Casa Veneta dei Prestiti získalo účinný prostriedok na obmedzenie už tak dost pokročilej inflácie vlastných platidiel a nástroj na ekonomické vykorisťovanie dobytého územia a zároveň oddelilo hospodársky život na okupovanom území od svojho vlastného územia. Motívom ich vydania bolo tak, ako pri väčšine iných vojenských alebo okupačných platidiel, vytvorenie ilúzie korektnosti a právneho rámca vojenských rekvizícií a zároveň vytvorenie nástroja na rozdelenie ich bremena na všetko obyvateľstvo v okupovanom teritóriu. Formálne mali byť platidlá Casa Veneta dei Prestiti kryté viazanými kontami v rakúsko-uhorských korunách a nemeckých markách zložených v Rakúsko-Uhorskej banke vo Viedni alebo v Ríšskej banke v Berlíne. Išlo však len o určitú fikciu, lebo obe meny boli vojnou značne znehodnotené. Napríklad rakúsko-uhorská koruna v čase zriadenia Casa Veneta dei Prestiti mala len asi 0,5% krytie zlatom. Predstavovala teda de facto čisto papierovú menu štátu vyčerpaného vojnou a ťažko mohla slúžiť na krytie iných platidiel...

Terstu a Trentina a donútili Rakúsko-Uhorsko podpísať prímerie vo Villafranca. Išlo o významný úspech talianskych vojsk, ktorý sa stal bezprostredným stimulom vojenského a hospodárskeho zrútenia ľudsky i materiálne vyčerpaného Rakúsko-Uhorska a jeho následného rozpadu.

Obyvateľstvo na oslobodenom talianskom území sa však dostalo do veľmi neprijemnej situácie. Casa Veneta dei Prestiti ako rakúsko-uhorská inštitúcia po vyhnaní rakúsko-uhorských a nemeckých vojsk prestala existovať. Obyvatelia tak nemali komu tieto platidlá vrátiť a vymeniť za zákonitý talianske peniaze. Talianske úrady sa pokúšali zistiť rozsah emisie pokladničných poukázok a uplatniť ich v rámci svojich nárokov na vojnové reparácie. Ich zámer sa však nepodaril, lebo všetka dokumentácia Casa Veneta dei Prestiti bola pri ústupe rakúsko-uhorskej armády evakuovaná do Viedne. Iba na základe analýzy číslovania poukázok bolo odhadnuté, že celková emisia mohla dosiahnuť až niekoľko desiatok miliárd lír. Tento odhad však bol považovaný za prehnaný. Zakladal

sa na predpoklade, že číslovanie poukázok predstavuje súvislý číselný rad. Lenže práve tento predpoklad nebol pravdepodobný. Oveľa pravdepodobnejšie bolo, že rad sériových čísel a číslovanie platidiel boli nejakých spôsobom zámerne prerušované, aby sa odhad emisie poukázok podľa ich číslovania čo najviac sťažil. Nakoniec talianske úrady dospeli k záveru, že Casa Veneta dei Prestiti dala do obehu poukázky v hodnote asi 500 miliónov lír. Prítom bolo isté, že značný časť z tohto množstva z okupovaného územia odviezli príslušníci okupačných armád počas ich rýchleho ústupu. Ale i tento odhad bol trochu nadšadený. Po 1. svetovej vojne bolo totiž zverejnené, že celko-

Obz. 2 - Líce 1000-lírovej pokladničnej poukázky Casa Veneta dei Prestiti z 2.1.1918. Nižšie denominácie (1-100 lír) majú rovnaký vzhľad, ale odlišujú sa rozmermi a odlišnou farbou (okrem zelenej 2-lírovej a modrej 10-lírovej sú všetky ostatné denominácie karminovočervené až červenohnedé s jemne odlišnými podtlačmi.

Zriadenie Casa Veneta dei Prestiti a vyhlásenie jej pokladničných poukázok od 20.5.1918 za jediné zákonné platidlá v rámci bojujúcich rakúsko-uhorských a nemeckých jednotiek predchádzalo pripravovanú ofenzívu Rakúsko-Uhorska a Nemecka a dá sa chápať aj ako súčasť jej príprav na hospodárskom poli. Vývoj udalostí však rakúsko-uhorské a nemecké plány úplne zmenil. Pripravovaná ofenzíva nebola úspešná. Naopak, talianskej armáde sa podarila na jeseň 1918 protiofenzíva - 24. októbra talianske vojská prekročili Piavu, 30. októbra oslobodili mesto Vittorio Veneto, 3. novembra vstúpili do

vá emisia okupačných lír predstavovala 305 891 406 lír, z čoho 289 452 706 lír patrilo Rakúsko-Uhorsku a 16 438 700 lír Nemecku. Tak či onak, išlo o nezanedbateľnú sumu. Emisia okupačných platidiel na malom území počas piatich mesiacov predstavovala asi 1,5 % peňažného obehu celej monarchie a asi 3-4% peňažného obehu v ČSR na jar 1919. Ak by sme chceli túto sumu aspoň veľmi zhruba vyjadriť v dnešných slovenských korunách, potom ju treba násobiť koeficientom 40-60, teda 12-18 miliárd Sk.

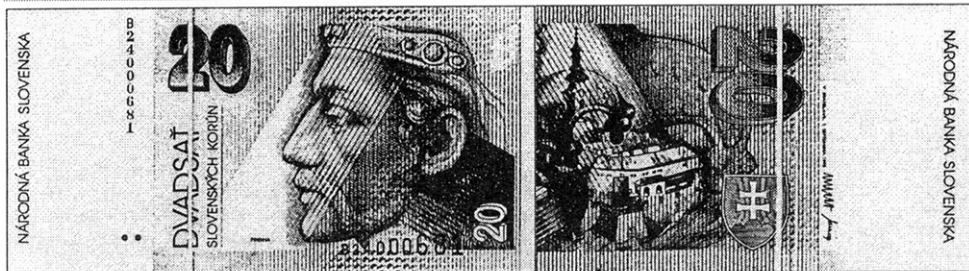
Talianske úrady sa snažili poskytnúť za okupačné pokladničné poukázky obyvateľstvu náhradu. Keďže však nebolo vylúčené, či sa niekto z obyvateľov okupovaného územia tesne pred odchodom okupačných armád neoprávnené nezmocnil veľkého množstva okupačných platidiel, bol nárok na náhradu obmedzený. Dekrét z 27. 2. 1919 stanovil, že od 13. do 20. marca 1919 má hlava každej rodiny právo predložiť za celú rodinu nanajvýš

1000 lír v platidlách Casa Veneta dei Prestiti na výmenu za zákonné talianske peniaze a to v pomere 1000 lír v pokladničných poukázkách Casa Veneta dei Prestiti za 400 talianskych lír. Celkom obyvateľstvo okupovaného územia predložilo na výmenu 106 059 082,50 okupačných lír, teda približne pätinu odhadnutého rozsahu emisie, resp. približne tretinu neskôr zverejnenej celej emisie. Je však otázne, koľko lír ostalo v rukách obyvateľstva z dôvodu limitovaného nároku na výmenu.

Začiatkom roka 1920 (dekrét zo 4.1.1920) však bola držiteľom potvrdení o výmene platidiel vydaných prostredníctvom Casa Veneta dei Prestiti povolená ešte dodatočná kompenzácia vo výške 20% predloženej sumy. Keďže však asi len málokto dúfal, že k takémuto benevolentnému opatreniu dôjde, veľká časť obyvateľov potvrdenia o výmene v tom čase už nemala. Preto dodatočná náhrada bola vyplatená len za asi polovičné množ-

stvo pôvodne predložených okupačných platidiel. Približne dve tretiny vydaných okupačných platidiel teda neboli vymenené. Časť iste ostala aj na okupovanom území v rukách obyvateľstva, časť si priviezli domov rakúsko-uhorskí a nemeckí vojaci. Práve im vďačíme za častý výskyt týchto platidiel (i keď zväčšia len drobných hodnôt) u nás, ďaleko od územia, na ktorom obiehali.

Je teda zrejme, že emisia okupačných platidiel v severnom Taliansku nespôsobilá značné hospodárske straty iba obyvateľstvu okupovaného územia a následne i celému talianskemu štátu, ale aj samotným rakúsko-uhorským vojakom, lebo Rakúsko-Uhorsko prestalo existovať a nástupnícke štáty len ťažko mohli prebrať záväzky za ničím nekryté vojnové platidlá. Navyše museli rátať s tým, že budú musieť v budúcnosti prevziať časť záväzkov porazeného štátu, čo sa napokon rozličnými spôsobmi stalo aj skutočnosťou. □ **Zbyšek Šustek**

20-KORUNAČKA S CHYBOU V PAPIERI

V živote sa stáva mnoho neočakávaných vecí a príhod. O jednej nám napísal pán Jozef Šiarik z Partizánskeho: „Synovi sa dostala do rúk 20-korunačka, náhodne ju potiahol súčasne za obe konce a na bankovke sa objavil biely pásik, ktorý zvisle prechádza cez hodnotovú číslicu 2. Pravdepodobne to spôsobila chyba v papieri, ktorý bol asi v tomto mieste preložený a zalisovaný.“ Ďakujeme za ukážku! □ (R)

Budúcnosť očami detí

Za ostatné roky sa v známkovej tvorbe veľmi často stretávame s detskými kresbami. Grécka poštová správa vypísala v minulom

roku súťaž detí vo veku 8-12 rokov na tému „Naša budúcnosť“. Z vyše 1000 kresieb vybrala poštovo-pedagogická komisia štyri, na ktorých je zobrazený život v nasledujúcich rokoch v predstavách detí. Nechýbajú stavby, autá, lietadlá, vesmírne lode i stromy a hry detí nového storočia. Nominálne hodnoty známok sú 130, 180, 200 a 620 drachiem □ Zc

Baltická cesta k slobode

Tri baltické štáty - Litva, Lotyšsko a Estónsko - po opätovnom získaní samostatnosti v rokoch 1986-1993 nadviazali úzku vzájomnú spoluprácu vo všetkých oblastiach spoločenského života a vytvorili organizáciu „Baltická refaz“. Na jej propagáciu vydali v roku 2000 všetky tri štáty spoločnú sé-

riu poštových známok so symbolickým obrazom rodiny a štátnymi zástavami. Všetky tri známky sú potom upravené do hárčeka, kde známky sú zoradené tak, aby známka so zástavou vydávajúcej krajiny bola prvá. Autorský sa na výtvarných návrhoch podieľali umelci zo všetkých troch krajín. Emisiu zhotovila tlačiareň poštových známok Joh. Enschede v Holandsku □ Zc

KAPITOLY O ZBIERANÍ POHLADNÍČ ALEBO ÚVOD DO FILOKARTIE (16)

Filatelistická hodnota pohľadnic

Ludové príslovie vraví, že každá minca má rub aj líc, teda aj druhú stranu. Toto konštatovanie sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na pohľadnice. Z hľadiska ich zberateľov, pokiaľ sú zároveň filatelisti alebo sa o filateliu zaujímajú, o to viac. Povieme si preto je tomu tak. Najskôr však treba povedať základný princíp, a tým je použitie pohľadnice.

V prípade, že pohľadnica nebola prepravená poštou alebo nemá natlačenú poštovú známku na druhej strane (teda nie je celinou), je z hľadiska filatelie nezaujímavá. Z hľadiska zbierania pohľadníc je potom dôležité, aby pohľadnica bola čistá, nebola zamastená alebo inak poškodená. Prípadné texty, napísané rukou alebo natlačené, nemajú z hľadiska filatelie význam. Akonáhle však filatelistu zbadá na druhej strane pohľadnice natlačenú známku alebo nalepenú a opečiatkovanú známku, zbystrí pozornosť.

Pokiaľ ide o pohľadnice s natlačenou známku, ich hodnota ako celiny je katalogizovaná vo filatelistických katalogoch jednotlivých štátov alebo kontinentov. V Česko-Slovensku, resp. na územiach, ktoré patrili do tohoto štátneho útvaru, bolo od roku 1919 vydané poštou veľa celín. Mnohé z nich niesli aj obrazovú prílohu. Pohľadnice s natlačenou známku boli vydávané od 1.9.1949 do 18.8.1962. V roku 1993 bola vydaná ešte jedna séria ôsmich pohľadníc so známku Československa.

Boli vydávané v sériách a spolu bolo vydaných 53 sérií s celkovým počtom 1312 kusov. Ide väčšinou o pohľadnice hľadane. Katalóg ich rozdeľuje na pohľadnice propagačné, fotopohľadnice a umelecké. V prvých dvoch skupinách nájdeme takmer všetky významnejšie mestá a lokality aj z územia Slovenska. Niektoré aj viackrát. Ale nájdeme tam aj celý rad obcí, napríklad Bošany, Zemianske Kostolany, Veľké Uherce, Skačany, Ladce, Melčice, Nedožery, Pruské a veľa ďalších. Na umeleckých pohľadniciach nájdeme slovenských autorov ako Kajlich, Struhár, Belan, Hložník, Iľčko, Krupec, Djuračka, Bazovský, Medvecká a iní.

Nalepená poštová známka môže byť na každej pohľadnici. Aby však bola filatelisticky zaujímavá, je potrebné aby bola opečiatkovaná poštovou pečiatkou. K ďalším filatelistickým atribútom patria prípadne ďalšie pečiatky, nálepky, doklady o cenzúre, spôsoby dopravy a pod. Ak sa jedná o poľnú, teda vojenskú poštu, tá je v zásade bez známky, ktorá je nahradená pečiatkou poľnej pošty a príslušnou útvarovou pečiatkou. Všetky tieto atribúty vytvárajú filatelistickú hodnotu pohľadnice. Veľmi podrobne sú hodnotené v príslušných filatelistických katalogoch, cenníkoch a monografiách a ak sa filokartista chce venovať aj tejto problematike, musí nevyhnutne siahnuť po tejto filatelistickej literatúre.

Blahoželanie k meninám

Obr.62 - Farebná reprodukcia obrazu M.Medveckéj „Kytica“ na II.vydaní blahoprajných celinových pohľadníc (1.3.1951) s natlačenou známku K.Gottwald 1,50 Kčs

V týchto „Kapitolách...“ ide iba o navodenie prípadného záujmu a o získanie primeraného vzťahu k druhej strane pohľadníc. Moje vyznanie v tomto smere už občas odznelo v článkoch „Pohľadnice trochu inak“. Často neviem, či sa mám z niektorých pohľadníc viac tešiť ako filatelistu alebo ako filokartistu. Pohľadnica povie najviac tomu, kto jej rozumie.

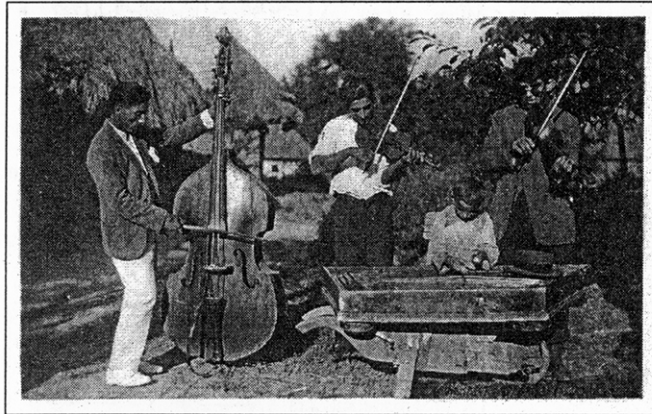
Zásady oceňovania pohľadníc

Napriek tomu, že katalogy a cenníky pohľadníc sa bežne nevydávajú (skôr výnimočne a úzko špecializovane), skúsený zberateľ pomerne veľmi rýchlo posúdi, či cena za pohľadnicu, ktorá sa mu ponúka alebo je vo výbere, je primeraná, nadsadená, či nízka. Má v sebe na základe skúsenosti zakódovaný systém určitých vzťahov, ktorých výsledkom je cena, ktorú je ochotný za pohľadnicu zaplatiť. Sú to vzťahy medzi jej kvalitou, historickou hodnotou, početnosťou výskytu a námetom.

Tieto vzťahy platia všeobecne. K nim sa viaže ešte osobná zainteresovanosť, či k vyobrazenému objektu alebo námetu a filatelistickej hodnote druhej strany. Tieto druhotné kritériá môžu niekedy dosť výrazne ovplyvniť konečné rozhodnutie zberateľa, či pohľadnicu kúpi alebo nie. O tom, prečo bol ochotný dať určitú sumu za nejakú konkrétnu pohľadnicu, zberateľ povie len dobrému priateľovi. Iným nepovie všetko. Prepáčte mi trochu zberateľskej filozofie, ale hádam bude niektorým aj užitočná -

práve preto, že katalógov a cenníkov niet. Vráfme sa však k vyššie uvedeným vzťahom.

Ako prvé bola uvedená kvalita. Pod kvalitou rozumieme komplexnú zachovalosť pohľadnice. Teda či je čistá, bez atramentových, mastných, či iných škvrn, či nie sú neprimerane poškodené rožky a okraje, či nebudaj nie je zlomená alebo natrhnutá. Ak bola pošťou prepravená, kvalitu pohľadnice posudzujeme podľa toho, či na nej nie je neodborne vytrhnutá alebo inak poškodená známka, či pečiatka neprechádza na obrazovú stranu alebo či nie sú počarbané texty. Ak si stanovíme pomyslenú stupnicu kvality od 1 do 5, tak cena bude klesať približne nasledovne: 100, 80, 50, 20 a 10%. Pri historických pohľadniach musíme kritérium kvality mierne znížiť, resp. tolerovať určité poškodenie zodpovedajúce ich veku. Ak však vyše 100 rokov stará pohľadnica má naozaj špičkovú kvalitu, možno k cene prirátať + 20 až 30%.

Obr.63 - Pohľadnica z Podkarpatskej Rusi: Cigánska kapela (cimbaj je položený na drevnom fúriku, na ktorom sa aj prepravoval). Takýchto pohľadníc určite nebolo vydaných veľa

Historická hodnota pohľadníc je daná predovšetkým vekom. Nie je ľahké určiť hranicu, pokiaľ sú pohľadnice ešte historické a kedy už nie. Napríklad, ak si odmyslíme prostredie, tak Pražský hrad sa za ostatných 100 rokov skoro vôbec nezmenil. Zato Bratislavský hrad v 50-tich rokoch vyzeral úplne inak, ako o 15 rokov neskôr. Pohľadnice Petržalky do roku 1960 sú pravdepodobne všetky historické - veď tam nezostal kameň na kameni. Veľmi podobné je to s historickými jadrami mnohých našich miest. Týmto pohľadom sme hodnotu pohľadníc dosť zrelativizovali. Historická hodnota je tiež ovplyvnená tým, aké významné zmeny na zobrazených objektoch nastali, prípadná postupnosť zmien po rokoch. Cena pohľadnice sa zvyšuje pri objektoch, ktoré už neexistujú. Do historickej hodnoty zahrňame tiež tlačovú techniku, pričom najvyššie sú hodnotené litografie. Medzi zberateľmi je dosť rozšírené kritérium tzv. dlhých adries, ako zlomového obdobia, kým sa na adresnú stranu neschli písat iné texty. Väčší dôraz treba klásť na vyda-

vatela, či výrobcu - tlačiaru. Tejto otázke sa v súčasnosti venuje pomerne málo pozornosti. Opakom je to pri námetových, či žánrových pohľadniach, kde je zberanie podľa autorov viac rozšírené.

Početnosť výskytu pohľadníc, resp. objektov na nich je veľmi dôležité kritérium. Najviac pohľadníc vydávali veľké mestá, kúpele a iné turisticky a obchodno-zaujímavé lokality. V našich podmienkach ide predovšetkým o Bratislavu, Nitru, Trnavu, Trenčín, Žilinu, Tatry, Prešov, Banskú Bystricu a Košice, z kúpeľných miest Piešťany, Trenčianske Teplice, Sliach a Bardejov. Pri týchto mestách sa zase veľmi často vyskytujú tie isté objekty, námestia, hrady, radnice, kostoly a podobne. Ťažšie sa získajú menej významné ulice a uličky, resp. niektoré konkrétne objekty ako napríklad škola, banka, mlyn, požiarna zbrojnica alebo výrobné či továrenské objekty. Z toho plynie poznatok, že rovnako stará pohľadnica napríklad liečebného domu Thermia Palace v Piešťanoch sa vyskytuje oveľa viac ako napríklad objekt starej pošty alebo sedliackeho domu. Preto aj sedliacky dom bude cenený až násobkom pohľadnice s Thermiou. Mestá s menším významom v danom období, turisticky menej príťažlivé, bez prírodných krás alebo iných zaujímavostí, vydávali niekoľkonásobne menej pohľadníc. Podobne je to s dedinami a dedinkami. Niektoré vydali jednu či dve pohľadnice. A pri tých, ktoré nevydali žiadnu, niet čo zbierať. Ale o tom sa musíme najskôr presvedčiť! Pre regionálnych zberateľov sú práve pohľadnice okolitých dedín zaujímavé a hľadane.

Dost prirodzene sa javí, keď väčšie mestá zbiera viac zberateľov, lebo tam aj viac ľudí býva, teda je tam aj viac zberateľov. Na druhej strane veľmi paradoxne pôsobí skutočnosť, že kým po pohľadniach kúpeľov Piešťany je zhánka, o pohľadnice kúpeľov Trenčianske Teplice na burzách skoro nik ani nezavadí. Pripomína mi to situáciu, keď pred 15-20 rokmi filatelisti sa zhánali po známkach OSN a teraz sú takmer nepredajné! Pri pohľadniach to platí vo všetkých prípadoch, kedy viac zberateľov zbiera to isté a chtiac nechtiac zvyšujú ceny nielen pre iných, ale aj pre seba. Až do nasýtenia trhu! Tu si dovoľím pripomenúť citát z breviára zberateľa: Prečo byť pri zbieraní originálny? Prečo máte zbierať to, čo zbierajú iní?

Posledným z hlavných kritérií je námet, resp. obľuba námetu. Niečo o tom bolo aj v predošlých riadkoch. Kto zbiera železnice, kroje, militárie, judaicu, kaštiele, image alebo autorské pohľadnice Socháňa, Plicku alebo iné populárne námety, presvedčil sa o tom, že ich cena v poslednom období pri niektorých stále rastie, niekde sa stabilizovala a o niektoré už záujem upadá. A od toho sa aj odvíja ich cena.

Zberatelia na Slovensku komunikujú s inými zberateľmi v zahraničí, sledujú aukcie, majú záujem o niektoré námety. Toto všetko sa prejavuje aj v obľúbenosti jed-

notlivých námetov u nás. Treba si zväziť, či sa dať po ceste populárnych námetov, alebo si vybrať svoj vlastný. Z pohľadu obchodníka s pohľadnicami je to jasné. Z pohľadu zberateľa už nie tak celkom. Poznáme zberateľov, ktorí zbierajú napríklad slonov, mačky, kominárov a pod. Je to tiež zaujímavé a isto vedia, prečo zbierajú práve tieto námety. Niektorí však vôbec nepovedia, čo zbierajú. Len sa prehrávajú vo výberoch pohľadnic so záhadným úsmevom, ale podľa toho, čo si vyberú, neviete zistiť, čo vlastne zbierajú. Neberme im túto uzavretosť, veď každý má právo zbierať, čo chce a ako chce.

Možno ste od tejto kapitoly očakávali konkrétne ceny za konkrétne pohľadnice. Aj to sa dá. Treba však vybrať, ktoré to majú byť. Aby zaujímali väčšinu, resp. prezentovali nejaký pomyselný zlatý stred. Než sa k tomu dopracujeme alebo dopracujete, dovtedy skúsme vystačiť s tým, že cena pohľadnice je priesečníkom hore uvedených kritérií, ktoré sú ovplyvnené stavom našich vedomostí, zainteresovanosti a v neposlednom rade aj obsahom peňaženky.

Dobrá rada je drahá. Ale predsa Vám niečo prezradím. Ak si vyberiete nejaký neošúchaný zberateľský námet, mesto, región alebo niečo zo žánrových pohľadnic, časom zistíte, že patríte v tomto vašom odbore medzi najlepších odborníkov na okolí. Predtým však urobíte aj niekoľko chýb a omylov, vďaka ktorým sa tým odborníkom stanete. A celkom na záver: Je treba, aby sa k tejto problematike vyjadriло viac pokročilých zberateľov a tak sa docielil objektivnejší a širší pohľad na vec. V takom kolektíve možno spracovať aj rámcové prehľadné tabuľky pre oceňovanie pohľadnic. □ **Alexander Urmínský**

Zaujímavosti z dennej pošty

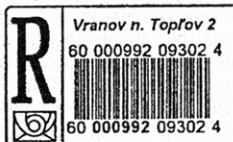
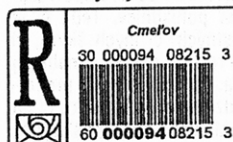
Pri prezeraní dennej pošty sa môžeme stretnúť s rôznymi zaujímavosťami, ktoré potešia srdce zberateľa. Máme možnosť sa stretnúť s kvalitou i nekvalitou, zodpovednosťou i nezodpovednosťou, ale i náhodnými chybami a omylmi pošty či užívateľov poštových služieb. O tom hovoria na zásielkach aj niektoré pečiatky, nálepky alebo záznamy zamestnancov poštových úradov.

Elektráreň Vojany má samostatnú poštu s názvom Vojany - elektráreň, ktorá používa výpltný strojek s chybným názvom. Na OVS chýba jedno „R“, takže miesto slova „elektráreň“ je na otláčku len „e-
lektáreň“. Tento OVS sa objavuje už dlhšiu dobu, zdokumentované obdobie je od marca do augusta 2000.

Kto sa zaujíma o rekamandačné nálepky, má možnosť okrem rôznych posunov pri tlači objaviť i nesprávne názvy obcí alebo gramatické chyby v názvoch obcí. Pošta v obci **Chmelov** / PSC 082 15 / v okrese Prešov používa R-nálepku s nesprávnym názvom obce. Z názvu „vypadlo“ písmeno „h“ a tak namiesto Chmelov sa na nás „pozerá“ Cmelov.

Na pošte **Vranov nad Topľou 2** používajú R nálepku s gramatickou chybou, keď miesto správneho Topľou je

vytlačené Topľov. Toto mesto si tlačiarenský škriatkovia asi obľubujú, pretože už v minulosti bola používaná pečiatka s chybným Vranov nad Topolou.

Chybné nastavenie dátumu v pečiatke či výpltnom strojičku si zamestnanec pošty nie vždy všimne a na zásielkach sa často môžeme stretnúť s posunom dátumu o mesiac dopredu alebo naopak. Ak si ho všimne, chybu napraviť. Napríklad chybné nastavený dátum 7.7.00 na pošte **Košice 21** opravili otláčkou dennej pečiatky so správnym dátumom 7.6.00.

Veľmi často sa môžeme stretnúť s neúplnými otláčkami výpltného strojička, kde v prípade nesprávnej frankatúry nedoplatok pracovníci pošty opravili vylepením známky a túto opečiatkovali dennou pečiatkou - ako napríklad na pošte **Košice 12** 11.7.2000. Iná zásielka, taktiež z Košíc, naopak hovorí o tom, že odosielateľom bola prefrankovaná a túto skutočnosť pracovník či pracovníčka pošty vyznačil poznámkou „prefrank“.

Všetky podobné zaujímavosti na zásielkach dokumentujú rôznorodosť a šírku práce poštarov a pre filatelistov sú spresnením ich zbierok. Zberateľovi, ktorý sa špecializuje na túto oblasť vyššie spomínané celistvosti rád pošlem, adresu je možné získať v redakcii □ J.D.

K olympiáde výnimočne veselšie

Zatiaľ čo iné poštové správy starostlivo vyberali pre známky rozličné druhy športov zaradených do programu hier, štyri lichtenštajnské známky prinášajú olympijské šport humorne. Účastníkmi pretekov nie sú totiž ľudia, ale veselí austrálske zvieratá. Na kruhoch cvičia dve kovaly, skok vysoký predvádzajú kenguru s mláďatom, beh kiwi a plávanie vtákpopsk □ Zc

MALÉ OKIENKO TELEKARTISTU /31/

RUBRIKA PRE ZBERATEĽOV TELEFÓNNYCH KARIET

TK Českej republiky – III. časť

(dokončenie z minulého čísla)

Vo svete je veľmi populárne zbieranie TK s námetom „Zodiac – mesačné znamenia“. Preto český Telekom „zabodoval“, keď v období jeseň 1997 až jeseň 1998 vydal kompletnú sadu všetkých 12 mesačných znamení v poradí Kozorožec (C 210), Vodnár (C 214), Ryby (C 223), Baran (C 226), Byk (C 228), Blíženci (C 228), Rak (C 231), Lev (C 234), Panna (C 242), Váhy (C 244), Škorpión (C 253) a privátna TK Strelec (A 65). Všetky verejné TK z tejto série sú v nákladoch od 100 000 kusov vyššie. Výnimkou je TK C 223, ktorá svojim nákladom 50 000 kusov je ďaleko hodnotovo najzaujímavejšou a najhľadanejšou verejnou. Samostatnou kapitolou tejto série je potom privátna TK A 65, ktorá bola vydaná o náklade len 1 000 kusov. Kto chce skompletizovať celú sériu, musí sa poobzerať aj po tejto TK!

Od mája 1998 začal Telecom prezentovať na TK Stavby roka, na ktorých sú ocenené architektonické stavby. Táto séria zatiaľ pokračovala aj v roku 1999. Postupne išlo o TK (C 230), (C 241), (C 254) a (C 286).

V rovnakom období začal Telekom prezentovať na TK aj zvieratá. Postupne boli vydané Plameniaky (C 232), Papagaje (C 233), Páv (C 243), Varan komodský (C 264), Kôň przewalský (C 265) a Roháč obyčajný (C 278). Ďalšími sú novinky z konca roku 1999 a roku 2000. Vzhľadom na to, že si netrúfajú pretransformovať české názvy rôznych ďalších motýľov a chrobákov do slovenčiny, ďalej uvediem už len ich katalogové čísla, ktoré sú uvedené v novom katalógu firmy Pěnkava 2000 (C 292), (C 295), (C 306), (C 312) a (C 317). Niektoré z nich sú veľmi pekné, hlavne motýle. Ich náklady sa pohybujú od 50 000 kusov do 100 000 kusov.

U zberateľov však Telekom prišliš „nezabodoval“ s druhou sériou českých hradov s vysokými nákladmi. Patria sem TK Český Krumlov II (C 248), Červená Lhota (C 249), Karlštejn II (C 250) a Loket (C 251).

Naopak, veľmi atraktívnou je séria s námetom obrazov českého rodáka, svetoznámeho maliara Alfonza Muchu, autora o.i. aj prvej československej známky Hradčany. Zatiaľ boli vydané tri TK (C 255), (C 281) a (C 289). Budúcnosť ukáže, či budú ďalšie.

Jednotný dizajn má sympatická séria z roku 1999 s vyobrazením orchideí. Zatiaľ boli vydané 4 TK (C 266), (C 267), (C 277) a (C 288).

Nie menej zaujímavou sa ukazuje byť séria, ktorá začala vychádzať v roku 1999 s vyobrazením kresieb starých automobilov. Zatiaľ sem patria Lancía (C 248), Golden Rocket (C 269), Alfa Romeo (C 272) a zatiaľ posledná z roku 2000 Ferrari superamerica (C 303). V roku 1999 vyšli aj tri TK s veľmi zaujímavým motívom Loko-

motív (C 273), (C 276) a (C 285). Najzaujímavejšou z nich je posledná TK. V roku 1999 sa objavilo niekoľko relatívne bežných TK s námetmi pochádzajúcimi z Valašska na Morave. Patria sem Valašské múzeum (C 275), Štramberská trúba (C 280), Valaško-Radegast (C 287) a Hrad Hukvaldy (Valašsko) (C 290).

V roku 1999 sa objavili aj nové série, pri ktorých nie je možno zatiaľ predpovedať ďalšiu budúcnosť a to séria TK s námetom starých mincí Denár Břetislava I (C 298) a Denár Boleslava II (C 308) a séria s námetom Praveké trilobity (C 291), (C 299) a (C 318). Z týchto dvoch sérií sa zatiaľ javia podľa nákladov (á 50 000 kusov) ako najzaujímavejšie TK (C 299) a (C 308). Za zmienku stoja ešte TK, ktoré boli vydané v lete 2000 po dlhom období vo veľmi malých nákladoch (od 20 000 do 40 000 kusov) pod názvom Kultúrne pamiatky 1 až 3 (C 319), (C 320) a (C 321).

Niektoré svetoznáme zahraničné firmy, ktoré majú svoje zastúpenie v Českej republike, boli a sú stále aktívne pri vydávaní verejných (privátnych) reklamných TK, propagujúcich ich produkty a služby. V tomto smere najagilnejšie sú firmy Siemens (C 34, C 109, C 118, C 184, C 224), Pirelli (C 4, C 48, C 92, C 138), Alcatel (C 6, C 58, B 6), Douwe Egberts (C 12, C 47, C 104), Bosch (C 97, C 193, B 10), Hypobank (C 126, C 183, C 219), Renault (C 202, C 220), Hebel (B 44, B 52), Linde (B 14, B 57). Reklamnými TK sa však prezentovali, aj keď väčšinou len jeden krát, aj také významné svetové zahraničné giganti ako napr. Verbatim (C 46), Cabletron (C 57), Penthouse (C 82), AT&T (C 110), Generali (C 135), Scotch (C 136), Pepsi Cola (C 137), Esso (C 151), Hawlett Packard (C 176), Whirlpool (C 218), Algida (C 239), Tchibo-Grand Café (C 270), West (B 9), AEG (B 11), Harley Davidson (B 13), McDonald's (B 16), Coopers (B 33) a i. Viaceré z týchto TK sú atraktívne nielen svojou značkou, ktorá sa samostatne zbiera vo svete (napr. Pepsi Cola alebo McDonald's), ale aj graficky (napríklad Esso, West, Harley Davidson, ale predovšetkým propagácia erotického časopisu Penthouse).

Okrem zahraničných pobočiek svetoznámych firiem sa už pokúšajú prezentovať svoju reklamu na TK aj viaceré české firmy. Z nich najznámejšie sú určite TK lízingovej spoločnosti Škofin s.r.o.. Spolu boli vydané v rokoch 1995 až 1997 tri tieto TK pod názvami „Škofin I až III“ (C 105, C 142 a C 175). Všetky tieto TK mali rovnaký obraz prednej aj zadnej strany, líšia sa len objednávacím číslom (vzadu na TK), pričom všetky boli vydané po 50 000 kusov. Pritom je však potrebné vedieť, že z každej tejto TK sa do bežnej prevádzky dostalo len po 20 000 kusov. Tie sa dali krátkodobou kúpiť v bežnej predajnej sieti. Väčšiu časť, vždy po 30 000 kusov z každej TK, prevzala však firma Škofin, pričom nepoužitú, nevytelefonovanú TK odbalila a každému zákazníkovi, ktorý si kúpil auto Škoda, darovala túto TK. Do predtlačných riadkov vzadu na TK však firma reliéfne vytlačila meno, priezvisko a adresu zákazníka. Tým sa do značnej miery znehodnotila väčšia časť nákladu každej karty. Zaujímavosťou je, že sa našli aj zberatelia, ktorí kompletovali takto označené TK aj podľa jednotlivých tílerov automobilov Škoda. Napriek tomu sú však TK bez reliéfnej tlačky oveľa menej dostupné a cenovo viacej hodnotené.

Katalóg TK firmy PĚNKAVA 2000

Len pre úplnosť spomenieme, že pre svoju propagáciu priebežne vydával a stále vydáva verejné a príležitostné TK (zvláštného určenia - darčekové) aj monopolný dodávateľ služieb v tejto oblasti – TELECOM (obdoba Slovenských telekomunikácií). Tých je však niekoľko desiatok kusov, ale nie sú, až na výnimky, graficky veľmi príťažlivé.

Záverom sa ešte žiada poznamenať, že v priebehu rokov 1993 až 2000 bolo síce vydaných ešte viacero individuálnych TK všetkých kategórií, ale tie sa nedajú zaradiť do žiadnej z vyššie uvedených skupín. Preto o nich v tomto príspevku sa nezmieňujeme, niektoré z nich sú zaujímavé (odhadom 10 % zo všetkých vydaných TK). Len okrajovo sme sa dotkli TK darčekových a privátnych. Dá sa o nich konštatovať, že „prepálením“ ich vydávanie urobil Telecom „medvediu službu“ zberateľom TK, pretože ich vydané množstvo pôsobilo skôr kontraproduktívne. Pre porovnanie v Českej republike bolo v rokoch 1993-2000 vydaných spolu 158 darčekových a privátnych TK, čo v porovnaní so Slovenskou republikou v počte spolu zatiaľ 35 kusov je predsa len podstatný rozdiel. □ Spracoval **Marián Jobek**

Pohľad na akciu SBĚRATEL 2000

V dňoch 22. až 24.9.2000 sa uskutočnila na Výstavišti v Prahe 7 - Holešovičiach v poradí už tretia Medzinárodná predajná výstava poštových známok, mincí, telefónnych kariet, minerálov a iných zberateľských odborov pod názvom SBĚRATEL 2000. Hlavný organizátor *Progress Partners Advertising, s.r.o.* sa opäť podujal zorganizovať stretnutie zberateľov z rôznych kútov sveta a po troch rokoch je možné už konštatovať, že sa mu tento zámer začína dariť. Na úrovni strednej Európy už prakticky teraz nemá primeranú konkurenciu. V oblasti TK sa pri tejto príležitosti stretli zberatelia z rôznych kútov sveta – od Japonska, cez Anglicko, Litvu, Grécko, Chorvátsko, Bulharsko, Rakúsko, až po domácich Čechov, ale aj zo Slovenska - napríklad z Bratislavy, Martina, Vrano, či Nitrý. V iných zberateľských odboroch ešte exotickéjšie pôsobili zástupcovia z afrických a ázijských krajín, ako sú Zambia, Zimbabwe, Maroko alebo KĽDR.

Na tohtoročné stretnutie z hľadiska návštevnosti malo nepriaznivý vplyv pražské zasadnutie MMF a Svetovej banky, ktorých odporcovia vytvorili v meste napätú situáciu. Už pred samotným zasadnutím z Prahy mnoho obyvateľov „zutekalo“ a iní, čo by za iných okolností na akciu prišlo, do Prahy sa báli pricestovať.

Oproti minulosti organizátori spestrili podujatie aj o dve výstavné expozície. V prvom exponáte na štyroch paneloch bolo vystavených cca 10 najväznejších unikátov československých známok známeho českého zberateľa Ing.L.Pytlíčka. Druhým exponátom, ktorý si organizátori vyžiadali a vystavili, bol exponát telefónnych kariet Martina Jobeka z Bratislavy na tému Futbal (fotografia s pohľadom na vystavený exponát je vyobrazený na 3.strane obálky).

Už dnes je známe, že 4. medzinárodná predajná výstava poštových známok, mincí, telefónnych kariet, minerálov a iných zberateľských odborov sa uskutoční v Prahe v dňoch 21. až 23. septembra 2001. Verme, že opäť úspešne □ mg

Tak ako predtým, aj tento rok vydala pražská firma PĚNKAVA nový katalóg telefónnych kariet, ktorý má opäť federálny záber - ex-ČSFR, ČR a SR. Vlnajší experiment vydat len cenník TK vydaných do roku 1998 a katalógový záznam len nových TK do roku 1999, sa ukázal ako nie príliš šťastná koncepcia. Koncom roku 1999 totiž začal byť pre tých, čo ho nemali, zrazu ešte zaujímavý aj „starý“ katalóg z roku 1998. Ten však nemal už všade k dispozícii a zberatelia boli nespokojní. Kto však pozná ekonomické pozadie vydávania odborných publikácií, vie pochopiť aj takýto krok.

Zásadnou novinkou nového katalógu (s výnimkou GSM kariet) je skutočnosť, že tu absenteje hodnotové označenie pre všetky ostatné kategórie nepoužitých TK (s výnimkou ojedinelých prípadov). Ukazuje sa, že čím ďalej, tým viac bolo problematickejšie a zložitejšie zachovávať objektivitu pri oceňovaní tejto skupiny telefónnych kariet. Azda je už dostatočne známy postup ST po skončení platnosti slovenských TK. Prítom je tiež známe, že zberateľov nepoužitých kariet v ČR aj SR, ale aj v cudzine je dnes už minimum.

Základná štruktúra a stavba toho katalógu je asi už „vykryštalizovaná“, novinkou je zväčšenie počtu obrázkov zo 7 na 8 na jednej strane, tzn. aj mierne zmenšenie veľkosti obrázkov. V časti katalógu dotýkajúcej sa českých TK sa objavujú okrem SPT Telecom (od januára 2000 už Český Telecom) aj ďalší verejný prevádzkovateľ, ktorí si hľadajú od roku 2000 svoje miesto na trhu. Všetko sú to prevádzkovatelia pracujúci na báze PIN kariet. Patria k nim Bohemia Telecom (2 rôzne kusy), Dat-tel (2 kusy), Net Master (15 kusov) a Nextra (7 kusov). Čas ukáže, či sa všetky na trhu udržia, alebo nie.

V časti GSM kariet sú podrobne katalogizované, okrem kariet doterajších dvoch operátorov na českom trhu (EuroTel a Radiomobil, dvoj je skôr známy pod názvom Paegas), už aj karty tretieho operátora „Český mobil“, z reklamy skôr známeho ako „Oskar“. Katalóg zaznamenáva aj ich špecializáciu, tzv. kupóny na dobíjanie. Je zaujímavé, že najnovším trendom zbierania v ČR sú práve tieto kupóny. Pochopiteľne, varianty zo starších kariet dnes sa už veľmi ťažko získavajú (keď predtým skončili predovšetkým v odpadkových košoch).

Vo vlnajšom katalógu PĚNKAVA bol prvýkrát uverejnený aj katalóg na tzv. Citykarty. Preto súčasťou tohtoročného katalógu je len ich nový cenník a v obrazovej časti sú zobrazené len medičasom vydané nové karty tejto kategórie. Úplnou novinkou v tohtoročnom katalógu je zobrazenie TK s námetom „Bohemika“, tznj. TK s námetom vzťahujúcim sa k Českej republike, resp. k bývalému Československu vo všetkých jeho politických podobách, ktoré boli vydané mimo ČR, ale aj mimo SR. Pri každej z 89 kusov zobrazených TK je názov štátu, ktorý TK vydal a jej krátky názov.

Pokiaľ ide o slovenskú časť, tá na rozdiel od českej časti začína úvodom, ktorý je kompletne preložený aj do anglického jazyka. V záznamoch o TK vydaných do konca roku 1999 nie sú v katalógu výraznejšie zmeny (okrem už vyššie uvedenej absencie hodnotového vyjadrenia nepoužitých nielen slovenských TK). Za zmienku

však stojí upozorniť na skutočnosť, že sa začínajú už vyvíjať rozdiely v číslovačoch na jednotlivých TK (napr. Stop drogám A 106). Zatiaľ je známy číslovač TČ1 1 na troch kusoch. Nedá sa predpokladať, že to bude konečné číslo, ale chcelo by to, aby si slovenskí zberatelia poprezerali svoje zásoby a prípadné nálezy vhodným spôsobom signalizovali.

Pokiaľ ide o verejné TK z roku 2000, dostali sa tam len tie, ktoré už boli v dobe uzávierky vydané, alebo boli už vo výrobe objednané. Z priestorových dôvodov sa tam nedostali tie, ktoré sú v emisnom pláne na rok 2000, ale ešte neboli vydané. V katalógu sa to prejavuje nesúvislým poradím čísiel TK - napríklad za číslom A 143 nasleduje hneď číslo A 146, potom číslo A 150 atď. Pri položkách A 139 a A 146 je potrebné si opraviť čip ODS 33d na SOL 3. Pri kartách A 137, A 140, A 141, A 142, A 152 a A 162 je možné už doplniť číslovač TČ1 1 a pri kartách A 138 a A 139 číslovač TČ1 1a. Pri karte A 146 hneď dva - TČ1 1a a TČ1 1b. Pri karte A 150 číslovač TČ1 2.

Na zadnej vnútornej farebnej strane katalógu je uverejnená informácia o novom číslovači TČ1 3 firmy ODS. Tento nový číslovač dnes už vlastne neexistujúcej nemeckej firmy (niekedy na jar 2000 ju kúpil alebo pohliť francúzska výrobcu Solaic), sa vyznačuje tým, že bolo zistené výrazne odlišné číslice 3, 7 aj písmeno „A“, ktoré

je v hornej časti oproti TČ1 1 a TČ1 2 celú zaoblenú (chýba tzv. strieška). Prípadné ďalšie rozdiely čísiel sa môžu zistiť až po prezretí väčšieho množstva porovnávacieho materiálu. Osobne som zatiaľ mal možnosť tento číslovač zaregistrovať len na kartách A 150 a A 156.

Paradoxne sa v roku 2000 zatiaľ objavila len jedna prívatná TK (C 18) a žiadna príležitostná TK. Pribudli však dve nové predplatné karty Global (200 a 400 Sk) a ďalšia volacia karta ECHOteleVUB.

V oblasti GSM kariet, okrem čiastočnej „reorganizácie“ zariadenia jednotlivých kariet podľa operátorov, prišlo ku ďalšej kryštalizácii a kategorizácii tzv. kupónov na dobíjanie, hlavne u prvých vydaných firmou Globtel pod názvom PRIMA (napr. podľa počtu čísiel pri označení série). Na týchto kupónoch je už najnovšie možnosť nájsť vždy aj dva čiarové kódy, ktoré umožňujú ich predaj aj u tých predajcov, ktorí už používajú pri predaji tovaru výlučne ich čítače (napr. na benzínových pumpách).

Je škoda, že tzv. kupóny na dobíjanie firmy Eurotel neboli z priestorových dôvodov vyobrazené a priestor zostal len na ich malú rekapituláciu. Pre ich aktualizáciu uvádzame, že za kupón IA 10 treba zaradiť nový kupón IA 11 EASY - žltá 200, doterajšie IA 11 a IA 12 treba označiť ako IA 12 a IA 13. Súčasný katalóg možno doplniť už o jednu novinku IA 14 EASY - Bonus (200+50 Sk). □ Pripravil Marián Jobek

Olympiáda po švajčiarsky

Pri veľkom počte za vyše 100 rokov vydávaných olympijských známok, sa stáva stále ťažším nájsť vhodné motívy. Údajne sú najúspešnejšie tie, ktoré sú venované novým disciplinám olympijského programu. Touto cestou sa dalo okrem iných aj Švajčiarsku a venovalo svoje tri príležitostné poštové známky (s rovnakou nominálnou hodnotou 90 Rp) vydané k XXVII. LOH v Sydney prvýkrát tam predstavenému triatlonu. Toto slovo je vytvorené z gréckeho *tri* a *athlon* (boj). Označuje vytrvalostné preteky v plávaní, cyklistike a behu, všetko v priebehu jedného dňa. Hodnotí sa celkový čas zo všetkých disciplín idúcich po sebe bez prerušenia. Triatlon je jedným z najzdravších športov vôbec a môže sa mu venovať každý - od rekreačných po špičkových športovcov.

Triatlon sa môže absolvovať na rôzne vzdialenosti. Olympijský triatlon sa skladá z 1,5 km plávania, 40 km cyklistiky a 10 km behu. Ide pritom o ešte veľmi mladý druh športu. Premiéru mal v roku 1978 na Havajských ostrovoch. Asi o 5 rokov neskôr sa konali prvé preteky vo Švajčiarsku. Po 22 rokoch sa stal triatlon olympijským športom.

Aby švajčiarske vydanie bolo čo najatraktívnejšie, rozhodli sa pre kruhové známky (priemer 33 mm). To síce nie je nové, ale doteraz známe známky tohto tvaru ako napríklad francúzske alebo nemecké, sa museli oddeliť zo štvoruholníkovej východiskovej známky. Pri švajčiarskych to odpadá, pretože sú samolepiace a bez zúbkovania, takže sa môžu vo svojom kruhovom tvare priamo oddeliť zo známkového zošitka.

Tri príležitostné známky Švajčiarskej pošty dopĺňajú dve služobné známky (nominálna hodnota 20 a 70 Rp) Medzinárodného olympijského výboru, ktorý sídli od ro-

ku 1915 v Lausanne. Tieto olympijské známky boli vydané vo forme známkového zošitka podobne ako príležitostné, a to spoločne 15.9.2000. Známky belgický výtvarník Jean-Michel Folon stvárnil olympijské kruhy ako kvetinu, čo je symbolom prírody, rastu a nie v poslednom rade aj radosti a mieru. Spoločná akcia bola uzavretá vydaním príležitostnej obálky s reliéfnou tlačou (evokujúcou krivky budovy opery v Sydney), na ktorej je všetkých 5 známok - kruhov s dvomi príležitostnými poštovými pečiatkami (vyobrazenie na 3. strane obálky). □ Ivan Lužák

Výročie filatelie v Novom Jičine

1920 - 2000

80 LET

FILATELIE

V NOVÉM JIČINĚ

Klub filateliov v Novom Jičine v Českej republike si v tomto roku pripomenul 80 rokov svojej činnosti. K tomuto výročiu klub vydal na poštových lístkoch

Českej pošty farebnú prílač „80 let filatelie v Novém Jičíně 1920-2000“ s erbom mesta. Prílač je prevedená na dvoch druhoch poštových lístkov - na listku s natlačnou známku s kresbou štylizovanej číslice 5 (náklad 300 ks) a na listku so známku Praha - Nový svet (700 ks). Lístky majú nominálnu hodnotu 5 Kč, sú s hologramom a v druhom prípade vyskytujú sa na nich aj vady (modrá čiarka pri veži kostola). Dodajme, že prílače sú vyhotovené na poštových lístkoch, ktoré Česká pošta vydáva s možnosťou vyhotovenia dodatočných prílačí.

Pre záujemcov o lístky uvádzame kontaktnú adresu: J.Straka, Sportovní 12, 741 01 Nový Jičín, ČR □ (R)

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK - september 2000

Poradové číslo, dátum, miesto nanižovania a text naštítku autor výtvarného návrhu a farba odtlačku naštítku

2.9.2000 Trnava 1

01 ■ 1.9.2000 Bratislava 1: OLET SLOVENSKEHO OLYMPIJSKEHO TIMU / NA OH SYDNEY 2000 / VIENEN-KUALA LUMPUR-SYDNEY ● E.Smažák ● Modrá

02 ■ 2.9.2000 Trnava 1: PROPAGAČNÁ FILATELISTICKÁ / VÝSTAVA / TRINAVIA ● M.Snírc ● Čierna

03 ■ 8.9.2000 Marianka: SVIATOK NARODENIA PANNY MÁRIE / 620 ROKOV OD POSVÄTENIA CHRÁMU / LUDOVICUS / A.D.MCCCLXXX / MILLENIUM ● R.Herda - J.Čisárík ● Čierna

04 ■ 8.9.2000 Rožňava 1: ZÁKLADNÁ ŠKOLA AKAD. JURA HRONCA / 1881-1959 ● Autor neuvedený ● Čierna

05 ■ 8.9.2000 Rožňava 1: MESTO ROŽŇAVA - PRVÁ POŠTOVÁ ZNÁMKA ● Š.Burčo ● Čierna

06 ■ 9.9.2000 Bratislava 1: 80 ROKOV ORGANIZOVANEJ FILATELIE V MARTINE ● Autor neuvedený ● Čierna

07 ■ 12.9.2000 Liptovský Hrádok 1: 13. MAJSTROVSTVÁ SVETA JUNIOROV A SENIOROV V RAKETOVOM MODELÁRSTVE / SLOVENSKO 2000 / FAI ● Autor neuvedený ● Modrá

08 ■ 12.9.2000 Žilina 1: RIADENIE A INFORMATIKA V NOVOM TISÍCROČÍ / 12.-13.9.2000 / FAKULTA RIADENIA A INFORMATIKY ŽILINSKEJ UNIVERZITY ● Autor neuvedený ● Čierna

09 ■ 14.9.2000 Skalica 1: 150. VÝROČIE ZALOŽENIA POŠTY / 1850-2000 ● Autor neuvedený ● Čierna

10 ■ 15.9.2000 Bratislava 1: OTVORENIE XXVII OLYMPIJSKÝCH HIER SYDNEY 2000 ● E.Smažák ● Modrá

11 ■ 15.9.2000 Lazany: 570 ROKOV OBCE ● Autor neuvedený ● Čierna

12 ■ 16.9.2000 Bratislava 35: VINOBRANIE / RAČA / 16.a 17.9.2000 / 755. ● Z.Bošáčka ● Čierna

15. 9. 2000

LAZANY

13 ■ 16.9.2000 Zlaté Moravce 1: ŽIKAVA - 925. VÝROČIE PRVEJ PISOMNEJ ZMIENKY / 25 ROKOV TVORBY FERA HORNIKA ● F.Horniak ● Čierna

14 ■ 18.9.2000 Kežmarok 1: 400 ROKOV LYCEÁLNEJ KNIŽNICE KEŽMAROK ● J.Nyéki ● Čierna

15 ■ 20.9.2000 Modra: INAUGURÁCIA POŠTOVÝCH ZNÁMOK / JAHODA OBYČAJNÁ / ČUČORIEDKA OBYČAJNÁ / OSTRUŽINA MALINOVÁ / A / HISTORICKÉ / MOSTY ● F.Horniak ● Čierna

16 ■ 22.9.2000 Turany: 6. LETNÉ ŠPORTOVÉ HRY POŠTÁROV SLOVENSKA ● Autor neuvedený ● Čierna

17 ■ 22.9.2000 Ružomberok 1: B. BLOUDEK VELITEL SLOVENSKEJ DOBROVOLNÍKOV / ZA REVOLÚCIE 1848-49 ● Autor neuvedený ● Čierna

18 ■ 28.9.2000 Bratislava 1: OECD / PODPIS DOHODY / PARÍŽ ● F. Horniak ● Čierna

Príležitostné štočky výplatných strojov · 01 ■ 28.8.-8.9.2000 Mariánka: 970 ROKOV / OD ZHOTOVENIA ZÁZRAČNEJ / SOŠKY ● Ferenčík ● Červená

02 ■ 4.9.-4.10.2000 Trnava 1: VÚJE / TRNAVA a. s. / INŽINIERSKA, / PROJEKTOVÁ / A VÝSKUMNÁ / ORGANIZÁCIA / GENERALNÝ / DODÁVATEL / PRENOSOVEJ SÚSTAVY / SUČANY-VARIN / 2X400 kV ● T. Stojka ● Červená a čierna, štoček sa striedavo používal vo výplatnom stroji (červená) a v pracovných dňoch v pečiatkovacom stroji (čierna).

Redakčná poznámka: V prehľade príležitostných pečiatok je často uvedená poznámka „Autor neuvedený“. Je to škoda. Uvedenie autora má spoločenský a etický význam i dokumentačnú hodnotu. Navyše, chýbajúci údaj o autorovi je v rozpore s ustanoveniami platného Autorského zákona NR SR č.3383/1997 Zb. i Poštových pravidiel I. (príloha 4, bod 4). Na tento nedostatok sme už upozornili (ZBERATEL 10/1999, s.19), ale, žiaľ, zlepšenie nenastalo. Preto opäť apelujeme na kompetentných pracovníkov, aby uvedenie autorov návrhov na príležitostné pečiatky od objednávateľov dôslednejšie vyžadovali. Bude to k prospechu Slovenskej pošty i zberateľov. □ Pripravil Jozef Soukup

PRÍLEŽITOSTNÝ LET TREŇČÍN-ZILINA

Pri príležitosti 60. výročia založenia Vojenskej leteckej školy v Trenčíne, uskutočnil sa dňa 1.10.2000 príležitostný let s prepravou listových zásielok na trase Trenčín-Zilina. Let sa uskutočnil lietadlom typu Z 226 s označením OM-IFE, ktorý pilotoval Pavol Holček. Poštový uzáver so zásielkami doprevádzal Jozef Korený.

Na opečiatkovanie zásielok sa používali dva kašety. Prvý s textom 60.VYROČIE VOJENSKEJ LETECKEJ ŠKOLY V TREŇČINE 1940-2000 / TREŇČÍN-ZILINA / PRÍLEŽITOSTNÝ LET Z 226 OM-IFE a s kresbou lietadla Avia - BA 122 (používal sa v modrej farbe). Druhý s textom PLK.JÚLIUS TRNKA / VELITEL LETECKEJ ŠKOLY A 4.LETECKEJ DIVÍZIE V TREŇČINE / 90.VYROČIE NARODENIA 1910-2000 / PRÍLEŽITOSTNÝ LET Z 226 OM-IFE TREŇČÍN-ZILINA a s kresbou portrétu J.Trnku (používal sa v čiernej farbe). Zásielky boli opečiatkované dennou pečiatkou pošty Trenčín 4 s dátumom 1.10.2000 a časovým údajom 15 hodín. Odlet sa uskutočnil až o 16,25 hod. a prilet na hríčovské letisko bol o 16,55 hod. Zásielky pošta Dolný Hričov opečiatkovala dennou pečiatkou s dátumom 1.10.2000 a časovým údajom 13 hod.

Chybný časový údaj v pečiatke vznikol jednoduchou zbudlivosťou nastaviť aktuálnu hodinu. Celkom bolo prepravených 462 zásielok.

Zásielky boli prepravené aj opačným smerom - zo Žiliny do Trenčína. Počet prepravených zásielok späť do Trenčína letom mal byť 156 ks. □ k ý

Redakčná poznámka: Pôvodne späť do Trenčína let nebol ohlásený a mnohí o ňom nevedeli, čo vidieť aj v rozdielnej počte prepravených zásielok. Včasnú informovanosť sme chválili, v tomto prípade to však nejde. □ (R)

SVETOVÁ VÝSTAVA POŠTOVÝCH ZNÁMOK ŠPANIĽA 2000

Svetová výstava poštových známok ŠPANIĽA 2000 sa uskutočnila v Sklennom paláci výstavného komplexu Caso de Campo v Madride 6. až 14.10.2000, pri príležitosti 150.výročia vydania prvej španielskej poštovej známky. Toľko stručná správa tlačových agentúr. Pokúsím sa dať tejto jednoduchej vete plný význam a zamyslieť sa nad tým, čo sa skrýva za výrazom „svetová filatelická výstava“, približiť, čo sa dialo na tej v Madride.

Vydanie prvej španielskej známky dalo podnet ku vzniku jednej z najstarších filatelistických tradícií na sve-te. Váženost vzťahu španielskej spoločnosti k poštovým známkam a k filatelii ako takej bol umocnený tým, že záštitu nad výstavou prevzal kráľovský pár, ich veličenstvá kráľ Juan-Carlos I a kráľovná Sofia. Členstvo v čestnom organizačnom výbore prijali významné osobnosti politického i kultúrneho života z celého sveta. „Filatelia je prostriedok kultúrnej výmeny medzi národmi, pomáha utužovať priateľstvo, vzbudzuje záujem, podporuje solidaritu so slabšími, približuje ľuďom históriu, umenie a prírodu“ - to sú slová Francisco Álvarez Cascosa, ministra pre rozvoj zo španielskej vlády, ktorými vyjadril vo výstavnom katalógu svoje videnie filatelie.

veľkú pozátenú medailu (88 b), **MVDr. Pavol Hallon** v triede poštovej histórie za exponát „Poštová história Záhoria“ veľkú pozátenú medailu (87 b) a **Doc. Jozef Tekel** v triede poštovej histórie za „Vlakové pošty na teritóriu Slovenska 1863-1946“ veľkú striebornú medailu (75 b).

Koniec dobrý, všetko dobré

Na palmáres, ktorá bola koncipovaná ako veľkolepá show, nebolo k dispozícii v tlačenej forme hodnotenie jury a preto nemám k dispozícii presné výsledky. Veľká čestná cena bola udelená J.A.Barrerasovi zo Španielska za exponát „Španielsko 1850-1853“, Veľká národná cena Luisovi Alemanyovi zo Španielska za exponát „Španielsko - vláda Isabely II 1850-1865“ a Veľká medzinárodná cena Peerovi Lorentzenovi z Dánska za exponát „Dánsko 1851-1863“. O kvalite výstavy svedčí aj to, že asi päťna exponátov obdržala veľkú zlatú a zlatú medailu. Predsedom poroty bol D.Fernando Arannaz del Rio zo Španielska.

Filatelistický materiál

Produkcia poštových známok Španielska k tejto príležitosti začala v roku 1998 sériou tlačových listov s 12 známkami venovaných téme „500 rokov chovu Cartu-

Výstava očami štatistiky

Pomenovanie „svetová“ sa dobre hodí k tomuto podujatiu. Pozrime sa na výstavu očami štatistiky urobenú na základe údajov výstavného katalógu. Počet 879 výstavných exponátov vrátane literatúry zo 78 štátov sveta bolo vystavených na ploche asi 9 tisíc štvorcových metrov (posledné číslo o výstavnej ploche v katalógu je 9442). Výstavu zabezpečovalo 70 zahraničných a 10 do-máчих komisárov, súťažné exponáty posudzovalo 53 porotcov FIP. Bolo tam zastúpených 83 obchodných firiem a 87 poštových správ a iných inštitúcií. Už tieto údaje umožňujú vytvoriť si predstavu o rozsahu výstavy.

Ako je už nepsaným pravidlom na medzinárodných výstavách organizačný výbor favorizoval domáce exponáty, prípadne exponáty z rovnakého jazykového územia. Len pre zaujímavosť uvedme počty exponátov niekoľkých krajín - Španielsko 183, Argentína 43, Brazília 23, ďalšie latinsko-americké štáty spolu 32 - tvorili asi tretinu exponátov. Ďalší veľkí vystavovatelia boli ázijské štáty (69), USA (38), Kanada (18), Nemecko (38), Taliansko (37), Veľká Británia (18), Portugalsko (18), Austrália a Nový Zéland (22).

Ako sme obstáli?

Slovenskú republiku reprezentovali tri súťažné exponáty. Slovenským komisárom výstavy bol **MUDr. Peter Osuský**. Náš národný komisár získal v námetovej triede za exponát „Pre slávu športu - Coubertinove roky 1894-1925“

sianskych koní“. Sériu pokračovala v roku 1999 a vyvrcholila v roku 2000 (3x TL, 3x 1230 Pta). Téma 150 rokov španielskej poštovej známky bol venovaný tlačový list s portrétom španielskeho kráľa (15 zn. po 35 Pta). Počas výstavy bola inagurácia 11 háččok po 200 pesetách venovaných rôznym atraktívnym témam (niektoré na ukážku vyobrazujeme aj na 3. strane obálky). Tematicky boli háččky zamerané na masové komunikácie (rádio, tlač, televízia po 1 ks), kultúru (hudba 2 ks, tanec, módu, spev, kino po 1 ks), šport (cyklistika a futbal po 1 ks). Každý háčček vyšiel v náklade 600 tisíc kusov. Z každej známky alebo háččku boli vydané FDC v náklade 22 tisíc kusov. Bolo vydaných 9 príležitostných pečiatok, jedna z nich bola výstavná (platná po celý čas výstavy), ďalšie námetovo-orientované na hudbu (6.10), film (7.10.), módu (8.10.), futbal (9.10.), tanec (10.10.), televíziu (11.10.), rádio (12.10.) a tlač (13.10.) vošli do platnosti v uvedených dátumoch. Kto si chcel kúpiť základnú radu nepečiatkovaných známok potreboval na to 6615 Pta, čo je asi 1720 Sk (1 Pta je v prepočte asi 0,26 Sk). Početné obálky s rôznymi prítlačami pripravené na poštové použitie (pri cene 70 Pta za obyčajný list, za doporučený 245 Pta, expres doporučené 575 Pta) mohli spôsobiť skutočne hlboké načretie do vrecka, ak si niektorý návštevník chcel uložiť do zbierky len základný rad celistvostí. Veľmi pekné celistvosti sa dali zhotoviť z kombinácie príležitostných známok s automatovými

známkami a R nálepkami s emblémom výstavy ESPAÑA 2000. Slovenská pošta používala výstavný kašet na pečiatkovaní výstavných pasov, ale i na zásielky odoslané z výstavy. Pre dôsledného zberateľa návšteva výstavy nebola lacnou záležitosťou. Španielska pošta pečiatkovala odoslanú poštu priležitostnými pečiatkami a dlhé rady svedčili o záujme filatelistov o túto službu. Prekvapivé bolo moje zistenie, že bolo odosielané relatívne malé množstvo doporučených a expresných zásielok - asi pre ich vysokú cenu.

Dojmy a úvahy

Sto metrov dlhý rad čakajúcich návštevníkov na vstupenky, vrava stoviek detí, to boli prvé dojmy návštevníka výstavy pri vstupe do výstavných pavilónov. Rarity v čestnom dvore priťahovali záujem filatelistov i ostatnej verejnosti. Boli tam vystavené ukážky zo zbierok anglickej kráľovnej Alžbety II, monackého kniežata Rainera II, špičkové filatelistické rarity od rôznych zberateľov z celého sveta a 12 zbierok niekoľkokrát ocenených na svetových výstavách veľkými zlatými medailami. Veľkoryso rozmiestnené výstavné rámy, každý separátne osvetlený umelým neónovým svetlom, to všetko umocňovalo príjemný dojem z celej výstavy. Jedným z hlavných cieľov organizátorov bolo rozvíjanie zbierania poštových známok, najmä medzi mládežou. Organizované skupiny školskej mládeže prúdili na výstavu celý deň. Deti boli všade, na výstavisku i pri aréne Cartusiánskych koňoch, ktoré boli ustajnené priamo v pavilóne mládežníckej filatelie. Organizátori veľmi umne využili záujem detí o kone a prostredníctvom nich im pripomenuli, že existuje aj filatelia. Často si kladieme otázku, ako bude žiť filatelia v novom miléniu. Je isté, že bez dorastu sa nezaobíde. Odpoveď na otázku, ako bude vyzerať filatelia v budúcnosti tiež hľadajú poštové administratívy a obchodníci so známkami, pochopiteľne z ich uhla pohľadu. Je zrejme, že bez účasti širokej filatelistickej obce, bez stimulácie jej záujmu sa filatelistický priemysel nebude rozvíjať, ale bude stagnovať. Pretože každý z nás má právo zbierať čo chce a akým spôsobom sa mu to páči.

Aj o tomto bola svetová výstava.

Podujatia počas výstavy

Počas výstavy (12.10.) sa uskutočnilo Valné zhromaždenie Interamerických federácií filatelistických zväzov, v ten istý deň sa stretli predstavitelia Federácie európskych filatelistických zväzov, aby skoorinovali svoj postup na kongrese FIP. ESPAÑA 2000 hostila (14.-15.10.)

66. Kongres medzinárodnej filatelistickej federácie (FIP), ktorý vojde do histórie ako dôležitý medzník v organizovanej filatelii. V doplňovacích voľbách boli za riaditeľov výkonného výboru FIP-u zvolení L. Brendl z Českej republiky a Ch. Petersen z USA. Kongres FIP načrtoval zaujímavé obzory pre rozvoj filatelie. Treba si uvedomiť, že FIP reprezentuje nielen vystavovateľov, ale všetkých zberateľov poštových známok. Odzneli na ňom zaujímavé nápady, polemické názory na stav i vývoj filatelie. Je jasné, že realizácia projektov filatelie bude závisieť od finančnej podpory sponzorov. Majstrovstvo sveta vo filatelii v roku 2004 bude prvým pokusom FIP-u dať filatelii na celosvetovej úrovni nové dimenzie i formu. Počas výstavy zasadali komisie FIP-u. Vo vedení niektorých výborov nastali významné personálne zmeny. ZSF má svojich zástupcov v komisii pre boj s falšovaním a podvrhmi (J. Tekef), v tematickej komisii (P. Osuský, L. Floch), komisii mládeže (J. Mička) a v komisii maximafilie (J. Molnár). Odzneli zaujímavé prednášky o poštovej histórii Španielskej pošty i námetovej filatelii.

Filatelia spája poštové správy, filatelistické spolky na úrovni národných i medzinárodných federácií. Spája obchodníkov so zberateľmi, upevňuje ich vzťahy v duchu spolupráce a porozumenia. Svetová výstava ESPAÑA 2000 vytvorila dobré predpoklady, aby sa stretli všetky strany zainteresované na rozvoji filatelie. Stretnutie poštových filatelistických manažérov Európy (9-10.10) v hoteli Melia Castilla, kde bola ubytovaná väčšina oficiálnych návštevníkov výstavy, sa pojednávalo nielen o distribúciu a marketingu známok, ale i rozvoji zberateľstva poštových známok. Stretnutie predstaviteľov obchodníkov z celého sveta, Medzinárodnej asociácie filatelistických novinárov (AIJP), Medzinárodnej asociácie publicistov poštových známok a katalógov (ASCAT) i predstaviteľov Svetovej organizácie pre rozvoj filatelie (WADP) svedčilo o tom, že všetci zainteresovaní spolu hľadajú nové spôsoby pre rozvoj filatelie na celosvetovej úrovni.

Lebo filatelia, to je koníček, zábava, poznanie, ale i dobre rozvinutý filatelistický priemysel a preto si zasluží intenzívny záujem všetkých zainteresovaných.

I o tomto bola svetová výstava.

□ Lubomír Floch

Výstavná príležitostná pečiatka, prvá španielska poštová známka z roku 1850 a jej podoba ako upomienkový prívěsok Svetovej filatelistickej výstavy a dve príležitostné pečiatky námetovo orientované na balet a televíziu používané na výstavisku.

FILATELISTICKÉ ETUDY

NEÚRADNÉ PRÍTLAČE, ICH VZNIK A MIESTO VO FILATELII /3/

■ Od biznisu k showbiznisu

Nastolená otázka, či materiály, ktoré neboli oficiálne vyhotovené poštovými správami a neslúžili výhradne pre potreby poštovej prevádzky, má organizovaná filatelia odsúdiť alebo nie, doteraz nebola uspokojivo zodpovedaná a možno konštatovať, že ani uspokojivo riešená. S odstupom 15 rokov táto problematika doznela najväčšej zmeny v tom, že polarita medzi možnosťou voľby „áno“ alebo „nie“ sa zväčšila a stala sa ešte výraznejšou. Záplavy výstavných materiálov, ako bol uvedený príklad zo svetovej filatelickej výstavy AUSTEX '84, nieže sa nezmenšil, ale naopak, z roka na rok sa zvyšuje, akoby sa organizátori predhánali kto z nich viac a atraktívnejších materiálov, ich variantov a kombinácií pre radosť zberateľov vyhotovia.

S tým sa mení aj poslanie, význam a cieľ výstav - ak v minulosti dominovalo úsilie z predaja výstavných materiálov získať prostriedky na pokrytie nákladov spojených s prípravou a realizáciou samotnej výstavy, v súčasnosti do popredia čoraz výraznejšie vstupuje úsilie organizovaním filatelickej výstavy dosiahnuť aj nejaký zisk navyše. A samozrejme, aby sa to dosiahlo, do prípravy výstav sa zapájajú tímy rôznych odborníkov, ale najmä schopných podnikateľov a ich manažment. Filatelickej výstavy sa stávajú stále prítlačivejším objektom biznisu, ktorý pri svojej životaschopnosti obdivuhodne rýchlo si osvojuje problematiku filatelie a zdá sa, že aj omnoho lepšie ako organizovaná filatelia pozná aj mentalitu ľudí a vie v nich prebudíť zmysel pre zberateľstvo, ktoré tak trochu drieme v duši každého človeka. Na prahu nového tisícročia čoraz viac ľudí, zmietaných medzi nebývalými vedeckými a technickými výdobytkami na jednej strane a morálnymi, politickými, sociálnymi, ekologickými a ďalšími problémami na strane druhej, chce sa baviť, zažiť, vidieť a mať čosi nevšedné. Z tohto zorného uhla môžeme vidieť akou metamorfózou prechádzajú mnohé svetové a medzinárodné filatelickej výstavy,

ako ich poatie sa približuje tomu, čo sa dá nazvať ako showbiznis. A tak aj chýrne filatelickej exponáty musia sa vyrovnávať so skutočnosťou, že v ich blízkosti je čoraz čulejší ruch a záujem o tradičné predmety filatelickej záujmu sa musí deliť o priazeň so záplavou tovaru súčasných producentov.

A rôzne „plachty“ súťažiaci a iné súčasne produkty, nad ktorými filatelisti s veľkým „F“ iba nechápavo krúti hlavu, mnohí filatelisti výtajú s nadšením a do svojich zbierok ich zaraďujú ako najväčšie filatelickej poklady. Potom nie je ťažké domyslieť, že uspokojovanie záujmu bude pokračovať stále novými a atraktívnejšími novinkami. Samozrejme, v náležitom množstve. Štatistika hovorí, že v roku 1998 v Guinei vydali 309 známok [5]. Nie sme ďaleko od toho, že v niektorom štáte už dosiahnu stav, že na každý deň pripadne vydanie jednej známky.

■ Prieskum rok 2004 renesanciu filatelie?

Dotykame sa tejto problematiky preto, aby sme aspoň naznačili určité obavy, že organizovanú filateliu niektoré súčasné vývojové tendencie zastihli nepripravenú, že na niektoré javy nevieme pružne reagovať a potom ani na

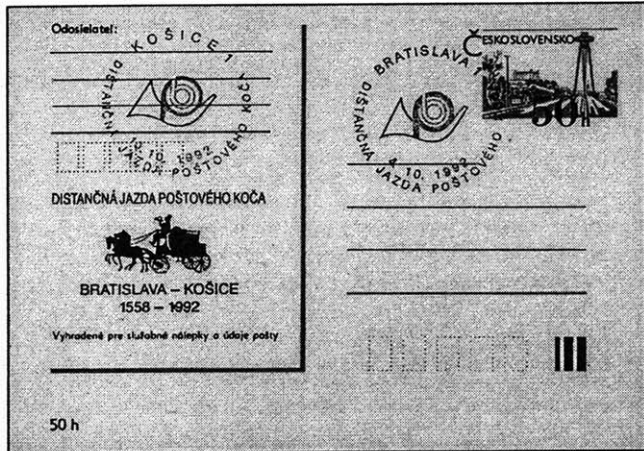
Stredisko filatelickej služby v rokoch 1990-1992 pripravovalo lístky, ktorých prítláče ilustrovali a tematicky rozvíjali námet príležitostnej pečiatky a zvyšovali aj predajnosť lístkov. Podstatná časť výnosu z predaja slúžila na pokrytie nákladov za vyhotovenie pečiatky

tieto trendy výraznejšie vplývať. Dá sa tak usudzovať aj podľa situácie v medzinárodnej filatelickej organizácii, kde po rokoch relatívnej pohody sa hladina s experimentmi zrazu začala až príliš čerť. Zoberme si napríklad takú otvorenú triedu, o ktorej sa mnoho hovorí a podľa niektorých predstaviteľov FIP má táto výstavná trieda veľkú budúcnosť.

Treba poznamenať, že názory v súvislosti s otvorenou triedou môžu byť skreslené okrem iného aj nedostatočným rozhľadom, nedostatkom informácií a literatúry, ako i dlhodobou absenciou intenzívnejších kontaktov so

svetom. Aj laikovi je však nápadné, s akou rýchlosťou sa táto nová trieda dostala na scénu najväčších filatelických výstav a to bez aspoň trochu záväznejších pravidiel a zásad tvorby a hodnotenia vystavených exponátov. Oproti teritoriálnej filatelii, kde sa o každý bod v hodnotení doslova bojuje, v otvorenej triede stačí, aby vo vystavenom exponáte bolo 50% filatelického materiálu a ostatné kritéria si môžu organizátori určiť sami podľa vlastného uváženia. Odborníci a funkcionári sa o týchto otázkach nevyjadrujú príliš ochotne (asi v tomto prípade bude platiť, že „mlčať je zlato“) a radový zberateľ je na rozpakoch. Trieda MOPHILA upadá do zabudnutia akonáhle sa objavila OTVORENÁ TRIEDA. Zberateľ si môže položiť otázku: Až sa objaví ďalšia nová trieda, aj otvorená začne tak upadať do zabudnutia?

Filatelia je beh na dlhé trate, tvorba kvalitných zbierok je otázkou niekoľkých desaťročí, ale aj na tvorbu námetových exponátov treba mnoho času a úsilia. Časté zmeny v koncepcii výstavnej činnosti a nejasnosť ich pravidiel, zberateľov odrádzajú od vystavovania. Napríklad na nedávnej výstave HUNPHILEX v Budapešti v otvorenej triede boli vystavené len tri exponáty, aj z toho jeden bol len dodatočne preradený z inej triedy.

Dokumentáčne centrum Slovenskej pošty v roku 1992 vyhotovilo pre účely propagácie dištančné jazdy poštového koča z Bratislavy do Košíc prítláč na poštové lístky

Z Madridu sa šíria správy, že v roku 2004 sa uskutočnia prvé majstrovstvá sveta vo filatelii - čo to bude? Určite sa v krátkom čase o tom filatelická verejnosť dozvie aj podrobnejšie. Možno, že práve týmto smerom povedie renesancia filatelie.

■ Vznikne trieda POSTAL HISTORY?

Je nesporné, že filatelia v mnohých smeroch dosiahla vynikajúce výsledky a dopracovala sa na obdivuhodnú úroveň metodiky skúmania predmetov svojej záujmu. Dokladom získaných a na vysokej odbornej úrovni spracovaných poznatkov sú desiatky stať vo filatelistickej li-

teratúre, ktorých vrchol predstavujú monografie poštových známk. Znalosti o výrobo-technických stránkach poštových známkach sa stále prehĺbujú a špecializovaní zberatelia v tejto oblasti sa stávajú skutočnými virtuózmi. Podobne sa dá hovoriť o oblasti poštovej histórie, kde oproti teritoriálnej filatelii pole pôsobnosti je ešte širšie a rozmanitejšie.

Je pozoruhodné, aký vývoj filatelia urobila od počiatku spontánneho zberania poštových známk po dnešnú úroveň tzv. vrcholovej filatelie. Ale tým už vyčerpala filatelia všetky možnosti? Zdá sa, že ani zďaleka nie, lebo čoraz zreteľnejšie sa črtajú aj kontúry vzniklého vákuu, ktoré spočíva v tom, že filatelisti doteraz veľmi málo pozornosti venovali svojmu vlastnému zberateľskému odvetviu, teda filatelii ako celku, jej cieľom, histórii, významu a mieste v spoločenskom živote ako aj jej možnostiam ďalšieho rozvoja. V tejto oblasti sa často uspokojujeme s veľmi všeobecnými tézami, ktoré sa v rôznych obmenách stali aj akýmiisi bonmotmi organizovanej filatelie ako napríklad, že filatelia je užfachtilym využívaním voľného času a kultúrnou záľubou, alebo v súvislosti s mládežou, že filatelia má veľmi pozitívne výchovné stránky. Pri väčšej starostlivosti a pozornosti o základné východiská filatelie by sme totiž určite prišli k zisteniu, že svet filatelie je omnoho bohatší a zložitejší, než sa domnievame a dá sa predpokladať, že vo svojej podstate skrýva v sebe aj ďaleko viac doteraz neobjavených a nevyužitých možností.

Naznačené vákuum by sa dalo charakterizovať aj ako nedostatok zberateľskej oblasti, ktorá by bola adekvátna poštovej histórii a svoj zberateľský záujem by zameriavala na filatelickú históriu, teda aby k POSTAL HISTORY sa pridružil aj PHILATELIC HISTORY. To, čo by mohlo byť predmetom záujmu vo filatelistickej histórii, nie je potrebné na tomto mieste rozvádzať, pre základnú predstavu stačí hľadať inšpiráciu v poštovej histórii. Neбудeme ani podrobnejšie rozvádzať úvahy o tom, ako a nakoľko by mohla byť filatelická história prospešná. Jedno je však isté - bolo by pre filateliu prospešnejšie, užitočnejšie a perspektívnejšie ako bolo utvorenie tried MOPHILA či OTVORENÁ TRIEDA. Filatelia prešla rôznymi vývojovými tendenciami a premenami, zbierky a exponáty sa tvorili rôznymi spôsobmi, niekedy možno aj naivne alebo nevhodne. Dnes to už ani nevieme dobre posúdiť, lebo väčšina z nich zanikla a aj mnohí ich tvorcovia už nie sú medzi nami. Mali by sme poznať, odkiaľ sme prišli a kam spějeme.

■ **Hľadanie svojho práva na existenciu**
Od problematiky neúradných prítláč sme sa trochu vzdialili, ale len zdanlivo. lebo o jej mieste vo filatelii nemôžeme hovoriť bez toho, aby sme sa súčasne nezaoberali aj problematikou súčasnej filatelie □ V.K.Németh

(pokračovanie v budúcom čísle)

CELISTVOSTI ROZPRÁVAJÚ

T-PORTO DOPLATNÉ

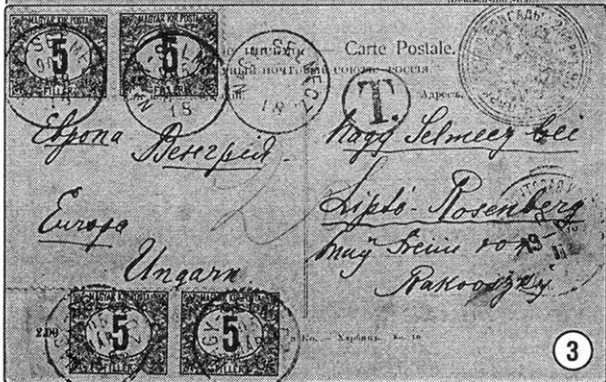
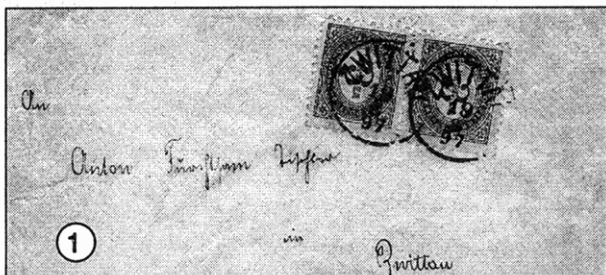
Už v staršom období sa vyskytovali prípady neúplného alebo nesprávneho vyplatenia poštových zásielok. Bolo to najmä z neznalosti výpočtu poštového poplatku, ktorý bol pomerne komplikovaný a závisel nielen od hmotnosti zásielky, ale i od vzdialenostného pásma. Pošta adresátovi doručila aj neúplne vyplatenú zásielku, pri doručení však od neho vymáhala úhradu chýbajúcej sumy poštového poplatku. Ako pokuta bola táto chýbajúca suma vymáhaná v dvojnásobnej výške. Už v roku 1879 Svetová poštová únia (UPU) odporučila svojim členským krajinám používať jednotné označovanie nedostatočne vyplatených zásielok odtlačkom pomocnej pečiatky s písmenom T (skratka „Taxe a payé“, tzn. francúzsky doplatné).

Doplatné známky sa na území Československa používali približne 90 rokov. V Českých krajinách od roku 1894 rakúske a na Slovensku od roku 1903 uhorské. Používanie doplatných známok v pôvodnej funkcii skončilo v Československu v roku 1985. Doplatné známky mali v celom tomto období mimoriadne určenie, nakoľko s nimi disponovala iba pošta pri svojej prevádzke. Ale aj tak sa zachovalo veľa celistvostí s použitím doplatného. Sú rôznorodé, zaujímavé a ťažko vybrať, ktoré z nich zaradiť na ukážku do tohto článku.

Obr. 1 ■ Vo februári 1894 rakúska pošta vydala svoje prvé doplatné známky s označením meny KREUZER. Emisia mala 9 hodnôt a platila do 30.9.1900. Podľa označenia meny sa toto vydanie nazýva aj ako „Kreuzer“. Boli to tiež prvé doplatné známky používané na území Českých krajín. Na ukážke je nevyplatený list, ktorý pošta ZWITTAU (Svitavy) 19.8.1897 zafazila doplatným 6 Kr. Je to dvojnásobná výška poplatku za list v mieste (tzn. 2-krát 3 Kr), ktorá bola zúčtovaná prvými rakúskymi doplatnými známami.

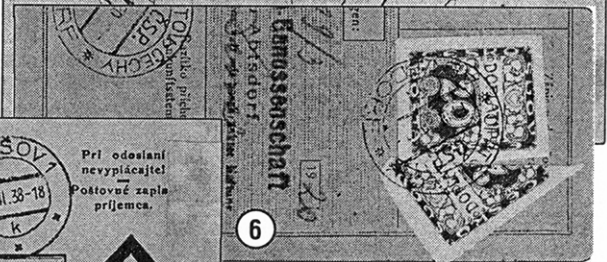
Obr. 2 ■ Koncom roku 1899 sa v Rakúsku uskutočnila menová reforma a v súvislosti s ňou boli stanovené nové poštové sadzby a vydané aj nové doplatné známky s označením meny HELLER. Rakúska pošta povolila spotrebúvať v období od 1. januára do 30. septembra 1900 poštové ceny starej meny. Prepočet starej meny na novú bol 1 Kreuzer = 2 Heller a 1 Gulden = 2 Kronen. Na ukážke je poštový lístok so známku 2 Kr, ktorá zodpovedala novej mene 4 H, ale podľa novej sadzby poplatok mal byť 5 H. Dodacia pošta THEUSING (Toužim) chýbajúci 1 H zúčtovala dvojnásobným doplatným známkom 2 H novej emisie „Heller“. Súbežná platnosť poštových cien v starej a novej mene umožnila vznik rôznych celistvostí so zaujímavým zúčtovaním doplatného.

Obr. 3 ■ Na ukážke vidíme lístok poľnej pošty z obdobia rusko-japonskej vojny roku 1905. Dokumentujú to pečiatky, ktoré sú na pravom okraji lístku (bohužiaľ sú už vyblednuté a slabšie viditeľné, čo je daň za ochotu vystavovať takéto celistvosti v exponáte). Uhorsko nemalo s Ruskom dohodu o vzájomnom uznaní bezplatnej dopravy vo-

jenskej poľnej pošty. Preto dodacia pošta NAGY-SELMECZ (Liptovská Štiavnica) 18. 3.1905 zaťažila listok doplatným vo výške 20 f. Zúčtovala ho doplatnými známkami prvej emisie uhorských doplatných známok vydania 1903 „Čierne číslice“. Doplatné za nevyplatenú listovú zásielku bolo aj v Uhorsku v dvojnásobnej výške výplatného, tak ako aj v Rakúsku. Doplatné za neúplne vyplatenú listovú zásielku však bolo rozdielne. Vypočítalo sa ako rozdiel medzi dvojnásobkom správneho poplatku a zaplatenej sumy.

Obr. 4 ■ Od 15. júna 1918 bol v Uhorsku zavedený tzv. VOJNOVÝ PRÍPLATOK (maďarský háborús pótdíj) vo výške 2 f za listok a 5 f za list. Pretože verejnosť nebola s vojenským príplatkom dostatočne oboznámená, často sa vyskytovali zásielky bez tohto príplatku. Takéto zásielky dodací poštový úrad zaťažil doplatným v jednoduchej výške nezaplateného príplatku a zúčtoval ho doplatnou známku. Na ukážke je poštový listok odoslaný z pošty TURDOS-SIN (Trvdošín) 26.6.1918, kde bol vojnový príplatok uhradený už neplatnou známku. Dodacia pošta ALSO KUBIN (Dolný Kubín)

zúčtovala chýbajúci príplatok doplatnou známku vydania 1915/1917, tzv. „Červené číslice“.

Obr. 5 ■ V období po vzniku ČSR roku 1918 najmä menšie pošty nemali dostatok potrebných hodnôt doplatných známok. Preto si pošty vypomáhali svojpomocným použitím rôznych provizórií. Na ukážke je pôvodne nevyplatený listok, ktorý dodacia pošta KRALOVICE v Plzni 15.1.1919 zaťažila doplatným v dvojnásobnej výške výplatného (tzn. 2-krát 10 h). Na jeho zúčto-

vanie provízorne použila výplatnú známku Hradčany a bývalé rakúske expresné známky, ktoré v tom čase už boli používané ako čs. predbežné známky výplatné. Všetky tieto tri provízorne použité známky sú označené gumovou pretláčou písmena T.

Obr. 6 ■ Prvé čs. doplatné známky so secenos kresbou A.Muchu boli postupne vydávané v rokoch 1919/1920. I keď medzi prvými boli vydané aj známky nižších hodnôt, najmä menšie pošty ich mali nedostatok. Na ukážke je ústrižok balíkovej sprievodky, kde pošta OPATOV-ČECHY 19.3.1920 pre nedostatok doplatných známok nižších hodnôt na zúčtovanie poplatku použila delenú doplatnú známku vyššej hodnoty.

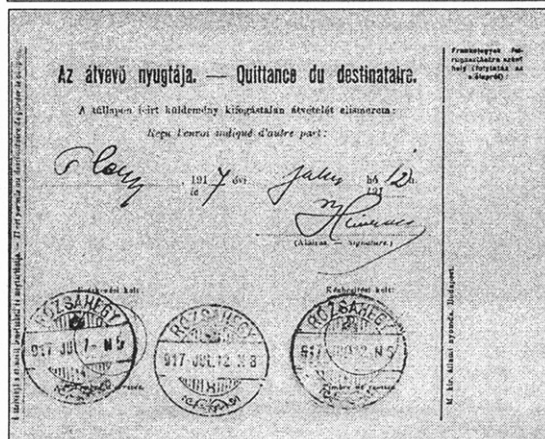
Obr. 7 ■ Na tejto ukážke vidíme tzv. obchodný odpovedný listok, aké na základe povolenia pošty používali rôzne firmy pre zlacnenie svojej obchodnej korešpondencie vo vnútroštátnom poštovom styku. Výhodou týchto obchodných odpovedných lístkov bolo, že firmy ich dali k dispozícii svojim klientom, ktorí ich mohli v rámci svojej korešpondencie s firmou poslať späť nevyplatené. Firma potom uhradila poštovné formou doplatného, zväčšeného o pa-ušálny príplatok. V čase podania lístku, ktorý je na ukážke, bol príplatok za listok 10 h a sadzba za listok bola 50 h, čo zodpovedá doplatnému spolu 60 h. Toto doplatné je na lístku zúčtované doplatnými známkami vydania 1928.

□ Jozef Čížek

(pokračovanie v budúcom čísle)

CELISTVOSŤ S HISTORICKÝM NÁDYCHOM

Celistvosti patria k významnému druhu filatelického materiálu a sú preto takmer nepostrádateľnou súčasťou filatelistickej zbierky alebo expozície. Najmä v oblasti poštovej histórie pre ich dokumentačnú hodnotu často tvoria základnú a nenahraditeľnú filatelickú materiál, ktorým autor dokladá svoj zberateľský zámer. Osobitne vzácne sú potom také celistvosti, ktoré majú aj historickú hodnotu alebo súvisia s významnými osobnosťami a udalosťami. Za takú možno považovať aj nasledovnú celistvosť. Je to balíková sprievodka z obdobia Rakúsko-Uhorska, ktorá dokladuje poštovú prepravu balíka o váhe 8,5 kg z Trnavy do Ružomberka a ktorý obsahoval knihy. Balíková sprievodka s natičenou známkou a dofrankovaná na potrebnú sumu je osobitne zaujímavá a z historického hľadiska cenná tým, že bola určená pre dp. Andreja Hlinku, dekana v Ružomberku, župa Liptov. Balík bol odoslaný z Trnavy 6. júla 1917 a do Ružomberka doručený 12. júla 1917, čo Andrej Hlinka potvrdil svojim podpisom. Odtlačok poštovej pečiatky na balíkovej sprievodke potvrdzuje, že balík prišiel do Ružomberka už 7. júla, ale doručený bol až 12. júla. Dôvody oneskorenia doručenia zo sprievodky nie sú známe ako ani to, prečo na sprievodke v mieste na potvrdenie dátumu doručenia, sú otláčené až dve pečiatky s rovnakým dátumom len rozdielnym údajom hodín (6 resp. 8 hod.). Ide o neobvyčajne zaujímavú celistvosť, ktorá môže byť vitným prírastkom najmä v poštovo-historickej zbierke alebo expozícii. Ján Nyéki

KALEIDOSKOP ZBERATEĽA

Ad: Upravené a provizórne pečiatky

Do redakcie sme dostali elektronickou poštou zaslaný list od nášho čitateľa Š. Tischnera z Eisenachu (SRN), ktorý v ňom reaguje na príspevok „Upravené a provizórne pečiatky“ zo seriálu Celistvosti rozprávajú (Zberateľ 9/2000, s.27-30). Pán Tischner vo svojom liste píše:

„Vážna redakcia! Ako historicky zainteresovaného čitateľa ma článok Jozefa Čížka o adaptáciách pečiatok a rôznych výrazoch nálad víťazov zvlášť zaujímal. Trochu ma však prekvapilo, že som nenašiel zmienku o maďarských pečiatkach... VISSZATÉRT« (s názvom mesta), ktoré sa používajú po Viedenskej arbitráži na Maďarskom získaných územiach, teda aj na južnom Slovensku. Nie sú uvedené preto, že išlo o úradné odtlačky a nie o miestne výrobky nejakých nádenšcov? Lebo vzhľadom na obsah sa dosť podobajú na uvedený príklad z Krnova. Čo sa ovšem týka tej krnovskej pečiatky, nebolo by v tom prípade prehnane preložiť nemecké slovo »Retter« ako »Spasiteľ«, pretože to podľa mňa lepšie zodpo-

vedá zámeru iniciátora pečiatky a skutočnosti, že väčšina Nemcov Hitlera vtedy priam zbožňovala. S pozdravom Štefan Tischner, Eisenach, SRN“.

O vyjadrenie k obsahu listu Š. Tischnera sme požiadali autora článku Jozefa Čížka, ktorý nám napísal:

„Som rád, že i filatelisti v zahraničí majú záujem o časopis ZBERATEĽ a že reagujú aj na môj článok. Pána Tischnera prekvapilo, že v uvedenom článku nenašiel zmienku aj o maďarských pečiatkach VISSZATÉRT, používaných zo záberu južných území Slovenska. Na jeho otázku, či preto, lebo tieto maďarské pečiatky boli úradné, odpovedám, že áno. Celý obsah článku, ako nakoniec aj hovorí názov článku, sa venuje upraveným a provizórnym pečiatkam. Ukážky a informácie o pečiatkach VISSZATÉRT boli uvedené v predchádzajúcom článku seriálu (ZBERATEĽ 7/8, s.66-70).

Niekoľko slov k pripomenieku pána Tischnera o preklade slova „Retter“ z prídavnej pečiatky, ktorú používala pošta Krnov. Bežný preklad tohto slova je „Záchranca“, ako to bolo uvedené v článku. Z dnešného pohľadu už vyznieva rovnako, či A.Hitler vtedy Nemci zbožňovali ako „Spasiteľa“, alebo ho v Sudetoch považovali za svojho „Záchranca“.

Jozef Čížek

Bratislavská Poštová ulica dostane novú tvár

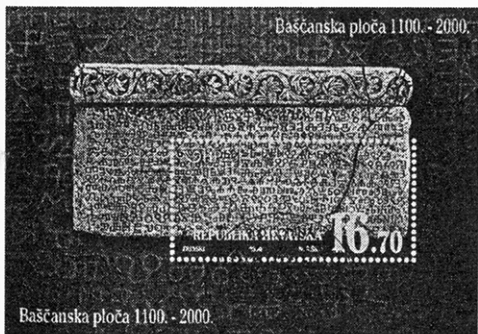
Mestská časť Bratislava - Staré Mesto pristúpila k revitalizácii Poštovej ulice, ktorá križuje Obchodnú ulicu a spája námestie SNP s Hodzovým. Pri tejto príležitosti má byť vydaný aj poštový lístok s prílohou - na reprodukcii vidíme jednu verziu návrhu prílohy. Povráva sa, že ulica s poštou bude mať súvislosť aj viac - nechajme sa prekvapiť! □ vkn

BRATISLAVA STARÉ MESTO REVITALIZÁCIA POŠTOVEJ ULICE - XII/2000

Pre historikov i jazykovedcov

Vo vestibule Chorvátskej akadémie vied a umenia v Záhrebe je pripravená pieskovcová tabuľa, na ktorej je vyrytý nápis v staroslovanskom jazyku a v cyrilskom písme - glagolike. Je to prvý nápis, v ktorom sa spomína kráľovstvo Chorvátov, ich prvý kráľ Zvonimír, chorvátsky národ i slovanský chorvátsky jazyk. Pochádza asi z roku 1100. V nápisu sa hovorí, že kráľ Zvonimír daroval benediktínskemu klášturu a kostolu sv. Lucie v Jurandvore pozemky v okolí Otočec. Potvrďujú to i dvaja opáti kláštora Držiha a Urovit.

Tabuľa s vykresaným nápisom v glagolike je vzácnym dokumentom nielen pre chorvátskych, ale všeslovanských historikov a jazykovedcov. Je známe, že slovanské kláštory na Balkáne používali glagoliku ešte i v 16. storočí. Tabuľa pripomína i žiakov a vplyv sv.Cyrila a Metoda na tomto území ešte 200 rokov po ich odchode z Veľkej Moravy, pretože

toto územie patrilo vtedy do latinského historického prostredia. Tabuľa bola pôvodne ľavou stranou oltára v kláštore Baška, po tureckých vpádoch a okupácii bola súčasťou pokrovu kryty kostola. Písmo bolo chodzou značne poškodené. Podarilo sa ho v polovici 20.storočia pracovníkom archeológie a múzeu v Záhrebe zrekonštruovať a urobiť čitateľným. Na začiatku tohto roku vyšiel pri príležitosti 900. výročia jej vzniku obraz celej tabule na zaujímavom háčičku s jednou známkom v hodnote 16,7 Ku. O tabuli i nápis existuje niekoľko vedeckých i populárnych literárnych prác. Vydaním tohto dokumentu na poštovej známke urobila poštová správa veľmi záslužnú prácu pre informovanosť širokej verejnosti o tomto významnom historickom dokumente □ Zc

REDAKČNÝ STĹPČEK

Z našej korešpondencie sme do dnešného redakčného stĺpčeka vybrali nasledovné:

NÁŠ STARÝ PRŮBLÉM ■ Pán Jozef Turček z Partizánskeho nám napísal: „Od samého začiatku vydávania časopisu ZBERATEL som jeho odberateľom a verným čitateľom. S obsahom i grafickou úpravou časopisu som veľmi spokojný až na veľkosť písma, ktoré je pre nás, najmä ktorí už používame okuliare, veľmi malé. Možno ide o môj subjektívny názor, pričom chápem, že ide predovšetkým o zachovanie obsahu i počtu strán „nášho“ časopisu, preto sa solidárne podriaďujem a želám Vám vo Vašej práci veľa úspechov.“ Je to tak, veľkosť písma sa skutočne žiada väčšia - ale keď zväčšenie písma čo len o jeden bod zaberie tak mnoho miesta, že nám to príde ľúto. Veľa nesľubujeme, ale od nového roku skúsime s tým niečo urobiť... Ďakujeme za uznanie i porozumenie!

POVZBUDENIE SPOZA HRANÍC ■ Od nášho verného čitateľa prof. Pavla Richtera z Prahy sa nám dostalo uznanie veľmi stručné: „ZBERATEL je stále lepší, ale dá to asi hodné práce!“. Vďaka v mene všetkých tvorcov časopisu. K druhej časti vety uvedieme malú poznámku, na ktorú použijeme časť úvahy nášho ďalšieho verného čitateľa dr. Dezső Soókyho z Budapešti, ktorá sa síce bezprostredne Zberateľa netýka, ale v určitých súvislostiach je príhodná: „Únava po dobre vykonanej práci, keď sú vidieť výsledky, tá je celkom iná ako únava zo zbytočne vynaloženej práce, keď vynaložená energia, úprimné zanietenie pre vec a mnohoročné úsilie vyjde nazmar...“.

Na záver ešte z listu dr.Soókyho citujeme: „Gratulujem k dvojčíslu Zberateľa, to bola vaša doterajšia *špička*. Dali ste dohromady číslo s veľmi hodnotným obsahom. Tri príspevky som z neho anotoval pre októbrové číslo časopisu Bélyeg világ (Svet známkou)...“. Ďakujeme za priaznivé vyjadrenie na margo letného dvojčísla a dr.Soókymu rovnako úprimne ďakujeme aj za doterajšie pravidelné informácie o obsahu Zberateľa v časopise maďarských filatelistov Bélyeg világ! □ (R)

Ako na to s informáciami

Bez včasných informácií sa nezaobídeme. O to viac je mrzuté, keď získané informácie nemôžeme využiť, lebo ich obsah spadá do „hluchého písma“ časopisu. Ukážme si to na príklade budúceho čísla Zberateľa.

Uzávierka informácií do Zberateľa číslo 12/2000 bude 25.novembra a časopis vyjde okolo 15. decembra. Aktuálne budú tie informácie, ktoré hovoria o tom, čo sa uskutoční v čase po 15.decembri. Preto informácia, ktorá má slúžiť ako pozvánka na nejaké podujatie napríklad 10.decembra, je bezpredmetná. V podobnom prípade však radi uvítame informáciu v minulom čase, teda, že sa uskutočnila.

Ďakujeme za pochopenie a spoluprácu ■ Redakcia

■ FILATELIE (ČR) ■ 10 / 2000

V októbrovom čísle Filatelie je uverejnená prvá časť príspevku Frankatúry československých listových zásielok v rokoch 1918-1939 (O.Tovačovský, J.Kypast, V.Schödelbauer). P.Pittermann píše o okolnostiach vzniku prvých čs. preťačí na rakúskych a uhorských známkach v článku s názvom „Pošta československá 1919 - chvála, alebo hana?“. Pre špecializovaných zberateľov osobitne zaujímavý bude príspevok V.Zedníka o doskových vadách na známkach ČR vydaných v rokoch 1994 a 1995 i príspevok J.Sedláka o dvoch doskách hářčeka Praha, srdce Európy. S nadpisom Kam kráčaš, svetová filatelia“ časopis uverejňuje prejav M. Adlera, predsedu Zväzu nemeckých filatelistov a člena predsedníctva FEPA a FIP, ktorý predniesol pri výstave WIPA 2000 vo Viedni. Z významných medzinárodných výstav sú aj dva ďalšie príspevky - K.Pech a L.Brendl píše o bilaterálnej nemecko-českej výstave OSTROPA 2000 (Münchenberg, 8.-10.9.2000) a M.Langhammer o medzinárodnej filatelistickej výstave HUNPHILEX 2000 (Budapešť, 18.-21.8.2000). O zmenách poštových sadziieb v roku 1811 píše O.Šafař □ vkn

■ BÉLYEG VILÁG (Maďarsko) ■ 10 / 2000

Obsah októbrového čísla časopisu je v väčšej časti venovaný spravodajstvu a príspevkom o Medzinárodnej filatelistickej výstave HUNPHILEX 2000 BUDAPEŠT, ktorá sa konala v dňoch 18.-21. augusta. Farebným fotografiami z výstavy sú venované dve strany obálky i mimoriadne štyri strany v strede časopisu. Sériu článkov o výstave otvára predseda MABÉOSZ S.Kurdics príspevkom Takto sa zrodil HUNPHILEX 2000. O výstave očami jury píše I.Glatz, o námetových exponátoch na výstave píše P.Kallós, o exponátoch pohľadníc píše E.Deák, o prezentácii spoločnosti MAFIT na výstave píše G.Visnyovszki, o jednom zaujímavom exponáte vystavenom v salóne MAFIT sa môžeme dozvedieť z pera L.Molnára a časopis referuje aj o prednáške predsedu námetovej komisie FIP G.Morollino o tematickej filatelii, ktorú predniesol v rámci programu prednášok na HUNPHILEX 2000. Z ďalšieho obsahu pre úplnosť spomenieme ešte pokračovanie diskusie s názvom „Čo bude s tebou, filatelia?“ □ vkn

■ PERFIN (Slovensko) ■ 3 / 2000

Z najnovšieho čísla nepríležitostného spravodajca zberateľov perfinov vyberáme - J.Píša: Predperfinová celistvosť zo Slovenska, J.Kubénka: Postrehy z výstavy GALAFILA 2000, J.Mička: „Identifikačné“ výstrižky, J.Píša: Prvý klubový perfin zo Slovenska, J.Kubénka: Perfin C 22 z Opavy alebo z Košíc?. Spravodajca uverejňuje aj vyhodnotenie ankety „Perfiny na známkach Hradčany“, ktorý pripravil J.Marenčík, rad zaujímavosti a informácií a záverečné strany sú venované písomnej aukcii perfinárskeho materiálu, ktorý spravodajca začal uverejňovať v každom čísle □ vkn

■ SV. GABRIEL (Slovensko) ■ 2 / 2000

Úvodné riadky informačného bulletinu spoločenstva zberateľov filatelických materiálov s kresťanskou tematikou sú venované informačným a organizačným otázkam, predovšetkým 18. stretnutiu Spoločenstva Sv.Gabriel v Nitre. O 11. svetovom kongrese Sv. Gabriel v Rakúsku píše Štefan Dubček, ktorý je doplnený postrehmi členov SSG - účastníkov tohto významného podujatia. O exponátoch mladých filatelistiek v KMF píše Ján Maniaček st. a obracia sa na členov SSG s tým, aby tiež iniciovali svoje deti či vnúčence na tvorbu exponátov s kresťanskou tematikou. Príspevok

J.Vallu je venovaný 80.narodeninám pápeža Jána Pavla II., ktorý je bohato ilustrovaný obrazovým materiálom. O tohtoročných príležitostných pečiatkach a odtlačkoch výplatného stroja v Marianke píše M.Steffek □ vkn

RECENZIE

VYNIKAJÚCA KNIŽNÁ POMÔCKA

Vo filatelistickej rodine je značná časť zberateľov, ktorým učerávali motýle. Známych s takýmto námetom sú osobitne obľúbené u mladých filatelistov. Práve oni veľmi často majú problém s priradením slovenského názvu motýľom zo zahraničných známk. Avšak ani skúsenejší filatelisti nie sú mimo rizika, že „strela kačicu“. Nie je až takou vzácnosťou stretnúť sa s prípadmi doslovného („tvrdého“) prekladu názvu motýľov zo zahraničnej známky do slovenčiny. Takíto filatelisti, hlavne mladí, si buď neuvedomujú, že slovenský názov môže byť výrazne odlišný, alebo príslušný slovenský názov jednoducho nie je nikde publikovaný. Osobitnou kapitolou sú názvy, ktoré sa ani s masívnymi prekladovými slovníkmi nepodarí úspešne preložiť.

Podstatnú časť takého problému by mohla úspešne odstrániť nová, 180-stranová publikácia **Andreja Reipricha SLOVENSKÉ MENÁ MOTÝĽOV**. Autor, rodák z Dobšinej (* 31.7.1912) a viac ako 60 rokov občan Spišskej Novej Vsi, sa svojou celoživotnou prácou významne zaslúžil o rozvoj entomológie na Slovensku. Táto publikácia je iba jedným z plodov jeho systematickej práce. Ako v úvode autor knihy uvádza, jej hlavným cieľom je zaviesť jednotné slovenské mená všetkých na Slovensku zistených motýľov, a tak kniha obsahuje 3 521 slovenských a latinských názvov. Ak si uvedomíme, že napríklad publikácia Ferianca o slovenských menách hmyzu z r. 1975 obsahuje mená iba 12 % celkového počtu motýľov Slovenska, publikácia A. Reipricha predstavuje obrovský prínos v tejto oblasti entomológie. Osobitný prínos má pre filatelistov, ktorí sa pri svojej práci budú mať o čo oprieť bez rizika, že by priradenie správneho mena bolo predmetom pochybností. Prínosom bude aj to, že filatelisti - „motýľkari“ značnú časť slovníkov a ostatnej odbornej entomologickej literatúry budú môcť nechať zapadnúť prachom.

Publikáciu vydala Správa Národného parku Slovenský raj, ktorému sa A.Reiprich systematicky venoval 60 rokov. Zdokumentoval tu výskyt 2177 druhov motýľov a tak sa Slovenský raj z hľadiska fauny motýľov zaradil medzi najdôkladnejšie preskúmané územia na Slovensku □ MKr

Publikácia o kremnických minciach

Ústredný výbor Slovenskej numizmatickej spoločnosti oznamuje všetkým záujemcom o numizmatiku a históriu, že sa podarilo prekonať umelo vytvárané administratívno-ekonomické prekážky, ktoré doteraz bránili vydať dávnejšie avizovanú publikáciu Ing. Gejzu Chlapoviča **KREMICKÁ MINCOVNÁ: HISTÓRIA RAZBY ČESKOSLOVENSKÝCH A SLOVENSKÝCH MINCÍ 1921-1992**. Kniha vyjde v polovici októbra 2000. Má 104 strán formátu A 4, 135 čiernobielych ilustrácií a dve farebné prílohy. Obálka je z lakovaného kartónu. Cena je 200 Sk + poštovné a balné. Náklad je 1000 kusov. Kniha obsahuje mnoho nových doteraz nepublikovaných poznatkov. Možno si ju objednať individuálne v Nadácii Antona Točíka, Archeologický ústav SAV, Akademická 2, 949 21 Nitra. Distribuovať ju budú aj pobočky SNS □ ZŠ

INZERCIÁ

Podmienky inzercovania: Cena za jeden riadok v rubrike INZERCIÁ je 20 Sk. Za inzerát vyzrazený rámcikom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30% -nú zľavu. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. Inzeráty prosíme písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Uverejnené sú v najbližšom čísle časopisu v došlom poradí. Komerčné inzeráty resp. reklamy vrátane ich grafickej úpravy účtujeme na základe osobitného sadzovníka, ktorý na požiadanie zašleme, alebo dohodou.

■ **PREDÁM VÄČŠIE MNOŽSTVO SLOV. OBÁLOK** (obyč., prior., R) Trnava, B. Bystrica, Nitra, Bardejov, Vianoce, Veľká noc, Duch, obnova, Osobnosti, Nezná revólúcia, Brunovský atd., tiež z Českej repub., Maďarska, Poľska a Belgicka. Cena 1/5 nominálu. Ponuka platí stále. Marián KOVÁČ, 919 08 Boleráz 375, ☎ 0805 / 5579191 Z 082

■ **KÚPIM BALÍKOVÉ SPRIEVODKY** ★ i ⊕ (veľký skart) z územia Slovenska od minulého storočia po súčasnosť. Dušan Evínic, Poľská 4, 040 01 Košice. Z 083

■ **ZASIELAM KF I JEDNOTLIVCOU PO PREDCHÁDZAJÚCEJ DOHODE HDODNOTNÉ VÝBERY** ★ ★ i ⊕ známok Československa, SR, ČR, SŠ, Č+M, Európy i zámoria, FDC, celín, celistvosti, bankoviek, mincí, RN, ZN a pod. Doplním vaše chybenky, predám katalógy, literatúru, alb. listy, zásobníky, filat. pomôcky a pod. Ohodnotím zbierky i jednotlivé kusy známok, mincí, bankoviek, starostlivosť a pod. Prevezmem do komisionálneho predaja hodnotné zbierky, známky, mince a iný zberateľský materiál. Odkúpim väčšie i menšie zbierky z pozostalostí, likvidované zbierky a pod. Odpoviem na každý list s priloženou známkou na odpoveď. Adresa: Miroslav SUKOPČÁK, Čáčov 76, 905 01 Senica, ☎ 0802 / 651 7077, 0905 358 707. Z 084

■ **PREDÁM ZA DOBRÚ CENU** ★ i ⊕ **SLOVENSKÝ ŠTÁT**, FDC Slovensko 1994 a rôzne športové známky. Hľadám čokoľvek na tému volejbal. Laco KAJABA, Americká 1315, CZ-349 01 Stříbro, ☎ 00420603211155, e-mail: laco.kajaba@atlas.cz Z 085

■ **PREDÁM KATALÓG MICHEL USA - SPECIAL 1992** (cena dohodou). Ďalej predám obálky ZSSR jeden kus 15 Sk. Robert KYTKA, 908 74 Malé Leváre 95. Z 086

■ **PREDÁM ZBIERKU ZNÁMOK SLOVENSKO 1993-2000** v albumových listoch s PL a kupónmi. Pavol UHLIAR, Dúbravská 17/10, 971 01 Prievidza, ☎ 0862 / 5488597. Z 087

■ **PREDÁM ČESKOSLOVENSKÉ ZNÁMKY** z rokov 1971 až 1992, ocelotlače z plochých dosiek (Umenie, BM, Ph...) za 45 %, ostatné za 35% katalógu POFIS 1998. Zoznam voči známke. Štefan Ďuriš, Namestie Slobody 1406/32, 020 01 Púchov. Z 088

■ **ZA ČISTÉ SÉRIE ZNÁMOK ČSR 53-66** podľa Vašej voľby dám časopis Filatella 76-92 a Mladý filatelista 76-88. Kontakt ☎ 0903312450 Z 089

Slovenská pošta informuje
na internetovej stránke www.slpostas.sk
(Cenník poštových služieb, PSČ obcí a organizácií,
tarifné pásma, intotlačoviny, peňažný poukaz „E“...)

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 0855 / 54 29 814

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti

filatelie, numizmatiky, notafílie,
filokartie, telefónnych kariet

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 07/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prítlače, príležitostné poštové ⊕ a strojové príležitostné ⊙)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijíam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú **10% -nú zľavu pri materiáloch firmy ERVO.**

filatelistický internetový magazín

J a p h i l a

poštová známka je najmenší, najrozšírenejší a najlacnejší grafický list ● pretože sa dá ľahko poslať do celého sveta, je tiež dôležitým propagačným lístkom a zobrazený námet môže pohovoriť ku všetkým ľuďom

● Cyril Bouda, český maliar a grafik

<http://www.japhila.cz>

FIRMA ALBUM

Lazaretská 11, 811 08 Bratislava, ☎ 07 / 5296 7411
Zaujímavosťou zašleme ponukový zoznam (alebo xerox) nasledovných
filatelistických materiálov

SŠ 1939-1945 ★★, ⊙
SR 1993-1997 ★★, ⊙
SR čiernotlač
SR rôzne
ČSR I ★★, ⊙
ČSR II ★★, ⊙
ČSR II čiernotlač
ČSR II odchýlky papiera
ČSR II doskové vady
ČSR II rôzne
ČR 1993-1997 ★★, ⊙
ČR čiernotlač
ČR rôzne
Čechy a Morava ★★
Nemecko do roku 1945 ★★, ⊙
BRD ★★, ⊙
Berlín ★★, ⊙
Staronemecké štáty ⊙
Nem. obsadené územia ★★, ⊙
DDR ★★
Albánsko ★★
Bulharsko ★★
Maďarsko ★★, ⊙
Poľsko ★★
Rumunsko ★★
Mongolsko ★★
Rusko + ZSSR ★★
USA ★★, ⊙
Kanada ★★
Austrália ★★
Japonsko ★★, ⊙
Severná Korea ★★, ⊙
Vietnam ★★, ⊙
Anglicko ★★, ⊙
Belgicko ★★, ⊙
Bosna ★★, ⊙
Dánsko ★★, ⊙
Fínsko ★★
Francúzsko ★★, ⊙
Gibraltár ★★
Grécko ★★
Írsko ★★
Island ★★
Taliansko ★★
Juhoslávia ★★
Liechtenstein ★★
Luxemburg ★★
Malta ★★
Monako ★★

Holandsko ★★
Chorvátsko ★★
Nórsko ★★
Rakúsko ★★, ⊙
Portugalsko ★★
San Marino ★★
Švédsko ★★
Srbsko ★★
Španielsko ★★
Švajčiarsko ★★, ⊙
Turecko ★★
Vatikán ★★
■ N á m e t y
Fauna rôzna
Vtáci
Ryby
Vodné živočích
Kone
Psy, mačky
WWF
Prehistorická fauna
Motýle
Hmyz
Plazy
Flóra - huby
Minerály
Autá
Lode
Vlaky
Kozmos
Lietadlá
Šport
Skauting
Umenie
■ ANGLICKÉ KOLÓNIE
Juraj
Alžbeta
■ MINCE + BANKOVKY
SŠ 1939-1945
Čechy a Morava
ČSR I
ČSR II
■ TELEFÓNNE KARTY
ČSR
SR od roku 1993
Európa
Zámorie
Fauna

FIRMA ZBERATEĽ

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY
I JEDNOTLIVÉ KUSY
ZNÁMOK, MINCÍ
A POHĽADNÍC**

**Diskrétnosť zaručená
Platba v hotovosti**

***Predajňa:*
831 02 Bratislava,
Račianska 17
☎ 07 / 44 250 149**

e-mail: zberatel @ nextra.sk

Otvorené pondelok až
piatok od 10.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA
NEHĽADAJTE MA DOMA
NÁJDETE MA NA INTERNETE

www.twins.sk/album
MZIKA @ HOTMAIL.COM
TEL/FAX.: 07/4342 9386

FIRMA ALBUM

stále vykupuje

lepšie zbierky známok, sta-
rých pohľadníc,
obálok a iných filat. materiá-
lov, mincí a bankoviek.
Vykupujeme lepšie položky
★★ Číny do 15 Sk MM.

Tiež ★★ známky
Hong-kong a Macau.

**ALBUM, Lazaretská 11
811 08 BRATISLAVA
TEL / FAX: 07 / 5296 7411**

*Využite spojenie s redakciou
i predajňou ZBERATEĽ
aj cestou elektronickej pošty*

zberatel@nextra.sk

FIRMA ZBERATEĽ PONÚKA

V tejto rubrike ponúkaný materiál je možné zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, číslo telefónu 07 / 44250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky, k cenám účtujeme poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu *Zberateľ*.

PRE ABONENTOV ČASOPISU POSKYTUJEME NA VŠETKY PONÚKANÉ POLOŽKY 5 % ZĽAVU !

FRANCÚZSKE KOLÓNIE

Katalóg Michel, ★★
(ak nie je uvedené inak)

Veľké série

1939 - 150 ROKOV FRANCÚZSKEJ REVOLÚCIE

096	Afr.Équatoriale Fran. (1)	550,-
221	Nouvelle Calédonie (1)	550,-
174	Reunion (1)	330,-

1940 - LIETADLO NAD KRAJINOU

172-76	Côte d'Ivoire (5)	75,-
120-24	Dahomey (5)	85,-
172-76	Guinée Fran. (5)	85,-
122-26	Mauritanie (5)	90,-
95-99	Niger (5)	90,-
123-27	Soudan Fran. (5)	75,-
125-29	Togo (5)	65,-

1941 - OBRANA ŠTÁTU

177-79	Guinée Fran. (3)	70,-
97-99	Afrique Équatoriale Fran. (3)	195,-
163-65	Guadeloupe (3)	78,-

232-34	Nouvelle Calédonie (3)	90,-	319	Somalis Fran. (1)	65,-
251-53	Indochine (3)	70,-	203	Walis et Futuna (1)	145,-
123-25	India Fran. (3)	80,-	38	Comores (1)	180,-
186-88	Guyane Fran. (3)	70,-	14	Polynésie Fran. (1)	270,-
49-51	Iniini (3)	95,-			

1949 - 75. VÝROČIE SVETOVEJ POŠTOVEJ ÚNIE (UPU)

284	Afr.Équatoriale Fran. (1)	220,-
348	Nouvelle Calédonie (1)	140,-
418	Madagascar (1)	110,-
300	Cameroun (1)	120,-
217	Togo (1)	125,-
371	St.Pierre et Miquelon (1)	415,-
59	Afr. Occidentale Fran. (1)	180,-
307	Somalis Fran. (1)	198,-
303	India Fran. ★ (1)	126,-

1952 - 100 ROKOV VOJENSKÉHO VYZNAMENANIA

62	Afr. Occidentale Fran. ★ (1)	110,-
309	Somalis Fran. (1)	160,-
35	Comores (1)	1100,-
288	Afr.Équatoriale Fran. (1)	220,-
373	St.Pierre et Miquelon (1)	210,-

1958 - 10. VÝROČIE ZALOŽENIA OSN

1960 - TECHNICKÁ SPOLUPRÁCA KRAJÍN NA JUH OD SAHARY

Súbor 12 známok 330,-

1962 - SATELIT „TELSTAR“

349	Somalis Fran. (1)	30,-
200	Walis et Futuna (1)	90,-
51	Comores (1)	120,-
23	Polynésie Fran. (1)	350,-
397	St.Pierre et Miquelon (1)	180,-

1962 - WHO - SVETOVÁ ORGANIZÁCIA PRE BOJ S MALÁRIOU

342	Somalis Fran. (1)	160,-
49	Comores (1)	75,-
239	Côte d'Ivoire	30,-
477	Malagasy (1)	30,-
20	Congo (1)	30,-
137-39	Cambodge (3)	50,-
	Súbor 15 známok ★ s námetom WHO	290,-

**1963 - POŠTOVÁ A TELEKOMUNIKAČNÁ
SPOLUPRÁCA AFRIKY**

Súbor 12 známok

490,-

**1963 - 100 ROKOV
ČERVENÉHO
KRIŽA**

404	St.Pierre et Miquelon (1)	299,-
350	Somalis (1)	165,-
202	Wallis et Futuna (1)	90,-
53	Comores (1)	130,-
198-99	Nouvelles Hebrides (2)	410,-
392	Nouvelle Caledonie (1)	199,-
30	Polynesie Fran. (1)	425,-

**1963 - 15. VÝROČIE VYHLÁSENIA
ĽUDSKÝCH PRÁV**

356	Somalis Fran. (1)	200,-
54	Comorres (1)	130,-
32	Polynesie Fran. (1)	320,-

**1964 - FILATELISTICKÁ VÝSTAVA
„PHILATE PARIS“**

357	Somalis Fran. (1)	200,-
60	Comores (1)	75,-
204	Wallis et Futuna (1)	75,-
405	Nouvelle Caledonie (1)	190,-
406	St.Pierre et Miquelon (1)	220,-
32	Polynesie Fran. (1)	430,-

1968 - 20 ROKOV WHO

217	Wallis et Futuna (1)	116,-
455	Nouvelle Caledonie (1)	90,-
11	Afars et des Issas (1)	50,-

NÁMETY ★★

Fujeira 1967, Motýle (27), zúbkované	399,-
detto nezúbkované	599,-
Guinea 1971, Vtáky (9)	349,-
R.C.Africane, Rotary Int. (blok-6 + 2 K)	280,-
R.C.Africane, Skauting (blok-6 + 2 K)	320,-
R.C.Africane, Mačky Clintona (blok-9)	260,-
R.C.Africane, Herec Bruce Lea (blok-9)	260,-
R.C.Africane, Červen.križ (blok-6 + 2 K)	220,-
R.C.Africane, Kozmos (blok-6 + 2 K)	290,-
Umm al Quiwain, Apollo 15 (2 hářčeky)	110,-
Umm al Quiwain, Jazdectvo (hářček)	55,-
Umm al Quiwain, Slon a levy (hářček)	55,-
Yemen, Kóň arabský (hářček)	55,-

NÁMETY ○

Afganistan 1998, Historické autá (6 + H)	27,-
Afganistan 1998, Muflóny (4)	12,-
Afganistan 1999, Lokomotívy (6 + H)	29,-
Afganistan 1999, Slimáky (6 + H)	29,-
Afganistan 1999, Vtáky (6 + H)	29,-
Afganistan 1999, Orchidey (6 + H)	29,-
Afganistan 1999, Kaktusy (6 + H)	29,-
Afganistan 1999, Plachetnice (6-H)	29,-
Ajman State, Psi (6-sútláč)	22,-
Angola 1999, Africká fauna (4)	15,-
Angola 1999, Vtáky (4)	15,-
Angola 1999, Huby (4)	15,-
Angola 2000, Vodné vtáky (6-sútláč)	22,-
Angola 2000, Mod. lokomotívy I. 6-s)	22,-
detto Moderné lokomotívy II.	22,-
detto Historické lokomotívy I.	22,-
detto Historické lokomotívy II.	22,-
Angola 2000, Panda (6-sútláč)	22,-
Angola 2000, Orly - ROTARY INT. (6-s)	22,-
Angola 2000, Papagáje (6-sútláč)	22,-
Angola 2000, Huby (6-sútláč)	22,-
Angola 2000, Motýle (6-sútláč)	22,-
Angola 2000, Mačky, maľby (6-sútláč)	22,-
Angola 2000, Gorily (6-sútláč)	22,-
Angola 2000, Korytnačky (6-sútláč)	22,-
Angola 2000, Psi, obrazy (6-sútláč)	22,-
Angola 2000, Akvar. rybičky (6-sútláč)	22,-
Angola 2000, Kaktusy (6-sútláč)	22,-
Angola 2000, Sovy (6-sútláč)	22,-
Angola 2000, Levy, obrazy (6-sútláč)	22,-
Angola 2000, Pravek (6-sútláč)	22,-
Azerbajdžan 1996, Vtáky (6 + H)	25,-
Benin 1996, MS vo futbale vo FR (6 + H)	29,-
Benin 1998, Mačky (6 + H)	27,-

Benin 1999, Ryby (6 + H)	29,-
Benin 1999, Vtáky (6 + H)	29,-
Benin 1999, Orchidey (6 + H)	29,-
Benin 1999, Plachetnice (6 + H)	29,-
Benin 1999, Hady (6 + H)	29,-
Benin 2000, Psi (6 + H)	33,-
Benin 2000, Chrobáky (6 + H)	33,-
Bulharsko 1999, Huby, PL (4)	15,-
Bulharsko 1999, Skauting (4)	18,-
Bulharsko 1999, Korytnačky (4)	18,-
Bulharsko 1999, Hniezda spevavcov (4)	18,-
Buriatia 1997, Opice, sútláč (5)	15,-
Buriatia 1997, Lesné zvery, sútláč (5)	15,-
Buriatia 1997, Umenie I, sútláč (5)	15,-
Buriatia 1997, Umenie II, sútláč (5)	15,-
Buriatia 1997, Šport I, sútláč (5)	15,-
Buriatia 1997, Šport II, sútláč (5)	15,-
Buriatia 1997, Kozmos, sútláč (5)	15,-
Cambodge 1990, Psi (7 + H)	29,-
Cambodge 1996, Hist. lietadlá (6 + H)	20,-
Cambodge 1997, Kačice, (6 + H)	25,-
Cambodge 1999, Spevavce, (6 + H)	29,-
Cambodge 1999, Morská fauna (6 + H)	29,-
Cambodge 1999, Zajace (6 + H)	29,-
Cambodge 1999, Mačky (6 + H)	29,-
Cambodge 1999, Hady (6 + H)	29,-
Cambodge 1999, Dravé vtáky (6 + H)	29,-
Cambodge 1999, Rôzna fauna (6 + H)	29,-
Cambodge 2000, Ryby (6)	22,-
Cambodge 2000, Orchidey (6 + H)	33,-
Cambodge 2000, Pravek (6 + H)	33,-
Cambodge 2000, Vodné vtáctvo (6 + H)	33,-
Cambodge 2000, Lokomot. WIPA (6 + H)	33,-
Congo 1997, História letectva (5 + H)	25,-
Congo 1998, Mačky (4 + H)	23,-
Congo 1998, Huby (4 + H)	23,-
Congo 1999, Pravek (6 + H)	29,-
Congo 1999, Moder. lokomotívy (6 + H)	29,-
Congo 1999, Slávne automobily (6 + H)	29,-
Cuba 1996, Vtáky (5 + H)	25,-
Cuba 2000, Vzducholode, WIPA (5 + H)	30,-
Cuba 2000, Folklor (4)	15,-
Cuba 2000, Motýle (5)	18,-
Cuba 2000, Parné lokomotívy (5 + H)	30,-
Fujeira 1971, Psi (6-sútláč)	22,-
Guinea Bisau 1984, Dopr. lietadlá (3)	5,-
Guinea Ecuatorial 1997, Fauna (14)	35,-
Guinea Rep. 1998, Vtáky PL (9)	35,-
Guinea Rep. 1999, Želez. doprava (6 + H)	29,-
Madagaskar 1990, Lemury (5 + H)	25,-
Mongolia 1989, Osobné autá (7)	18,-
Niger 1979, ZOH Lake Placid (5 + H)	25,-
Niger 1998, Slony, sútláč (5)	15,-
Niger 1998, Kone, sútláč (5)	15,-
Niger 1998, Mačky, sútláč (5)	15,-
Niger 1998, Gazella Dorcas, WWF (4)	18,-
Rasal Khaima 1971, Psi (6-sútláč)	22,-
Sahara O.C.C. 1995, Vážky (5 + H)	20,-
Saharawi 1999, Ryby, (6 + H)	29,-
Somali Rep. 1997, Mačky (6 + H)	25,-
Somali Rep. 1998, Autá (6 + H)	27,-
Somali Rep. 1999, Papagáje (6 + H)	29,-
Somali Rep. 1999, Slimáky (6 + H)	33,-
Somali Rep. 1999, Rôzna fauna (6 + H)	29,-

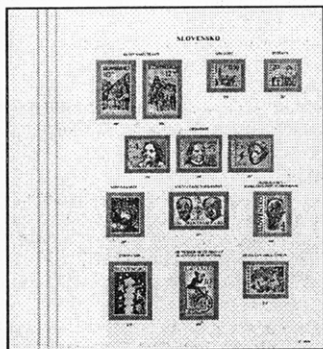
NA ŽELANIE ZBERATEĽOV:

ALBUMOVÉ LISTY AJ FORMÁTU A 4

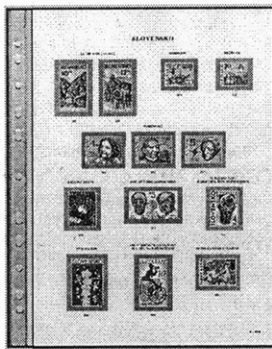
Oznámenie o albumových listoch a vzápätí aj vydanie prvej zostavy SLOVENSKO 1993, sa stretlo so živým záujmom zberateľov. Osobitne kladnú odozvu má koncepcia vydávania jednotlivých ročníkov v dvoch zostavách - časti so základným radom známok a hářčekov a časti s priehradkovými listami a variantami kupónov (vrátane známok vyřhrnutých z hářčekov).

K vydávaniu albumových listov firma ZBERATEĽ dostala aj niekoľko pripomienok a námetov. Zo všetkých spomenieme precízne spracované stanovisko klubu filatelistov z Ďačce, ktorého členovia veľmi konkrétne reagovali na našu koncepciu vydávania albumových listov. Ku **koncepcii variantov kupónov**, ktorá je pri albumových listoch najproblematickejšia, poznamenávajú: „Uväřzivo zostavovateľ kupónové kombinácie, varianty TL i hářčekov s ohľadom na ich nominálnu hodnotu, celkový náklad i charakter emisie. Napríklad varianty TL Židovská kultúra, ale i Tatry spôsobili rozčarovanie, nakoľko TL už nestať, bolo to prekombinované a stredná časť nebola perforovaná a teda veľmi ťažko oddeľiteľná...“. Sú dve možnosti: Buď na albumových listoch zachytiť všetky varianty s tým, že zberateľ ich nemusí všetky použiť, alebo urobiť len reprezentatívny výber najcharakteristickejších variantov s tým, že zberateľ si ich sám doplní podľa svojho zväzenia. My sme sa rozhodli pre druhý variant.

Niekoľko zberateľov sa na nás obrátilo s otázkou, či myslíme vydávať aj albumové listy formátu A 4, ktoré sa vkladajú do tzv. euro-obalov a pre tento formát vyrábaných albumov či karis-blokov. Po zväžení našich možností sme sa rozhodli pripravovať albumové listy aj vo formáte A 4. Teda okrem tradičných rozmerov Pofis (265 x 285 mm) vyhotovíme aj albumové listy rozmerov 210 x 297 mm. Tento formát už uplatníme pri vydaní súborov SLOVENSKO 2000 I. a II. Cenové relácie budú rovnaké pri oboch formátoch a rovnako platí aj mimoriadna zľava 5-15% pri zaslaní záväznej objednávky na albumové listy do 30. novembra tohto roka. Pri objednávkach prosíme uviesť formát listov A 4 (v oboch prípadoch budeme akceptovať formát Pofis).
Firma ZBERATEĽ

Albumový list formátu Pofis

Albumový list formátu A 4 (v obale)

St. Tome Principe 1992, Motýle (5+H)	24,-	Tchad 1998, Mačky (5)	15,-
Tadžikistan 1998, Moder. autá súťaž (5)	15,-	Tchad 1999, Vodné vtáky (6+H)	27,-
Tadžikistan 1998, Mod. lokomotívy (15)	15,-	Tchad 1998, Kone, súťaž (5)	15,-
Tanzania 1998, Mušle (4+H)	23,-	Tchad 1999, Histor. lokomotívy (6+H)	29,-
Tanzania 1998, Morské ryby (4+H)	23,-	Tchad 1999, Minerály (6+H)	29,-
Tanzania 1998, Motýle I. (4+H)	23,-	Tchad 2000, Znamená draka (6+H)	33,-
Tanzania 1998, Kórovce (4+H)	23,-	Togo 1982, Motýle (5)	12,-
Tanzania 1998, Histor. kočiare (4+H)	23,-	Togo 1999, Historické autá (6+H)	29,-
Tanzania 1998, Formuly 1 (4+H)	23,-	Togo 1999, Spevavce (6+H)	29,-
Tanzania 1998, Fauna Austrálie (4+H)	23,-	Togo 1999, Akvarijné rybičky (6+H)	29,-
Tanzania 1998, Dostihy (4+H)	23,-	Togo 2000, Mačkovité šelmy (6+H)	29,-
Tanzania 1998, Morské medúzy (4+H)	23,-	Togo 2000, Huby (6+H)	33,-
Tanzania 1998, Psi (4+H)	23,-	Vietnam 1990, Mačky (7+H)	29,-

Albumové listy

Slovenská republika 1994-1996	á 48,-
SR 1997	50,-
SR 1998	65,-
SR 1999	75,-

Zasklené:	
SR 1993 I.	75,-
SR 1993 II.	120,-
SR 1994 - 1996	á 180,-
SR 1997	200,-
SR 1998	260,-
SR 1999	385,-

Česká republika 1993-1996	á 48,-
ČR 1997	50,-
ČR 1998	115,-
ČR 1999	125,-

Zasklené:	
ČR 1993 - 1996	á 180,-
ČR 1997	200,-
ČR 1998	365,-

ALBUMOVÉ LISTY, bez nápisu	á 4,-
s nápisom SLOVENSKO	á 5,-
s nápisom ČESKÁ REPUBLIKA	á 5,-

Hawidky

Hawidky čierne:

Baliček - šírka 30 mm	60,-
Baliček - šírka 31 mm	60,-
Baliček - šírka 36 mm	60,-
Baliček - šírka 40 mm	60,-
Baliček - šírka 43 mm	60,-
Baliček - šírka 48 mm	60,-
Baliček - šírka 59 mm	60,-
Baliček - šírka 65 mm	60,-
Hawidky na PL - kus	12,-

Zúbkomy, UV lampy

Zúbkomer kovový	24,-
UV lampa, ručná (4 ceruzkové batérie)	570,-
UV lampa, stolová 220V	880,-

Filatelistické nálepky

Nálepky PRINZ (1000 ks) - baliček	64,-
-----------------------------------	------

Zásobníky na známky

Zásobník na známky LINDNER, 16-listový, čierne listy	560,-
Zásobník na známky fy LINDNER, 30-listový, čierne listy	870,-
Zásobník na známky SCHAUBEK, 16-listový, biele listy	490,-
Zásobník na známky SCHAUBEK, 32-listový, biele listy	820,-
ČSR 1988-92, zaskl.I., skrutkovacie dosky BRILIANT, vínoočervené	2320,-
SR 1993-98, zaskl.I bez PL., skrutk. dosky BRILIANT, vínoočervené	2430,-
Zásobník na mince 10-listový, možnosť doplnenia listov o 3 aj 4, dierkové	325,-

Pinzety, lupy

Pinzety Prinz - Solingen, špicaté, lopatkovité, okrúhle - ks	85,-
Pinzeta LINDNER lopatkovitá Lupa (priemer 60 mm) zväč. 2 x + šošovka 5 x	155,-
Lupa s presvietením Ø 30 mm zväč. 6x (2 ceruzkové batérie)	95,-
	570,-

Obehové mince

Sady mincí - SR

Slovensko 1994	180,-
Slovensko 1995	395,-
Slovensko 1996	230,-
Slovensko 1997	180,-
Slovensko 1998	260,-
Slovensko 1999	190,-

LITERATÚRA

Špecializovaný farebný katalóg SLOVENSKO 1997-1998	50,-
---	------

Špecializovaný farebný katalóg SLOVENSKO 1999	29,-
--	------

Monografie československých známok:	
3. diel - Výplatné 1923-1929, celiny	350,-
4. diel - Letecké, novinové, doplatné	320,-
16. diel - Čs. popravratové poštové pečiatky 1918-1920	150,-
17. diel I + II - Čs. poštové pečiatky 1919-1939	150,-

MICHEL - Junior katalóg 2000 (malý katalóg Nemecka, celofarebný)	530,-
---	-------

MICHEL EUROPA-OST 1997/98	740,-
---------------------------	-------

MICHEL EUROPA-OST 1995/96	450,-
---------------------------	-------

MICHEL EUROPA-WEST I + II. 1995/96	490,-
------------------------------------	-------

Novotný: Mince Františka I. 1792-1835	165,-
--	-------

Novotný: Moulis: PAPIEROVÉ PLATIDLA ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný	255,-
--	-------

Novinka!

KATALÓG TELEFÓNNYCH KARIET

firmy PĚNKAVA 1991-2000
(ČESKOSLOVENSKO, ČR, SR)
celofarebné rozšírené jubilejné
vydanie, cena 365,- Sk

ZBERATEĽ 2001

AKO BUDE VYCHÁDZAŤ A VÝHODY ABONENTOV

V budúcom roku bude časopis ZBERATEĽ vychádzať v doterajšom rozsahu, pri zachovaní jeho obsahového zamerania a neuvažuje sa ani s podstatnými zmenami jednotlivých rubrik. Tohtoročná koncepcia časopisu sa osvedčila a stretávala sa s priaznivým ohlasom čitateľa. Pravda, úsilie vydavateľa, redakčnej rady i samotnej redakcie bude pokračovať smerom ku vyššej kvalite časopisu.

Vydavateľ pre predplatiteľov časopisu ZBERATEĽ v roku 2001 poskytne nasledovné výhody:

- Zľavu na zakúpený tovar v predajni alebo zásielkovou službou vo výške 5 %.
- Nákupné poukážky na zakúpenie tovaru v predajni ZBERATEĽ v hodnote 150,- Sk za získanie nového predplatiteľa časopisu na rok 2001 (platí do 31. marca 2001).
- Zaradí do zlosovania o 5 vecných cien každého predplatiteľa časopisu ZBERATEĽ na rok 2001, ktorý predplatné uhradí do 31.12.2000 (rozhoduje dátum pečiatky na zložienke). Mená výhercov uverejníme v Zberateľovi č.2/2001.
- Umožní bezplatnú inzerciu v každom čísle časopisu v rozsahu 5 riadkov (podrobnejšie podmienky inzerovania sú uvedené v úvode rubriky INZERCIA).
- Bezplatne uverejní informácie o konaní výmenných schôdzok, stretnutí, výstav a ďalších podujatí, vrátane uverejnenia kontaktných adries (pokiaľ podobné informácie majú komerčných charakter, časopis ich môže uverejniť len v rámci platenej inzercie).
- Aj v roku 2001 bezplatne poskytne minimálne jednu osobitnú prílohu časopisu katalógového typu.

SPÔSOBY PREDPLATENIA ČASOPISU

Časopis ZBERATEĽ na rok 2001 je možné predplatiť následovne:

- a) uhradí ročné predplatné na priloženej zložienke
- b) uhradí ročné predplatné inou zložienkou (napríklad typu C) na adresu ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava
- c) uhradí osobne pri návšteve predajne.

Predplatné je možné uhradiť aj spoločne s platbou za objednaný tovar - v takom prípade v záujme urýchlenia vybavenia je potrebné toto uviesť na ústrižku (v správe pre prijímateľa).

CENA ČASOPISU A ROČNÉ PREDPLATNÉ

Cena časopisu ZBERATEĽ sa v roku 2001 nemení - cena jednotlivých výtlačkov zostáva 44 Sk, ročné predplatné sa taktiež nemení a zostáva vo výške 444,- Sk. Pre zahraničných predplatiteľov sú ceny stanovené takto: ČR 695 Sk (570 Kč), ostatná Európa 980 Sk (44 DM), zámorie 1300 Sk (43 USD, 71 DM). Pri odobratí 10 a viac výtlačkov vydavateľ poskytuje 20%-nú zľavu.

Blížšie informácie na telefónnom čísle 07/44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk alebo osobne v predajni - Bratislava, Račianska 17, otvorené pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod.

ZBERATEĽ • MESAČNÍK O FILATELII, NUMIZMATIKE, FILOKARTII A ZBIERANÍ TELEFÓNNYCH KARIET

Vydáva: Firma Zberateľ, Bratislava. Registračné číslo časopisu MK 1188 / 95 zo dňa 1. februára 1995 • Redakčná rada: Dr. Severín Zubec (predseda), RNDr. Milan Antala, Ing. Mirko Bachratý, Ing. Miroslav Geric, Ing. Marián Jobek, PhDr. Elena Minarovičová, Ing. Zbyšek Šustek a RNDr. Michal Zika • Redakcia: Viliam Kučera, šéfredaktor, Anton Kulhánek ml., redaktor, RNDr. Milan Antala, jazyková úprava - Ervín Smažák, zodpovedný za prílohu SLOV-OLYMP.

Adresa redakcie: ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava - 07 / 44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk • Cena a predplatné: Cena za jeden výtlačok 44,- Sk. Pri odobraní viac ako 10 výtlačkov vydavateľ poskytuje 20%-nú zľavu. Celoročné predplatné vrátane poštovného na rok 2000 - pre abonentov zo SR 444,- Sk, pre abonentov z ČR 695,- Sk (570,- Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 980,- Sk (44,- DEM), pre abonentov zo zámoria 1300,- Sk (43,- USD, 71,- DEM) • Zasielanie príspevkov: Redakcia víta zasielanie príspevkov napísaných strojom alebo čitateľným písmom, príp. na počítačových disketách (WORD). Nevyžadované rukopisy redakcia nevracia. Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s obsahom ktorých sa nestotožňuje.

Redakčná uzávierka č.11/ 2000 dňa 27.októbra 2000, do tlače zadané dňa 8.novembra 2000, predpokladaný dátum vydania - 14.november 2000

ZBERATEĽ

Ing. Lubomir Floch
K. Adlera 12
SK-84102 BRATISLAVA

Bohato frankovaná celistvosť a dva hárdčky - ukážka zo známkovej produkcie pre Svetovú filatelistickú výstavu v Madride, o ktorej v dnešnom čísle píše predseda ZSF doc.L.Floch, CSc.

FDC tohtoročných švajčiarskych olympijských známok. Ako sú vyhotovené a aké majú námety, môžete sa dozvedieť v príspevku od nášho stáleho spolupracovníka Ing.I.Lužáka.

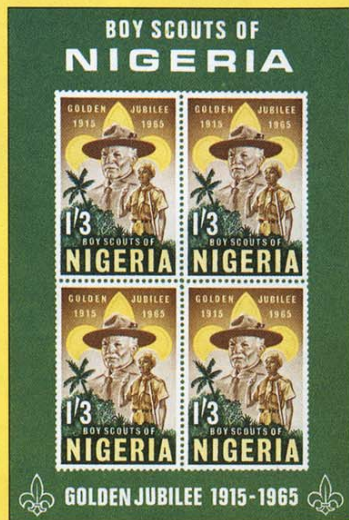
Z OBSAHU ZBERATEĽA

Exponát telefónnych kariet Martina Jobeka (obr. hore) na podujatí SBĚRATEĽ 2000 v Prahe. Kto a čo ešte tu vystavoval môžete si prečítať v dnešnej (31.) rubrike Malé okienko telekartistu.

O obálke vyobrazenej vlavo v dnešnom čísle priamo nepíšeme, je však zaujímavá tým, že bola odoslaná priamo z miesta konania Výročného zasadania MMF v Prahe v čase jeho obliehania demonštrantami.

ZBERATEL

Z PONUKY FIRMY ZBERATEL

Do dnešnej ukážky z ponuky ★★ námetových emisií firmy ZBERATEL sme vybrali: Súťaž známok juhoslovenského známkového zošítu s motívom historických lodí, hárčeky Umm al Qiwain americkej kozmickej misie APOLLO 15 a nigerijský hárček s námetom skautingu.

